

**Diagnoza potrzeb i potencjału
wspólnoty samorządowej
Gminy Miasta Brodnicy
w zakresie usług społecznych
na lata 2026 - 2031**

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Metodologia opracowania diagnozy	5
1.1. Cel badań	5
1.2. Problem i pytania badawcze	5
1.3. Metody i techniki badawcze	6
2. Desk research - analiza danych zastanych. Charakterystyka Gminy Miasta Brodnicy	8
2.1. Położenie geograficzne.....	8
2.2. Uwarunkowania demograficzne	9
2.3. Gospodarka i rynek pracy	13
2.4. Edukacja, kultura, sport i turystyka	17
2.5. Pomoc społeczna, przestępczość i wybrane dysfunkcje społeczne	19
3. Wyniki i interpretacja badań ilościowych	27
3.1. Charakterystyka badanych grup	27
3.1.1. Mieszkańcy Gminy Miasta Brodnicy	27
3.1.2. Uczniowie szkół podstawowych	29
3.1.3. Pracownicy sektora publicznego	30
3.2. Ocena usług społecznych, potrzeb mieszkańców oraz funkcjonowania systemu wsparcia - wyniki badań ilościowych	32
3.2.1. Kluczowe problemy społeczne i grupy wymagające wsparcia	33
3.2.2. Ocena funkcjonowania instytucji publicznych oraz organizacji społecznych	51
3.2.3. Dostępność i jakość usług społecznych.....	61
3.2.4. Potrzeby w zakresie usług społecznych	72
3.2.5. Aktywność społeczna i integracja mieszkańców	78
3.2.6. Komunikacja i dostęp do informacji o usługach społecznych	81
3.2.7. Bariery oraz funkcjonowanie systemu usług społecznych	85
4. Wyniki i interpretacja badań jakościowych	88
5. Analiza potencjału usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy	91
6. Analiza SWOT - określenie strategii wdrażania i realizacji usług społecznych.....	103
6.1. Metodologia przygotowania analizy i jej znaczenie dla diagnozy	103
6.2. Mocne i słabe strony	104
6.3. Szanse i zagrożenia	109
6.4. Analiza relacji krzyżowych i prawdopodobieństwo powodzenia strategii	112
7. Zdiagnozowane potrzeby społeczne i rekomendacje do Programu Usług Społecznych	119
7.1. Rozstrzygnięcie problemów badawczych	119

7.2. Rekomendacje do Programu Usług Społecznych oraz dalszej perspektywy realizacji usług społecznych	123
8. Spis tabel i wykresów	127

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych¹ określa usługi społeczne jako działania podejmowane przez gminę, świadczone w formie niematerialnej, w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców. Działania te dotyczą: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Centrum usług społecznych stanowi odpowiedź na potrzeby społeczeństwa w zakresie dostępu do kompleksowych usług społecznych. Wydłużanie się średniej długości życia oraz przemiany modeli życia rodzinnego tłumaczą coraz większe zapotrzebowanie na usługi społeczne. Ponadto zmieniające się potrzeby społeczności lokalnej wskazują na konieczność systematycznego rozwoju i dostosowywania oferty usług społecznych do aktualnych wyzwań społecznych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy, odpowiadając na potrzeby mieszkańców, dotyczące zwiększenia dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych z dniem 01 kwietnia 2024 r. rozpoczął realizację projektu, w wyniku którego został przekształcony w Brodnickie Centrum Usług Społecznych. Usługi społeczne oferowane przez tut. Centrum są kierowane zarówno do wszystkich mieszkańców gminy miasta Brodnicy, jak i do poszczególnych grup społecznych.

Zadaniem centrum usług społecznych jest m.in. opracowanie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. Diagnoza ta powinna obejmować analizę potrzeb mieszkańców, a także identyfikację podmiotów realizujących usługi społeczne na terenie gminy. Niniejsze opracowanie przygotowano w oparciu o analizę danych zastanych, w tym danych statystycznych oraz dokumentów strategicznych, a także wyniki badań przeprowadzonych na terenie miasta. W procesie diagnozy uwzględniono zarówno perspektywę instytucjonalną, jak i opinie mieszkańców, co pozwala na wieloaspektowe ujęcie analizowanych zagadnień oraz formułowania wniosków służących rozwojowi lokalnego systemu usług społecznych.

¹ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2026, poz. 165).

1. Metodologia opracowania diagnozy

1.1. Cel badań

Ustalenie celu badań to pierwsza czynność w postępowaniu badawczym. Dzięki niemu możemy poznać, a przede wszystkim zrozumieć osoby, rzeczy czy zjawiska, które nas interesują. Celem niniejszej diagnozy jest zdobycie dokładnej i rzetelnej wiedzy na temat potrzeb i potencjału mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy w zakresie usług społecznych.

Metodologia opracowania diagnozy została dostosowana do obowiązujących standardów wynikających z przepisów prawa oraz rekomendacji w zakresie tworzenia diagnoz potrzeb i potencjału społeczności lokalnych. Przyjęte podejście badawcze opiera się na zasadach wieloaspektowości i kompleksowości, uwzględniając różnorodne uwarunkowania funkcjonowania społeczności lokalnej oraz szeroki zakres obszarów usług społecznych.

W procesie badawczym zastosowano również zróżnicowanie metod badawczych, łącząc analizę danych zastanych z badaniami własnymi o charakterze ilościowym i jakościowym. Istotnym elementem diagnozy była także partycypacja społeczna, realizowana poprzez włączenie mieszkańców oraz przedstawicieli instytucji lokalnych w proces badawczy.

Zastosowane rozwiązania metodologiczne mają na celu zapewnienie rzetelności, trafności oraz praktyczności opracowania, tak aby mogło ono stanowić podstawę do planowania i realizacji usług społecznych na terenie Gminy Miasta Brodnicy. Uzyskane wyniki umożliwiają identyfikację kluczowych obszarów wymagających wsparcia oraz kierunków rozwoju usług społecznych.

Istotnym elementem diagnozy jest również rozpoznanie dostępnych zasobów oraz uwarunkowań wpływających na ich rozwój i dostępność, a także identyfikacja barier i deficytów ograniczających skuteczność podejmowanych działań. Najważniejszym elementem niniejszego opracowania są rekomendacje, które stanowią bezpośrednią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców oraz wskazują kierunki rozwoju usług społecznych w gminie.

1.2. Problem i pytania badawcze

Warunkiem podjęcia badań jest uświadomienie sobie oraz trafne sformułowanie problemu badawczego. Pytanie, na które poszukuje się odpowiedzi, powinno być wyraźne i jasno postawione, gdyż wyznacza kierunek prowadzonych analiz. Jego doprecyzowanie następuje poprzez sformułowanie pytań szczegółowych, które porządkują zakres badania oraz umożliwiają kompleksową analizę badanych zjawisk. W niniejszej diagnozie sformułowano problem główny: Jakie są kluczowe, niezaspokojone potrzeby mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy w obszarze usług społecznych oraz jakie zasoby są niezbędne do ich zaspokojenia?

Z problemu głównego zostały wyłonione następujące problemy szczegółowe:

1. Jakie grupy mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy wymagają szczególnego wsparcia oraz jakie są ich najważniejsze potrzeby?
2. Jaka jest dostępność i jakość świadczonych usług społecznych?
3. Czy dostępne zasoby instytucjonalne i społeczne są wystarczające do zaspokajania potrzeb mieszkańców oraz jakie bariery ograniczają skuteczność podejmowanych działań?
4. Jak oceniana jest skuteczność komunikacji gminy i jej jednostek organizacyjnych w zakresie informowania o usługach społecznych?
5. Jaki jest poziom aktywności i integracji społecznej mieszkańców?

1.3. Metody i techniki badawcze

Wybór metod badawczych uzależniony jest od celu oraz przyjętego problemu badawczego. Trafnie dobrane metody umożliwiają pozyskanie rzetelnych informacji, które pozwalają na właściwe rozpoznanie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej. W procesie diagnozowania istotne jest wykorzystanie różnych metod badawczych, co umożliwia wieloaspektowe ujęcie analizowanych zagadnień.

W diagnozie potrzeb i potencjału mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy zastosowano zarówno metody ilościowe, jak i jakościowe, w tym:

- metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki ankiety internetowej (CAWI - Computer Assisted Web Interview),
- metodę analizy dokumentów i danych zastanych (desk research),
- metodę zogniskowanego wywiadu grupowego (focus group interview).

Takie podejście pozwoliło na uzyskanie danych pochodzących z różnych źródeł oraz uwzględnienie perspektywy różnych grup społecznych, co zwiększa wiarygodność i użyteczność wniosków dla planowania usług społecznych.

Ankiety skierowane były odrębnie do mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy, uczniów szkół podstawowych klas VI - VIII oraz pracowników sektora publicznego. W przeprowadzonych badaniach zastosowano częściowo ujednolicony zestaw pytań, co umożliwiło przeprowadzenie analizy porównawczej pomiędzy poszczególnymi grupami badawczymi. Zróżnicowanie grup badawczych pozwoliło na uchwycenie zarówno perspektywy mieszkańców, jak i przedstawicieli instytucji oraz młodzieży, co umożliwia wieloaspektową ocenę potrzeb społecznych i funkcjonowania usług społecznych. Zastosowane podejście badawcze wpisuje się w zasadę triangulacji metod badawczych, zwiększając wiarygodność oraz rzetelność uzyskanych wyników. Ich rozpowszechnianie odbywało się za pośrednictwem oficjalnych stron internetowych oraz

mediów społecznościowych Urzędu Miejskiego w Brodnicy i Brodnickiego Centrum Usług Społecznych. W celu dotarcia do uczniów i ich rodziców zwrócono się do placówek oświatowych z prośbą o udostępnienie linków do ankiet za pośrednictwem dziennika elektronicznego.

Ponadto ankieta skierowana do pracowników sektora publicznego została przekazana do instytucji działających na terenie gminy, w tym m.in. Urzędu Miejskiego w Brodnicy, szkół podstawowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy, Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy, Warsztatu Terapii Zajęciowej w Brodnicy, Brodnickiego Domu Kultury, Ośrodka Sportu i Rekreacji w Brodnicy, Muzeum w Brodnicy, Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Brodnicy, Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy, Zakładu Opieki Zdrowotnej, Domu Pomocy Społecznej w Brodnicy, Brodnickiego Centrum Caritas, Środowiskowego Domu Samopomocy w Brodnicy, Domów Dziecka w Brodnicy, Starostwa Powiatowego w Brodnicy, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej oraz Sądu Rejonowego w Brodnicy z prośbą o jej rozpowszechnienie wśród pracowników oraz zachęcenie ich do udziału w badaniu. Ankieta została również skierowana bezpośrednio do pracowników Brodnickiego Centrum Usług Społecznych.

Kwestionariusze ankiet zawierały pytania zamknięte i otwarte, a ich konstrukcja była zbliżona dla wszystkich grup badawczych. Część pytań miała charakter wspólny dla wszystkich grup respondentów, co umożliwiło przeprowadzenie analizy porównawczej uzyskanych wyników. Respondenci zostali poinformowani o anonimowości badania. Badania ankietowe zostały przeprowadzone w okresie od 16 lutego do 02 marca 2026 r. Wzięło w nich udział łącznie 458 osób, w tym 181 uczniów, 187 mieszkańców oraz 90 przedstawicieli instytucji i organizacji sektora publicznego.

W ramach diagnozy wykorzystano również analizę dokumentów i danych zastanych. Metoda ta polega na gromadzeniu, analizowaniu oraz interpretowaniu danych pochodzących z istniejących źródeł. W ramach diagnozy wykorzystano dane statystyczne oraz informacje pochodzące m.in. z zasobów Gminy Miasta Brodnicy, Brodnickiego Centrum Usług Społecznych oraz dokumentów udostępnionych przez instytucje publiczne, pozyskanych w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

Uzupełnieniem badań ilościowych był zogniskowany wywiad grupowy, który polega na moderowanej dyskusji uczestników. Spotkania odbyły się w dniu 25 marca 2025 r. i zostały przeprowadzone w dwóch turach. Wzięli w nich udział przedstawiciele różnych instytucji i środowisk lokalnych, w tym m.in. przedstawiciele samorządu, dyrektorzy placówek oświatowych, instytucji pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, instytucji kultury, a także pracownicy Brodnickiego Centrum Usług Społecznych. Spotkania te

stworzyły przestrzeń do wymiany doświadczeń, identyfikacji lokalnych zasobów i barier w realizacji usług społecznych oraz pogłębienia wiedzy na temat potrzeb mieszkańców, co stanowi istotne wsparcie dla planowania dalszych działań Brodnickiego Centrum Usług Społecznych.

2. Desk research - analiza danych zastanych. Charakterystyka Gminy Miasta Brodnicy

2.1. Położenie geograficzne

Miasto Brodnica położone jest w województwie kujawsko-pomorskim, w jego północno-wschodniej części, nad rzeką Drwęcą. W latach 1975 - 1998 należało do województwa toruńskiego. Dokładne położenie geograficzne miasta określają współrzędne 53°15'N oraz 19°23'E. Brodnica zlokalizowana jest w centralnej części powiatu brodnickiego i graniczy z gminami: gminą wiejską Brodnica, Zbiczno oraz Bobrowo.

Miasto Brodnica jest powiązane geograficznie z obszarem Pojezierza Chełmińskiego oraz Pojezierza Mazurskiego. Pełni funkcję administracyjnego i kulturalnego centrum regionu historycznego określanego jako Ziemia Michałowska. Brodnica położona jest w sąsiedztwie Brodnickiego Parku Krajobrazowego oraz Górznieńsko - Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego, co wpływa na walory środowiskowe i rekreacyjne miasta.

Powierzchnia Gminy Miasta Brodnicy wynosi 23,15 km², co stanowi 2,23% powierzchni powiatu brodnickiego oraz około 0,13% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego. Pod względem powierzchni jest najmniejszą gminą powiatu brodnickiego.

Brodnica stanowi istotny węzeł komunikacyjny regionu. Przez jego obszar przebiega droga krajowa nr 15, łącząca Olsztyn z Wrocławiem. Brodnica posiada rozwiniętą infrastrukturę transportową, zarówno w zakresie komunikacji drogowej, jak i kolejowej, co sprzyja dostępności usług oraz mobilności mieszkańców. Brodnica pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjnego, edukacyjnego i społecznego, koncentrując na swoim terenie instytucje świadczące usługi publiczne dla mieszkańców miasta oraz okolicznych gmin.

Rysunek 1. Położenie miasta Brodnicy na mapie powiatu brodnickiego

Źródło: <https://brodnica.com.pl>

2.2. Uwarunkowania demograficzne

Uwarunkowania demograficzne stanowią jeden z podstawowych elementów diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej, ponieważ wpływają na skalę i kierunek zapotrzebowania na usługi społeczne. Analiza liczby mieszkańców, struktury wieku oraz procesów demograficznych, takich jak przyrost naturalny i migracje, pozwala na identyfikację kluczowych wyzwań społecznych oraz planowanie adekwatnych działań w zakresie polityki społecznej.

Dane wykorzystane w analizie mają charakter administracyjny i pochodzą z rejestrów prowadzonych przez Urząd Miejski w Brodnicy oraz raportów sprawozdawczych.

Tabela 1. Liczba zameldowanych mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy w latach 2020 - 2025

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
2020	14 480	13 015	27 495	5 402	18 682	5 617
2021	14 392	12 973	27 365	5 359	16 700	5 739
2022	14 115	12 608	26 723	5 231	16 259	5 841
2023	13 897	12 426	26 323	5 197	16 196	5 790
2024	13 775	12 072	25 847	4 808	15 597	6 084
2025	13 464	12 042	25 506	4 615	14 409	6 482

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Brodnicy

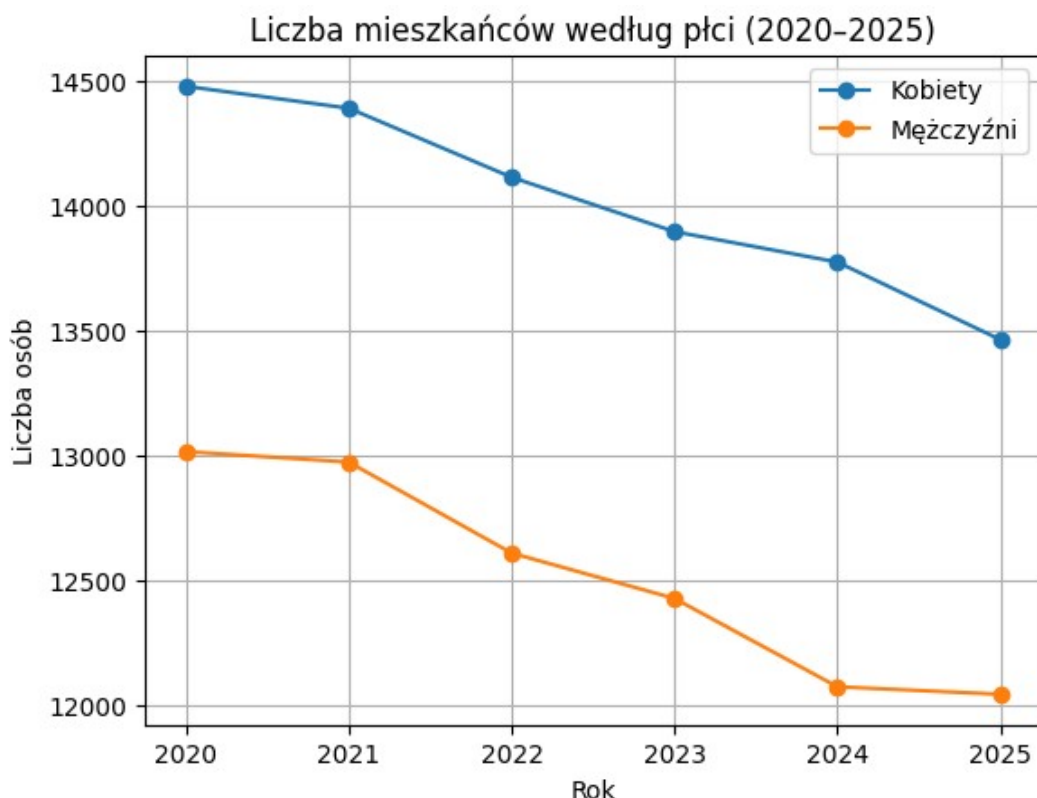
Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy w latach 2020 - 2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Brodnicy

Analiza danych lokalnych wskazuje na systematyczny spadek liczby mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy w ostatnich latach. Tendencja ta ma charakter ciągły i wskazuje na postępujące zmniejszanie się populacji miasta. W 2020 r. liczba mieszkańców wynosiła 27 495 osób, natomiast w 2025 r. 25 506 osób. Oznacza to spadek o 1 989 osób, czyli około 7,2%, co może wskazywać na występowanie niekorzystnych procesów demograficznych. Zjawisko to świadczy o postępujących procesach depopulacyjnych, które mogą w przyszłości wpływać na ograniczenie potencjału rozwojowego gminy oraz zmianę struktury zapotrzebowania na usługi społeczne.

Wykres 2. Liczba mieszkańców z podziałem na płeć w latach 2020 - 2025

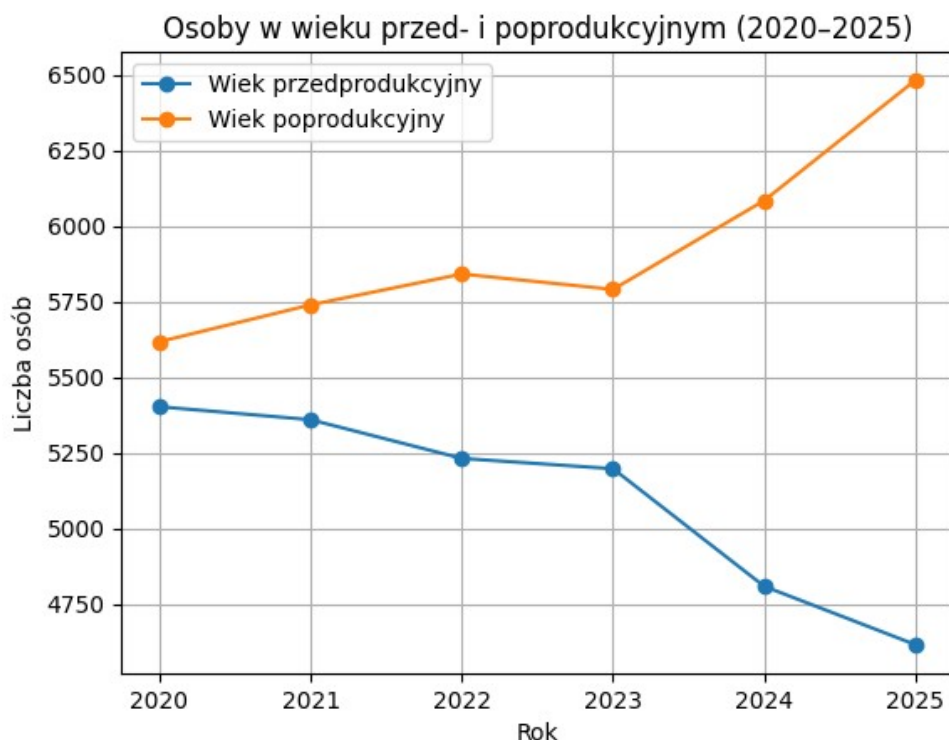

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Brodnicy

Struktura ludności według płci pozostaje stabilna - kobiety stanowią około 53% mieszkańców, natomiast mężczyźni 47%. Obserwowany jest spadek liczby zarówno kobiet, jak i mężczyzn, co potwierdza ogólny trend zmniejszania się liczby ludności.

Zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie spadła ona z 18 682 w 2020 r. do 14 409 w 2025 r. (spadek o 4 273 osoby). Spadek liczby osób aktywnych zawodowo może mieć istotne konsekwencje dla lokalnego rynku pracy oraz rozwoju gospodarczego gminy. Zmniejszająca się liczba osób aktywnych zawodowo może prowadzić do zwiększonego obciążenia systemu wsparcia społecznego oraz wzrostu zapotrzebowania na usługi skierowane do osób zależnych.

Wykres 3. Osoby w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym w latach 2020 - 2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Brodnicy

W analizowanym okresie obserwuje się istotne zmiany w strukturze wieku ludności. Wyraźnie widoczny jest spadek liczby dzieci i młodzieży, co stanowi istotne wyzwanie dla przyszłej struktury demograficznej gminy. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się z 5402 w 2020 r. do 4 615 w 2025 r., co oznacza spadek o 787 osób. Jednocześnie wzrasta liczba osób starszych. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się z 5 617 w 2020 r. do 6 482 w 2025 r. (wzrost o 865 osób), co potwierdza postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Zmiany te wskazują na konieczność rozwoju usług opiekuńczych, zdrowotnych oraz wsparcia dla seniorów.

Tabela 2. Rejestracja urodzeń i zgonów oraz urodzenia i zgony mieszkańców Brodnicy w latach 2020–2025

Rok	Rejestracja urodzeń w USC w Brodnicy	Urodzenia osób zameldowanych w Brodnicy	Rejestracja zgonów w USC w Brodnicy	Zgony osób zameldowanych w Brodnicy
2020	1 041	262	470	320
2021	1 080	258	601	354
2022	977	197	517	343
2023	780	173	451	317
2024	783	145	455	303
2025	708	133	468	310

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Miasta Brodnicy za 2025 rok

Analiza ruchu naturalnego ludności wskazuje na wyraźny spadek liczby urodzeń zarówno wśród mieszkańców Brodnicy, jak i zdarzeń rejestrowanych przez Urząd Stanu Cywilnego w Brodnicy. Liczba urodzeń mieszkańców miasta zmniejszyła się z 258 w 2021 r. do 133 w 2025 r. Jednocześnie liczba rejestracji urodzeń w USC spadła z 1080 do 708. Tendencja ta jest zgodna z obserwowanymi w kraju zmianami demograficznymi. W przypadku zgonów po rekordowym 2021 r. nastąpiła stabilizacja wskaźników. W 2025 r. zarejestrowano 468 zgonów w USC w Brodnicy, natomiast liczba zgonów mieszkańców miasta wyniosła 310 osób.

Przedstawione dane potwierdzają utrzymanie się niekorzystnych procesów demograficznych związanych ze spadkiem liczby urodzeń oraz postępującym starzeniem się społeczeństwa. W dłuższej perspektywie może to prowadzić do dalszego zmniejszania liczby mieszkańców oraz wzrostu zapotrzebowania na usługi społeczne, zdrowotne i opiekuńcze skierowane do osób starszych.

Zaobserwowane tendencje są zgodne z danymi ogólnopolskimi i wskazują na konieczność dostosowania lokalnej polityki społecznej do zmieniającej się struktury demograficznej. W szczególności oznacza to potrzebę rozwoju usług skierowanych do osób starszych, wsparcia rodzin oraz działań sprzyjających zatrzymaniu mieszkańców w gminie.

2.3. Gospodarka i rynek pracy

Uwarunkowania gospodarcze oraz sytuacja na rynku pracy stanowią istotny element diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej, ponieważ w bezpośredni sposób wpływają na poziom życia mieszkańców, skalę korzystania z pomocy społecznej oraz zapotrzebowanie na usługi społeczne. Analiza tych obszarów pozwala na określenie możliwości rozwojowych gminy oraz identyfikację kluczowych wyzwań społecznych.

Gmina Miasta Brodnicy pełni funkcję lokalnego ośrodka gospodarczego, koncentrującego działalność usługową, handlową oraz administracyjną. Miasto stanowi centrum gospodarcze powiatu brodnickiego, zapewniając dostęp do rynku pracy zarówno mieszkańcom miasta, jak i okolicznych gmin. Struktura gospodarki lokalnej opiera się przede wszystkim na sektorze usługowym oraz drobnej i średniej przedsiębiorczości, w której dominują mikroprzedsiębiorstwa.

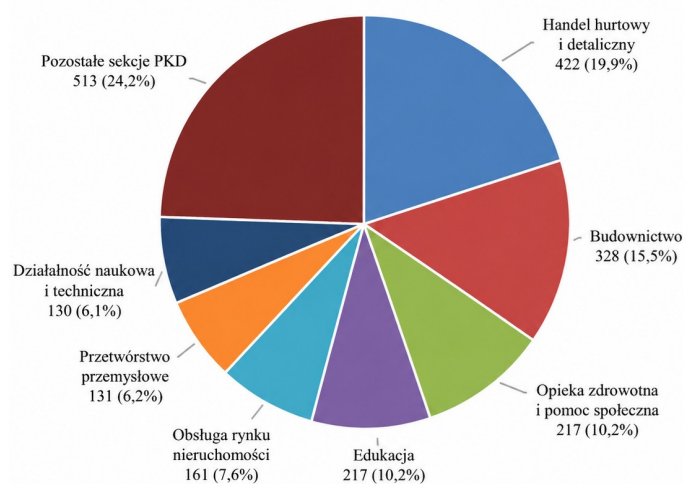
Tabela 3. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD w latach 2020 - 2025

Sekcja PKD	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Handel hurtowy i detaliczny	482	508	538	441	433	422
Budownictwo	282	256	243	260	252	328
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	187	211	203	228	228	217
Działalność naukowa i techniczna	157	141	146	124	124	130
Przetwórstwo przemysłowe	192	106	101	105	105	131
Pozostała działalność usługowa	171	185	184	133	133	89
Transport, gospodarka magazynowa	113	81	75	163	163	112
Działalność finansowa i ubezpieczeń	101	173	170	168	165	50
Usługi administracyjne	99	140	122	115	112	74
Edukacja	69	145	151	151	151	217
Zakwaterowanie, usługi gastronomiczne	88	98	91	96	96	45
Informacja i komunikacja	23	8	12	11	11	17
Obsługa rynku nieruchomości	77	57	61	79	79	161
Kultura, rozrywka i rekreacja	23	11	9	29	29	108
Gospodarka ściekami	6	7	6	8	7	5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	8	4	4	10	10	1
Rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo	18	5	4	13	13	12
RAZEM	2 096	2 136	2 120	2 134	2 111	2 119

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Miasta Brodnicy za 2025

Z danych zawartych w Raporcie o stanie Gminy Miasta Brodnicy za 2025 rok wynika, że na terenie miasta funkcjonowało 2 119 podmiotów gospodarczych. Dominacja sektora usługowego wskazuje na stabilny charakter lokalnej gospodarki, jednak ograniczony udział przemysłu może wpływać na mniejszą różnorodność rynku pracy.

Wykres 4. Struktura podmiotów gospodarczych w Brodnicy w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Miasta Brodnicy za 2025 rok

Struktura gospodarki lokalnej nadal wskazuje na przewagę sektora usługowego, który stanowi podstawę funkcjonowania lokalnej gospodarki. Najliczniej reprezentowane są podmioty działające w obszarze handlu, budownictwa, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz edukacji. Udział działalności produkcyjnej i przemysłowej jest ograniczony, natomiast działalność rolnicza ma charakter marginalny. Potwierdza to usługowy charakter miasta oraz jego funkcję jako lokalnego centrum gospodarczego.

Istotnym elementem analizy sytuacji społeczno-gospodarczej jest poziom bezrobocia.

Tabela 4. Liczba bezrobotnych według gmin powiatu brodnickiego w 2025 r.

Gmina	Zarejestrowani ogółem	Zarejestrowane kobiety
Brodnica (miasto)	827	488
Brodnica (gmina)	186	100
Górzno (miasto i gmina)	70	33
Jabłonowo Pomorskie (miasto i gmina)	266	152
Bartniczka	97	56
Bobrowo	186	100
Brzozie	79	42
Osiek	106	58
Świedziebnia	140	84
Zbiczno	142	83

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy za rok 2025

Analiza danych statystycznych wskazuje, że największa liczba osób bezrobotnych koncentruje się w Brodnicy (miasto), co wynika z jej funkcji jako głównego ośrodka osadniczego i gospodarczego powiatu. W pozostałych gminach liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyraźnie niższa. We wszystkich analizowanych gminach widoczna jest przewaga kobiet wśród osób bezrobotnych. Zjawisko to może wynikać m.in. z obowiązków opiekuńczych związanych z wychowaniem dzieci lub opieką nad osobami zależnymi, ograniczonej mobilności oraz mniejszej dostępności ofert pracy. Jednocześnie należy uwzględnić, że część osób rejestrujących się jako bezrobotne nie pozostaje aktywnie w poszukiwaniu zatrudnienia, traktując status osoby bezrobotnej jako sposób uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego lub dostępu do świadczeń².

² Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy za rok 2025

Tabela 5. Skala bezrobocia w 2025 r.

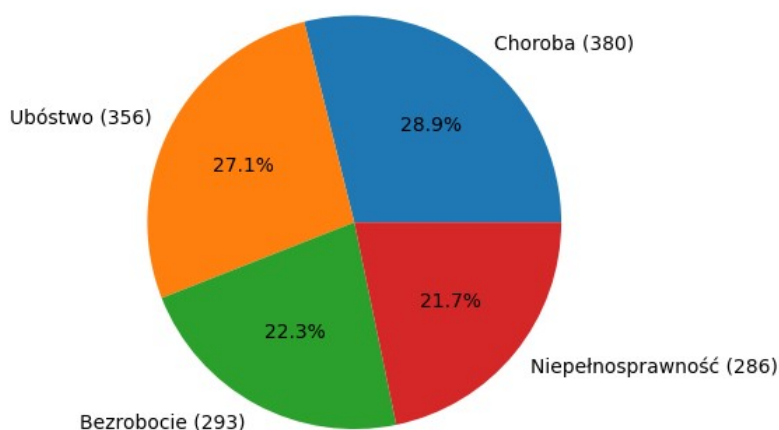
Obszar	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Udział kobiet (%)
Gmina Miasta Brodnicy	827	488	59,0%
Powiat brodnicki	2 128	1 217	57,2%
Województwo kujawsko-pomorskie	59 304	31 859	53,7%
Polska	884 987	438 743	49,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Miasta Brodnicy za rok 2025

Z danych zawartych w ocenie zasobów pomocy społecznej wynika, że w 2025 r. w Brodnicy zarejestrowanych było 827 osób bezrobotnych. Stopa bezrobocia dla Gminy Miasta Brodnicy wynosi 5,7%. Relatywnie dobra sytuacja na rynku pracy ogranicza skalę problemów społecznych związanych z bezrobociem, jednak nie eliminuje ich całkowicie.

Wykres 5. Główne powody korzystania z pomocy społecznej w 2025 r.

Główne powody korzystania z pomocy społecznej (2025)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Miasta Brodnicy za rok 2025

Na podstawie wykresu można stwierdzić, że bezrobocie stanowi jedną z istotnych przyczyn korzystania z pomocy społecznej w Gminie Miasta Brodnicy, jednak nie jest problemem dominującym. Częściej wskazywane są długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo. Wskazuje to na konieczność kompleksowego podejścia do polityki społecznej, obejmującego nie tylko rynek pracy, ale również w obszarze zdrowia oraz wsparcia osób niesamodzielnych.

Bezrobocie nadal pozostaje istotnym problemem społecznym, wpływającym na sytuację materialną części mieszkańców oraz poziom korzystania z pomocy społecznej. Struktura bezrobocia wskazuje na jego częściowo strukturalny charakter - istotny udział stanowią kobiety, które mogą doświadczać większych trudności w powrocie na rynek pracy. Jednocześnie obserwuje się zmniejszanie znaczenia bezrobocia jako głównej przyczyny korzystania z pomocy społecznej na rzecz innych problemów.

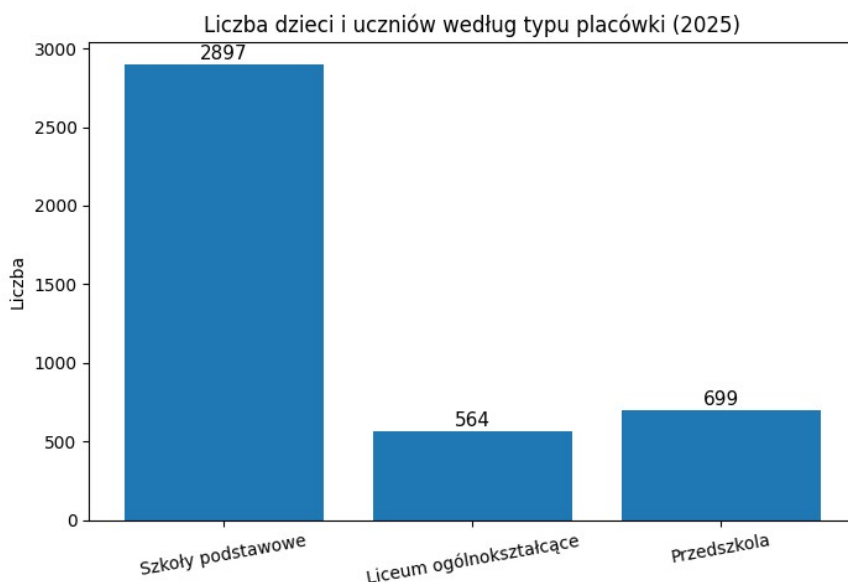
Sytuacja gospodarcza oraz poziom zatrudnienia mają bezpośredni wpływ na poziom integracji społecznej oraz jakość życia mieszkańców. Brak pracy może prowadzić do pogorszenia sytuacji materialnej, wykluczenia społecznego oraz ograniczenia dostępu do usług społecznych. Z kolei rozwój gospodarczy oraz wzrost zatrudnienia sprzyjają ograniczaniu ubóstwa i wzmacnianiu aktywności społecznej mieszkańców.

2.4. Edukacja, kultura, sport i turystyka

Edukacja, kultura, sport i turystyka stanowią istotny element funkcjonowania społeczności lokalnej, wpływając na poziom kapitału społecznego, integrację mieszkańców oraz jakość życia. Analiza tych obszarów pozwala na ocenę dostępności usług publicznych oraz identyfikację potrzeb w zakresie rozwoju społecznego gminy. Dane stanowią zestawienie z Raportu o stanie Gminy Miasta Brodnicy za 2025 r.

Na terenie Gminy Miasta Brodnica funkcjonuje rozwinięta sieć placówek oświatowych. W 2025 r. miasto było organem prowadzącym dla trzech przedszkoli, pięciu szkół podstawowych oraz jednego liceum ogólnokształcącego.

Wykres 6. Liczba dzieci i uczniów według typu placówki w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Miasta Brodnicy za 2025 r.

Struktura dzieci i uczniów według typu placówki w 2025 r. wskazuje, że największą grupę stanowią uczniowie szkół podstawowych, których liczba wynosi 2897 osób, co potwierdza dominującą rolę tego etapu edukacji w systemie oświaty Gminy Miasta Brodnicy. Znacznie mniejszą liczbę stanowią dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym, których liczba wynosi 699 osoby oraz uczniowie liceum ogólnokształcącego, których liczba wynosi 564 osób.

Szkoły pełnią istotną rolę w zakresie integracji społecznej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Placówki oświatowe realizują działania wychowawcze, profilaktyczne oraz wspierające rozwój dzieci i młodzieży, w tym zajęcia dodatkowe, programy profilaktyczne oraz działania z zakresu pomocy psychologiczno - pedagogicznej.

Istotnym elementem jest również kształcenie specjalne. W 2025 r. liczba dzieci i uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wynosiła 173 osoby, co wskazuje na utrzymujące się wysokie potrzeby w zakresie wsparcia specjalistycznego.

W obszarze edukacji istotną rolę odgrywa także sektor niepubliczny. W 2025 r. funkcjonowało 13 przedszkoli niepublicznych. Na ich funkcjonowanie przeznaczono znaczące środki finansowe z budżetu miasta.

Ważnym elementem systemu oświaty jest również wsparcie uczniów poprzez stypendia Burmistrza Brodnicy. W pierwszym półroczu 2025 r. stypendia otrzymywało 20 uczniów szkół podstawowych oraz 11 uczniów szkół ponadpodstawowych. W drugim półroczu 2025 r. stypendia przyznano 28 uczniom szkół podstawowych oraz 18 uczniom szkół ponadpodstawowych. Stypendia stanowią istotny element wyrównywania szans edukacyjnych oraz wspierania uczniów osiągających wysokie wyniki w nauce.

Obszar kultury w Gminie Miasta Brodnicy opiera się na działalności instytucji kultury oraz organizacji lokalnych, które zapewniają mieszkańcom dostęp do wydarzeń kulturalnych, edukacji artystycznej oraz aktywności społecznej. Oferta obejmuje głównie wydarzenia cykliczne i okolicznościowe, które sprzyjają budowaniu tożsamości lokalnej oraz integracji mieszkańców.

Do kluczowych instytucji realizujących zadania w tym zakresie należą m.in. Brodnicki Dom Kultury, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Brodnicy oraz Muzeum w Brodnicy. Instytucje te organizują wydarzenia kulturalne, zajęcia edukacyjne, warsztaty oraz inicjatywy integrujące społeczność lokalną.

Działalność kulturalna obejmuje szeroki zakres aktywności, w tym wydarzenia artystyczne, zajęcia dla dzieci i młodzieży, działania skierowane do seniorów oraz inicjatywy o charakterze międzypokoleniowym. Istotną rolę odgrywa również rozwój oferty kulturalnej dostosowanej do różnych grup mieszkańców oraz działania o charakterze patriotycznym, które wzmacniają tożsamość lokalną i więzi społeczne.

Istotną rolę w zakresie rozwoju aktywności fizycznej mieszkańców odgrywa Ośrodek Sportu i Rekreacji w Brodnicy, który odpowiada za zarządzanie infrastrukturą sportową oraz organizację wydarzeń rekreacyjnych i sportowych. Działalność Ośrodka obejmuje m.in. udostępnianie obiektów sportowych, organizację zajęć oraz wspieranie inicjatyw promujących aktywny tryb życia.

W 2025 r. Gmina Miasta Brodnicy dysponowała 17 obiektami sportowymi, a wsparcie finansowe z budżetu miasta otrzymało 11 klubów sportowych. Szacunkowo na terenie gminy funkcjonuje około 100 organizacji pozarządowych, jednak dane te mają charakter przybliżony, ponieważ nie jest prowadzona ich pełna ewidencja. Szczegółowy katalog podmiotów realizujących usługi społeczne, wraz ze wskazaniem wykonywanych przez nie usług, przedstawiono w części „Zasoby relacyjne”, zgodnie z art. 21 ust. 3 pkt 2 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Ponadto na terenie gminy działają 2 ochotnicze straże pożarne oraz 2 kluby seniora i uniwersytet trzeciego wieku, które pełnią istotną rolę w integracji społecznej mieszkańców³.

W zakresie turystyki istotne znaczenie ma położenie miasta wśród jezior i lasów, co stwarza korzystne warunki do rozwoju funkcji turystycznej. Działania podejmowane w tym obszarze mają głównie charakter promocyjny, jednak zauważalny jest potencjał do dalszego rozwoju.

Analiza obszaru edukacji, kultury i sportu wskazuje, że Gmina Miasta Brodnicy dysponuje rozwiniętą infrastrukturą oraz ofertą usług w tych obszarach, jednak obserwowane zmiany demograficzne oraz społeczne generują nowe wyzwania. Spadek liczby dzieci i młodzieży wpływa na funkcjonowanie systemu edukacji oraz wymaga dostosowania sieci placówek oświatowych. Istotne jest również wzmacnianie działań wspierających rozwój dzieci i młodzieży, w tym zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego, organizacji czasu wolnego oraz działań profilaktycznych. Jednocześnie zasadne jest rozwijanie oferty skierowanej do osób starszych oraz działań międzypokoleniowych, które wzmacniają integrację społeczną.

2.5. Pomoc społeczna, przestępczość i wybrane dysfunkcje społeczne

System pomocy społecznej na terenie Gminy Miasta Brodnicy stanowi istotny element lokalnej polityki społecznej, odpowiadający na potrzeby osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Zadania w tym zakresie realizowane są przede wszystkim przez Brodnickie Centrum Usług Społecznych, które koordynuje działania pomocowe, integracyjne oraz profilaktyczne. Analiza danych zawartych w raportach o stanie gminy, ocenie zasobów pomocy społecznej oraz dokumentach programowych wskazuje na utrzymywanie się istotnych problemów społecznych w latach 2020 - 2025, przy jednoczesnym stopniowym dostosowywaniu systemu wsparcia do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

³ Dane pozyskane z Urzędu Miejskiego w Brodnicy.

W badanym okresie widoczna jest tendencja spadkowa liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, co może świadczyć o częściowej poprawie sytuacji materialnej mieszkańców lub większej skuteczności działań aktywizacyjnych. Jednocześnie poziom korzystania ze wsparcia nadal pozostaje istotny, co wskazuje na utrwalanie się problemów społecznych w części gospodarstw domowych.

Tabela 6. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2020-2025

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2020	927	2 029
2021	943	2 042
2022	1 106	2 382
2023	1 035	2 270
2024	954	2 101
2025	940	1 972

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Miasta Brodnicy za rok 2025

Analiza danych dotyczących liczby rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2020 - 2025 wskazuje na zmienną, lecz ogólnie malejącą tendencję korzystania ze wsparcia. Po niewielkim wzroście w 2021 r. oraz wyraźnym zwiększeniu liczby beneficjentów w 2022 r. (1106 rodzin i 2382 osoby), co mogło być związane z pogorszeniem sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców, w kolejnych latach obserwuje się systematyczny spadek. W 2025 r. pomocą objęto 940 rodzin oraz 1972 osoby. Dane te potwierdzają utrzymującą się tendencję malejącą w stosunku do lat wcześniejszych, szczególnie po szczytowym roku 2022. Może to świadczyć o stopniowej poprawie sytuacji części mieszkańców oraz skuteczności podejmowanych działań pomocowych.

Pomimo tego skala korzystania z pomocy społecznej nadal pozostaje istotna, co wskazuje na utrzymywanie się problemów społecznych wymagających dalszego wsparcia.

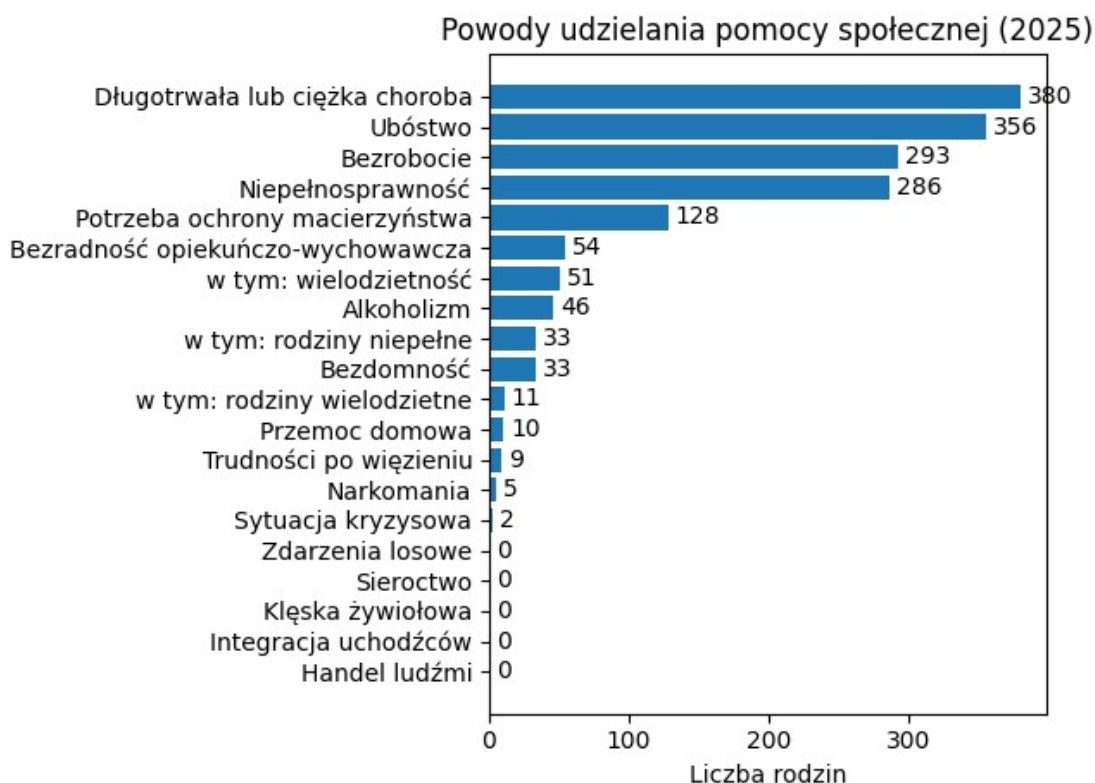
Tabela 7. Statystyka rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024

Powody udzielania pomocy	2022	2023	2024	2025
Ubóstwo	444	398	358	356
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	44	38	39	33
Potrzeba ochrony macierzyństwa	144	134	138	128
w tym: wielodzietność	60	55	50	51
Bezrobocie	317	295	278	293
Niepełnosprawność	275	262	281	286
Długotrwała lub ciężka choroba	359	333	364	380

Powody udzielania pomocy	2022	2023	2024	2025
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	80	77	64	54
w tym: rodziny niepełne	43	46	39	33
w tym: rodziny wielodzietne	17	15	10	11
Przemoc domowa	5	4	7	10
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
Alkoholizm	45	41	43	46
Narkomania	3	5	5	5
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	14	13	13	9
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	1	0	0	2
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Miasta Brodnicy za rok 2025

Wykres 7. Powody udzielania pomocy rodzinom w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Miasta Brodnicy za rok 2025

Analiza powodów udzielania pomocy społecznej w latach 2022 - 2025 wskazuje na utrzymywanie się dominujących problemów o charakterze zdrowotnym i ekonomicznym. Zarówno dane tabelaryczne, jak i graficzne potwierdzają, że najczęstszymi przyczynami

korzystania ze wsparcia pozostają długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo, a także niepełnosprawność i bezrobocie. W 2025 r. wartości te wyniosły odpowiednio 380, 356, 286 i 293 rodzin, co potwierdza utrzymującą się koncentrację problemów wokół stanu zdrowia mieszkańców oraz ich sytuacji materialnej i zawodowej. W porównaniu z rokiem poprzednim widoczny jest dalszy wzrost liczby rodzin objętych pomocą z powodu długotrwałej choroby oraz niepełnosprawności, przy jednoczesnym utrzymywaniu się wysokiego poziomu ubóstwa i bezrobocia.

Istotnym uzupełnieniem dominujących problemów są trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Wskazuje to na utrzymujące się wyzwania w funkcjonowaniu rodzin. Zjawiska te, choć mniej liczne niż problemy ekonomiczne, mają istotne znaczenie społeczne, ponieważ wpływają na rozwój dzieci i młodzieży oraz mogą prowadzić do dalszych dysfunkcji.

Problemy takie jak alkoholizm, bezdomność, przemoc domowa czy narkomania występują rzadziej w statystykach pomocy społecznej, jednak ze względu na swoją specyfikę wymagają intensywnych działań. Niska liczebność tych zjawisk nie oznacza ich marginalnego znaczenia, lecz raczej ich bardziej ukryty charakter oraz trudność w diagnozowaniu.

Wnioskując, struktura powodów korzystania z pomocy społecznej w Brodnicy potwierdza konieczność dalszego wzmocnienia działań w obszarze ochrony zdrowia, aktywizacji zawodowej oraz wsparcia rodzin. Szczególnie istotne jest podejmowanie działań długofalowych, które nie tylko łagodzą skutki problemów społecznych, ale również przeciwdziałają ich utrwalaniu się w kolejnych latach.

Analiza danych dotyczących usług społecznych realizowanych na terenie Gminy Miasta Brodnicy wskazuje na stopniowy rozwój form wsparcia środowiskowego, dostosowanych do rosnących potrzeb mieszkańców.

Tabela 8. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2020 - 2025

Rok	Usługi opiekuńcze	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi
2020	99	25
2021	104	34
2022	103	37
2023	97	36
2024	97	42
2025	105	54

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Miasta Brodnicy za rok 2025

W przypadku usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania obserwuje się względną stabilność liczby osób korzystających z tej formy pomocy, przy jednoczesnym wzroście w ostatnim roku analizowanego okresu. W 2025 r. liczba ta wyniosła 105 osób, co może świadczyć o rosnącym zapotrzebowaniu na wsparcie w miejscu zamieszkania, szczególnie w kontekście starzenia się społeczeństwa.

Znacznie bardziej dynamiczny wzrost widoczny jest w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W analizowanym okresie liczba osób korzystających z tej formy wsparcia wzrosła z 25 osób do 54 osób, co wskazuje na rosnące znaczenie wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego oraz konieczność dalszego rozwoju usług specjalistycznych.

Tabela 9. Liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością oraz opieki wytchnieniowej w latach 2021 - 2025

Rok	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Opieka wytchnieniowa
2021	24	27
2022	146	62
2023	203	85
2024	221	121
2025	272	103

Źródło: opracowanie własne Brodnickiego Centrum Usług Społecznych

Podobną tendencję wzrostową można zaobserwować w przypadku usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością. W analizowanym okresie liczba osób korzystających z tej formy wsparcia wzrosła z 24 osób do 272 osób, co świadczy o dynamicznym rozwoju tej usługi oraz jej rosnącym znaczeniu w procesie wspierania samodzielności osób z niepełnosprawnościami.

W przypadku opieki wytchnieniowej również odnotowano wzrost liczby osób korzystających z tej formy wsparcia, szczególnie w latach 2021 - 2024. W 2025 r. liczba ta wyniosła 103 osoby.

Obserwowany rozwój usług społecznych wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na wsparcie środowiskowe, w szczególności w obszarze opieki nad osobami zależnymi oraz osobami z niepełnosprawnościami. Struktura powodów korzystania z pomocy społecznej w Brodnicy potwierdza konieczność dalszego wzmacniania działań w obszarze ochrony zdrowia, aktywizacji zawodowej oraz wsparcia rodzin. Szczególnie istotne jest podejmowanie działań długofalowych, które nie tylko łagodzą skutki problemów społecznych, ale również przeciwdziałają ich utrwalaniu się w kolejnych latach.

Tabela 10. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w latach 2022 - 2025

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego
2022	66	284
2023	78	275
2024	70	298
2025	74	220

Źródło: opracowanie własne na Raportu o stanie Gminy Miasta Brodnicy za 2025 r.

W analizowanym okresie zauważalny jest również wzrost zapotrzebowania na wsparcie rodzin, co znajduje odzwierciedlenie w rosnącej liczbie rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wykazywała pewne wahania, jednak utrzymywała się na relatywnie wysokim poziomie. W 2022 r. wsparciem objęto 66 rodzin, w 2023 r. 78 rodzin, w 2024 r. 70 rodzin, natomiast w 2025 r. 74 rodziny. Dane te wskazują na stałą potrzebę prowadzenia działań wspierających funkcjonowanie rodzin, w szczególności w zakresie opieki i wychowania dzieci.

Istotnym elementem systemu wsparcia jest również poradnictwo specjalistyczne. W analizowanym okresie liczba osób korzystających z tej formy pomocy utrzymywała się na wysokim poziomie. W 2022 r. z poradnictwa skorzystały 284 osoby, w 2023 r. 275 osób, w 2024 r. 298 osób, natomiast w 2025 r. 220 osób. Pomimo spadku liczby osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w 2025 r., forma ta nadal stanowi ważny element wsparcia mieszkańców w zakresie pomocy psychologicznej, terapeutycznej oraz prawnej.

Dane te wskazują na utrzymujące się zapotrzebowanie na pracę z rodziną, szczególnie w obszarze wsparcia opiekuńczo-wychowawczego. Zarówno wsparcie asystenta rodziny, jak i poradnictwo specjalistyczne stanowią istotne narzędzia przeciwdziałania dysfunkcjom rodziny oraz wspierania jej prawidłowego funkcjonowania.

Istotnym obszarem problemów społecznych jest przemoc w rodzinie. Dane dotyczące procedury „Niebieskiej Karty” wskazują na utrzymywanie się zjawiska przemocy na stabilnym, lecz znaczącym poziomie.

Tabela 11. Liczba procedur „Niebieskie Karty” według instytucji zakładającej w latach 2020 – 2025

Rok	Liczba NK ogółem	MOPS/BCUS	KPP	Oświata	Ochrona zdrowia	MKRPA	Żandarmeria Wojskowa
2020	116	4	110	2	0	0	0
2021	100	8	90	1	0	1	0
2022	62	3	57	2	0	0	0
2023	66	6	57	3	0	0	0
2024	84	16	64	2	2	0	0
2025	81	24	51	4	1	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za lata 2020 - 2025

Z przedstawionych danych wynika, że liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart” w analizowanym okresie ulegała zmianom. Po spadku odnotowanym w latach 2020 - 2022, w kolejnych latach zauważalny jest ponowny wzrost liczby procedur. W 2022 r. wszczęto 62 procedury, w 2023 r. 66, natomiast w 2024 r. liczba ta wzrosła do 84. Może to świadczyć zarówno o utrzymywaniu się problemu przemocy domowej, jak i o większej skuteczności działań ujawniających oraz rosnącej świadomości społecznej w zakresie reagowania na przemoc.

Analiza danych Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy wskazuje, że stan bezpieczeństwa w mieście w 2025 r. pozostawał względnie stabilny, jednak odnotowano wzrost liczby postępowań przygotowawczych oraz stwierdzonych przestępstw⁴.

W 2025 r. wszczęto 827 postępowań przygotowawczych, podczas gdy w 2024 r. było ich 796. Liczba stwierdzonych przestępstw wzrosła z 1 190 w 2024 r. do 1 408 w 2025 r. Jednocześnie utrzymano wysoki poziom wykrywalności ogólnej, który wyniósł 88,31%.

W strukturze przestępczości zauważalne są zróżnicowane tendencje. W przypadku przestępstw o charakterze kryminalnym stwierdzono 941 przestępstw, wobec 628 w roku poprzednim. Jednocześnie w obszarze przestępczości gospodarczej odnotowano spadek liczby przestępstw z 383 w 2024 r. do 242 w 2025 r., przy wzroście wykrywalności z 91,78% do 97,53%.

Istotnym uzupełnieniem obrazu bezpieczeństwa są dane z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, które odzwierciedlają odczucia mieszkańców i zgłaszane przez nich problemy. W 2025 r. odnotowano 1210 zgłoszeń zagrożeń. Najczęściej wskazywanym problemem było przekraczanie dozwolonej prędkości, które zgłoszono 512 razy, a jego skala wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego. Wysoką liczbę zgłoszeń odnotowano również w zakresie nieprawidłowego parkowania - 294 przypadków. W dalszym ciągu zgłaszano również przypadki nielegalnych rajdów samochodowych, niewłaściwej infrastruktury drogowej oraz spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

⁴ Raportu o stanie Gminy Miasta Brodnicy za 2025 rok

Podsumowując, sytuacja w zakresie bezpieczeństwa w Brodnicy charakteryzuje się względną stabilnością, przy jednoczesnym utrzymywaniu się określonych zagrożeń, zwłaszcza w obszarze ruchu drogowego i porządku publicznego. Dane wskazują na potrzebę dalszego wzmacniania działań profilaktycznych oraz współpracy z mieszkańcami w zakresie identyfikowania i eliminowania lokalnych zagrożeń.

Analiza obszaru pomocy społecznej oraz wybranych dysfunkcji społecznych wskazuje na utrzymywanie się istotnych problemów społecznych na terenie Gminy Miasta Brodnicy. Pomimo spadku liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, nadal widoczne są trudności związane z ubóstwem, bezrobociem oraz problemami zdrowotnymi. Jednocześnie obserwowany wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wskazuje na narastające problemy opiekuńczo-wychowawcze. Poziom przestępczości w analizowanym okresie pozostaje względnie stabilny, jednak jego struktura wskazuje na powiązania z problemami społecznymi, co potwierdza konieczność prowadzenia zintegrowanych działań w obszarze polityki społecznej.

Kluczowe znaczenie ma dalsze rozwijanie usług społecznych, wzmacnianie działań profilaktycznych oraz aktywizacja mieszkańców, ukierunkowana na ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego i wzmacnianie samodzielności życiowej. Zidentyfikowane problemy społeczne wskazują na konieczność rozwoju zintegrowanych usług społecznych o charakterze środowiskowym i specjalistycznym, wspierających funkcjonowanie rodzin oraz osób zależnych. Szczególne znaczenie ma rozwój usług w obszarze zdrowia psychicznego, pracy z rodziną, wsparcia seniorów oraz przeciwdziałania uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu. Problemy zdrowotne, w tym choroby przewlekłe, niepełnosprawność oraz zaburzenia psychiczne, stanowią istotny element struktury lokalnych potrzeb społecznych i wymagają uwzględnienia w planowaniu oraz dalszym rozwoju usług społecznych.

3. Wyniki i interpretacja badań ilościowych

3.1. Charakterystyka badanych grup

W niniejszym rozdziale przedstawiono wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy, uczniów szkół podstawowych oraz pracowników sektora publicznego. Analiza wyników została opracowana z uwzględnieniem podziału na poszczególne grupy respondentów, co umożliwia porównanie ich opinii oraz identyfikację kluczowych potrzeb społecznych oraz zróżnicowanych perspektyw dotyczących funkcjonowania usług społecznych.

3.1.1. Mieszkańcy Gminy Miasta Brodnicy

W badaniu ankietowym wzięło udział 187 mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy. Analiza struktury respondentów została przeprowadzona w oparciu o podstawowe cechy demograficzne, takie jak płeć oraz wiek, co pozwala na ocenę charakterystyki badanej próby oraz właściwą interpretację uzyskanych wyników.

Tabela 12. Struktura respondentów według płci (mieszkańcy)

Płeć	N	%
kobiety	122	65,2%
mężczyźni	65	34,8%
Razem	187	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród respondentów dominowały kobiety, które stanowiły 122 osoby (65,2%), natomiast mężczyźni stanowili 65 osób (34,8%) ogółu badanych. Struktura ta może wskazywać na większą aktywność kobiet w badaniach społecznych oraz ich większe zaangażowanie w sprawy lokalne.

Tabela 13. Struktura respondentów według wieku (mieszkańcy)

Grupa wiekowa	N	%
poniżej 18 lat	2	1,0%
18–35 lat	59	31,6%
36–64 lata	90	48,1%
65 lat i więcej	36	19,3%
Razem	187	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 36 - 64 lata, które obejmowały 90 osób (48,1%). Kolejną grupę stanowiły osoby w wieku 18 - 35 lat, które obejmowały 59 osób (31,6%),

natomiast osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły 36 osób (19,3%). Udział osób poniżej 18 roku życia był marginalny i wyniósł 2 osoby (1,0%). Otrzymane wyniki wskazują, że w badaniu dominowały osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 14. Struktura respondentów według wykształcenia (mieszkańcy)

Wykształcenie	N	%
wyższe	69	36,9%
średnie	58	31,0%
zasadnicze zawodowe	44	23,5%
podstawowe/gimnazjalne	15	8,0%
brak	1	0,5%
Razem	187	99,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród respondentów dominowały osoby z wykształceniem wyższym, które stanowiły 69 osób (36,9%), oraz średnim, które obejmowały 58 osób (31,0%). Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowiły 44 osoby (23,5%), natomiast z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym 15 osób (8,0%). Osoby bez wykształcenia stanowiły marginalną grupę i obejmowały 1 osobę (0,5%).

Tabela 15. Struktura respondentów według statusu zawodowego (mieszkańcy)

Status zawodowy	N	%
praca etatowa	89	47,6%
emeryt/rencista	36	19,3%
własna działalność gospodarcza	27	14,4%
praca sezonowa/dorywcza	15	8,0%
bezrobotny	13	7,0%
uczeń/student	5	2,7%
inne	2	1%
Razem	187	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Największą grupę respondentów stanowiły osoby pracujące na podstawie umowy o pracę, co dotyczyło 89 osób (47,6%). Emeryci i renciści stanowili 36 osób (19,3%), a osoby prowadzące działalność gospodarczą 27 osób (14,4%). Osoby wykonujące pracę sezonową lub dorywczą stanowiły 15 osób (8,0%), natomiast osoby bezrobotne 13 osób (7,0%). Uczniowie i studenci stanowili 5 osób (2,7%), a inne formy aktywności zawodowej wskazały 2 osoby (1,0%).

Tabela 16. Czas zamieszkiwania w Brodnicy (mieszkańcy)

Czas zamieszkiwania	N	%
mniej niż rok	9	4,8%
1–10 lat	37	19,8%
ponad 10 lat	84	44,9%
od urodzenia	57	30,5%
Razem	187	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci uczestniczący w badaniu w zdecydowanej większości zamieszkują Brodnicę od dłuższego czasu. Osoby mieszkające w mieście powyżej 10 lat stanowiły 84 badanych (44,9%), a kolejne 57 osób (30,5%) wskazało, że zamieszkuje Brodnicę od urodzenia. Udział osób mieszkających w mieście od 1 do 10 lat wyniósł 37 osób (19,8%), natomiast osoby przebywające w Brodnicy krócej niż rok stanowiły niewielki odsetek respondentów.

3.1.2. Uczniowie szkół podstawowych

W badaniu wzięli udział uczniowie szkół podstawowych klas VI - VIII, których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Brodnicy. Struktura respondentów pozwala uznać, że uzyskane wyniki odzwierciedlają opinie młodzieży szkolnej na temat warunków życia oraz dostępności usług na terenie miasta.

Tabela 17. Struktura respondentów według płci (uczniowie)

Płeć	N	%
kobiety	81	44,8%
mężczyźni	100	55,2%
Razem	181	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród respondentów nieznacznie przeważali chłopcy - 100 osób (55,2%), natomiast dziewczęta stanowiły 81 osób (44,8%).

Tabela 18. Struktura respondentów według wieku (uczniowie)

Wiek	N	%
Poniżej 11 lat	1	0,6%
11 lat	0	0%
12 lat	4	2,2%
13 lat	39	21,5%
14 lat	73	40,3%
powyżej 14 lat	64	35,4%
Razem	181	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W badaniu dominowali uczniowie w wieku 14 lat oraz powyżej 14 roku życia. Uczniowie w wieku 14 lat stanowili 73 osoby (40,3%), natomiast osoby starsze 64 osoby (35,4%). Mniejszy udział odnotowano wśród uczniów w wieku 13 lat, którzy stanowili 39 osób (21,5%), natomiast uczniowie młodsi stanowili niewielki odsetek badanej grupy.

Tabela 19. Czas zamieszkiwania w Brodnicy (uczniowie)

Czas zamieszkiwania	N	%
mniej niż rok	5	2,7%
1-5 lat	15	8,3%
6-10 lat	17	9,4%
ponad 10 lat	26	14,4%
od urodzenia	118	65,2%
Razem	181	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość uczniów zamieszkuje Brodnicę od urodzenia, co dotyczy 118 osób (65,2%). Pozostali respondenci w znacznie mniejszym stopniu deklarowali krótszy okres zamieszkiwania, co wskazuje na silne związanie młodzieży z lokalnym środowiskiem.

Tabela 20. Posiadanie rodzeństwa (uczniowie)

Posiadanie rodzeństwa	N	%
nie mam	24	13,3%
mam brata lub siostrę	97	53,6%
mam więcej rodzeństwa	60	33,1%
Razem	181	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ponad połowa respondentów, czyli 97 osób (53,6%), wskazała, że posiada jednego brata lub siostrę, natomiast 60 osób (33,1%) deklaroowało posiadanie większej liczby rodzeństwa. Uczniowie nieposiadający rodzeństwa stanowili 24 osoby (13,3%).

3.1.3. Pracownicy sektora publicznego

W badaniu uczestniczyli przedstawiciele sektora publicznego, w tym pracownicy instytucji realizujących zadania z zakresu usług społecznych. Zróżnicowanie respondentów pod względem reprezentowanych instytucji pozwala na uzyskanie wieloaspektowej oceny funkcjonowania systemu wsparcia.

Tabela 21. Struktura respondentów według płci (pracownicy)

Płeć	N	%
kobiety	77	85,6%
mężczyźni	13	14,4%
Razem	90	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W badanej grupie zdecydowanie przeważały kobiety, które stanowiły 77 osób (85,6%), natomiast mężczyźni stanowili 13 osób (14,4%). Wyniki te wskazują na wyraźną feminizację zatrudnienia w sektorze usług społecznych.

Tabela 22. Struktura respondentów według wieku (pracownicy)

Wiek	N	%
poniżej 18 lat	0	0,0%
18-35 lat	13	14,4%
36-64 lata	75	83,3%
65 lat i więcej	2	2,2%
Razem	90	99,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Struktura wiekowa respondentów wskazuje na dominację osób w wieku 36 - 64 lata, które stanowiły 75 osób (83,3%). Udział pracowników w wieku 18 - 35 lat wyniósł 13 osób (14,4%), natomiast osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły 2 osoby (2,2%).

Tabela 23. Struktura respondentów według wykształcenia (pracownicy)

Wykształcenie	N	%
brak	0	0,0%
podstawowe/gimnazjalne	0	0,0%
zasadnicze zawodowe	0	0,0%
średnie	6	6,7%
wyższe	84	93,3%
Razem	90	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród respondentów dominowały osoby z wykształceniem wyższym, które stanowiły 84 osoby (93,3%), natomiast osoby z wykształceniem średnim stanowiły 6 osób (6,7%).

Tabela 24. Staż pracy w systemie polityki społecznej (pracownicy)

Staż pracy	N	%
mniej niż rok	6	6,7%
1–10 lat	23	25,6%
11–20 lat	23	25,6%
powyżej 20 lat	38	42,2%
Razem	90	100,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Największy udział stanowiły osoby ze stażem pracy powyżej 20 lat, które obejmowały 38 osób (42,2%). W równym stopniu reprezentowane były osoby ze stażem od 1 do 10 lat oraz od 11 do 20 lat, po 23 osoby (25,6%). Osoby rozpoczynające pracę stanowiły najmniejszą grupę i obejmowały 6 osób (6,7%).

3.2. Ocena usług społecznych, potrzeb mieszkańców oraz funkcjonowania systemu wsparcia - wyniki badań ilościowych

W niniejszym podrozdziale przedstawiono analizę wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy, uczniów szkół podstawowych oraz pracowników sektora publicznego. Zastosowanie częściowo ujednoliconego zestawu pytań umożliwiło przeprowadzenie analizy porównawczej pomiędzy poszczególnymi grupami respondentów.

Analiza została podzielona na obszary tematyczne odpowiadające głównym zagadnieniom badawczym. W pierwszej kolejności zidentyfikowano grupy wymagające wsparcia, następnie przeanalizowano problemy i potrzeby poszczególnych grup społecznych. Kolejne części obejmowały ocenę funkcjonowania instytucji oraz dostępności i jakości usług społecznych. W dalszej części przedstawiono zapotrzebowanie na usługi społeczne oraz bariery utrudniające ich skuteczne świadczenie. Uzupełnieniem analizy była ocena aktywności społecznej mieszkańców, poziomu zaangażowania w sprawy lokalne oraz jakości komunikacji i przepływu informacji. Istotnym elementem była również perspektywa pracowników sektora publicznego, która umożliwiła ocenę funkcjonowania systemu usług społecznych „od wewnątrz”, w tym warunków pracy, poziomu satysfakcji zawodowej oraz czynników wpływających na efektywność działań. Takie ujęcie umożliwia wieloaspektową ocenę sytuacji społecznej oraz identyfikację najważniejszych wyzwań i kierunków rozwoju usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy.

Przyjęta struktura analizy pozwoliła na porównanie opinii poszczególnych grup respondentów oraz identyfikację zarówno wspólnych, jak i zróżnicowanych potrzeb i problemów.

Uzyskane wyniki wzajemnie się uzupełniają, umożliwiając kompleksową ocenę sytuacji społecznej.

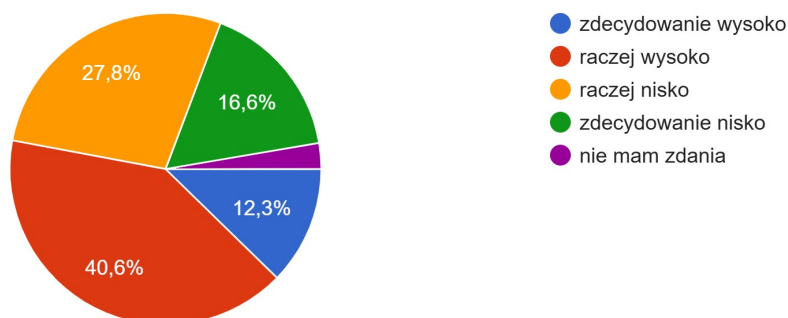
3.2.1. Kluczowe problemy społeczne i grupy wymagające wsparcia

W pierwszej kolejności dokonano analizy ogólnej sytuacji społecznej mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy, obejmującej ocenę jakości życia oraz postrzeganych problemów społecznych. Uwzględniono również perspektywę młodzieży dotyczącą planów związanych z przyszłością w mieście. Takie ujęcie umożliwia identyfikację zarówno aktualnych problemów społecznych, jak i potencjalnych wyzwań rozwojowych w perspektywie długoterminowej.

Wykres 8. Ocena jakości życia mieszkańców

Jak ocenia Pan/Pani jakość życia w Gminie Miasta Brodnicy?

187 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena jakości życia mieszkańców jest zróżnicowana, przy jednoczesnej przewadze ocen pozytywnych. Największa część respondentów, tj. 76 osób (40,6%), określiła jakość życia jako „raczej wysoką”, natomiast 23 osoby (12,3%) wskazały odpowiedź „zdecydowanie wysoką”. Jednocześnie znacząca grupa mieszkańców ocenia swoją sytuację negatywnie - 52 respondentów (27,8%) wskazało odpowiedź „raczej niską”, a 31 osób (16,6%) „zdecydowanie niską”. Niewielki odsetek badanych nie miał zdania w tej kwestii.

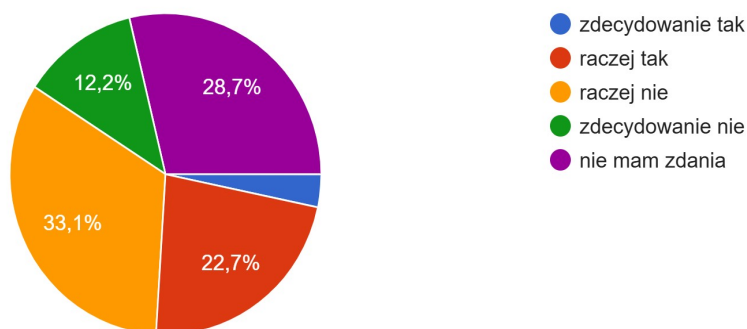
Uzyskane wyniki wskazują na współwystępowanie relatywnie dobrych warunków życia części mieszkańców z istotnymi trudnościami doświadczanymi przez inne grupy społeczne. Może to świadczyć o występowaniu nierówności społecznych, wynikających m.in. z sytuacji ekonomicznej, zdrowotnej oraz zróżnicowanego dostępu do usług. Wyniki te wskazują na

konieczność podejmowania działań ukierunkowanych na wyrównywanie poziomu życia mieszkańców oraz ograniczanie nierówności społecznych.

Wykres 9. Plany młodzieży związane z przyszłością w mieście

Czy wiążesz przyszłość z Gminą Miasta Brodnicy?

181 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

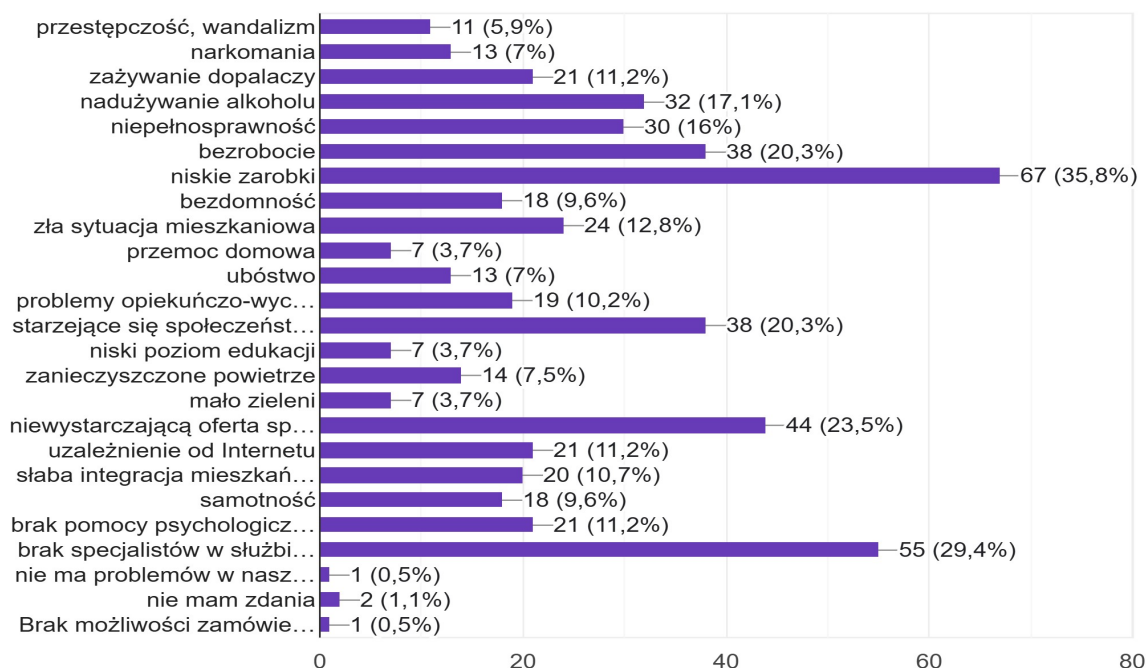
Ocena młodzieży dotycząca wiązania swojej przyszłości z miastem wskazuje na brak jednoznacznie pozytywnych postaw. Największa grupa respondentów - 60 osób (33,1%) - wskazała odpowiedź „raczej nie”, co oznacza brak jednoznacznej chęci pozostania w mieście. Jednocześnie 41 uczniów (22,7%) deklaruje, że raczej wiąże swoją przyszłość z Brodnicą, natomiast 22 osoby (12,2%) zdecydowanie nie planują pozostania. Niewielki odsetek respondentów udzielił odpowiedzi „zdecydowanie tak”. Istotna grupa badanych - 52 osoby (28,7%) - nie ma sprecyzowanej opinii w tym zakresie.

Struktura odpowiedzi wskazuje na ograniczoną atrakcyjność miasta jako miejsca rozwoju życiowego dla młodych mieszkańców. Jednocześnie obecność odpowiedzi pozytywnych wskazuje na istniejący potencjał, który może zostać wzmocniony poprzez odpowiednio ukierunkowane działania. Utrzymująca się tendencja odpływu młodych mieszkańców może w przyszłość stanowić istotne zagrożenie dla rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Wykres 10. Problemy społeczne - mieszkańcy

Jakie trzy problemy uważa Pan/Pani za najistotniejsze w naszym mieście?

187 odpowiedzi

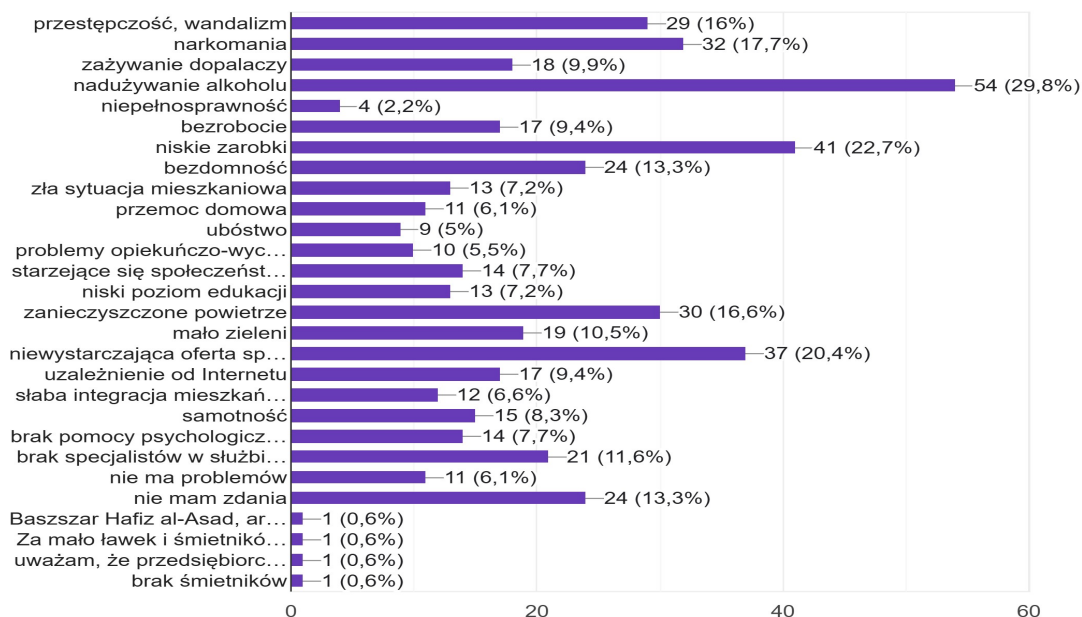

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 11. Problemy społeczne – uczniowie

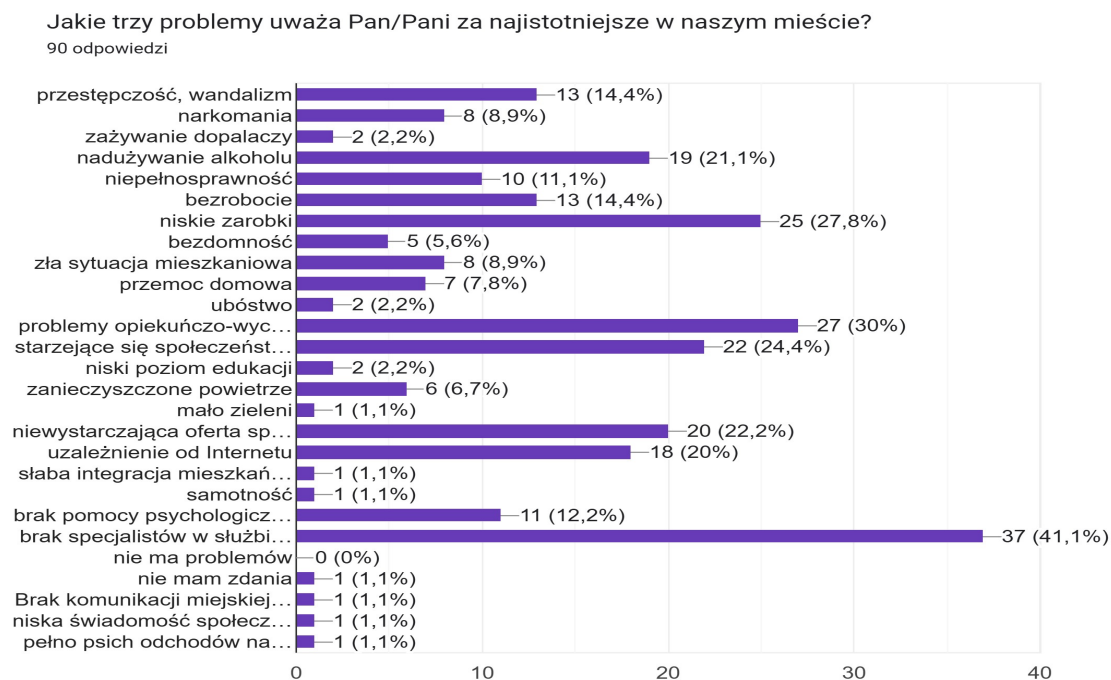
Jakie trzy problemy uważasz za najistotniejsze w naszym mieście?

181 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 12. Problemy społeczne – pracownicy

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 25. Najważniejsze problemy społeczne - porównanie grup

Problem	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
niskie zarobki	67	35,8%	41	22,7%	25	27,8%
brak specjalistów w służbie zdrowia	55	29,4%	21	11,6%	37	41,1%
niewystarczająca oferta czasu wolnego	44	23,5%	37	20,4%	20	22,2%
starzejące się społeczeństwo	38	20,3%	14	7,7%	22	24,4%
nadużywanie alkoholu	32	17,1%	54	29,8%	19	21,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Analiza porównawcza odpowiedzi trzech grup badawczych wskazuje na wyraźną koncentrację problemów społecznych wokół kluczowych obszarów.

W opinii mieszkańców najistotniejsze problemy koncentrują się wokół kwestii ekonomicznych oraz dostępności usług zdrowotnych. Najczęściej wskazywanym problemem były niskie zarobki, które wskazało 67 osób (35,8%), a także brak specjalistów w służbie zdrowia, na

który zwróciło uwagę 55 osób (29,4%). Istotne znaczenie miała również niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, którą wymieniły 44 osoby (23,5%), oraz starzejące się społeczeństwo, wskazane przez 38 osób (20,3%). Mieszkańcy odnosili się również do problemów związanych ze zdrowiem psychicznym i funkcjonowaniem społecznym. Brak pomocy psychologicznej wskazało 21 osób (11,2%), podobnie jak uzależnienie od Internetu, które również pojawiło się wśród 21 respondentów (11,2%). Na słabą integrację mieszkańców zwróciło uwagę 20 osób (10,7%), natomiast samotność została wymieniona przez 18 osób (9,6%).

Perspektywa młodzieży ukazuje częściowo odmienne, choć w wielu obszarach zbieżne problemy. Najczęściej pojawiało się nadużywanie alkoholu, które wskazały 54 osoby (29,8%). Kolejnymi problemami były niskie zarobki, wskazane przez 41 osób (22,7%) oraz niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, którą wymieniło 37 osób (20,4%). Wśród młodzieży odnotowano również narkomanię, wskazaną przez 32 osoby (17,7%), przestępczość i wandalizm zgłoszone przez 29 osób (16,0%) oraz zanieczyszczenie powietrza, które pojawiło się w odpowiedziach 30 osób (16,6%).

Z kolei pracownicy sektora publicznego koncentrują się na problemach o charakterze systemowym. Najczęściej wymieniany był brak specjalistów w służbie zdrowia, który wskazało 37 osób (41,1%). W dalszej kolejności pojawiły się problemy opiekuńczo - wychowawcze, na które zwróciło uwagę 27 osób (30,0%). Istotne znaczenie mają również niskie zarobki, wskazane przez 25 osób (27,8%), starzejące się społeczeństwo, które wymieniły 22 osoby (24,4%) oraz niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, wskazana przez 20 osób (22,2%).

W odpowiedziach otwartych („inne”) pojawiały się pojedyncze wskazania odnoszące się do specyficznych problemów lokalnych. Mieszkańcy wskazywali m.in. na brak możliwości zamówienia prywatnej wizyty domowej lekarza, co potwierdza trudności w dostępie do usług zdrowotnych. Uczniowie zwracali uwagę na kwestie infrastrukturalne, takie jak niedobór ławek, śmietników czy ścieżek rowerowych, a także ograniczone możliwości rozwoju zawodowego w przyszłości. Pracownicy sektora publicznego wskazywali natomiast na niską świadomość społeczną mieszkańców, zanieczyszczenia spowodowane odchodami psów oraz problemy komunikacyjne, w tym ograniczony dostęp transportu do niektórych części miasta.

Do najczęściej wskazanych problemów należą niskie zarobki, ograniczony dostęp do specjalistów w ochronie zdrowia, starzenie się społeczeństwa oraz niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego. Zbieżność wskazań pomiędzy grupami potwierdza ich systemowy charakter oraz wysoką istotność dla funkcjonowania lokalnej społeczności. Widoczne są jednocześnie istotne różnice w sposobie postrzegania problemów społecznych. Mieszkańcy koncentrują się głównie na codziennych trudnościach o charakterze ekonomicznym

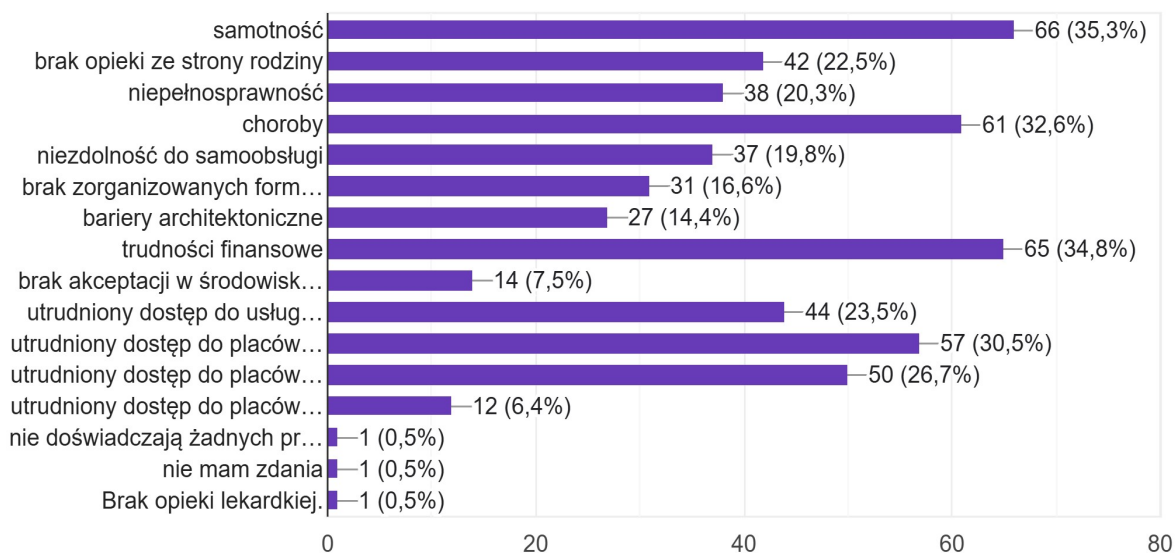
i zdrowotnym, młodzież częściej wskazuje na problemy związane ze stylem życia i zachowaniami ryzykownymi, natomiast pracownicy sektora publicznego identyfikują przede wszystkim problemy o charakterze systemowym. Uzyskane wyniki wskazują na konieczność prowadzenia zintegrowanych działań w obszarze polityki społecznej, obejmujących rozwój usług zdrowotnych, wsparcia psychologicznego, działań na rzecz osób starszych oraz wzmacniania integracji społecznej. Problemy społeczne w Gminie Miasta Brodnicy mają charakter trwałe i wielowymiarowe, a ich źródła wykraczają poza pojedyncze obszary, obejmując jednocześnie kwestie ekonomiczne, zdrowotne oraz społeczne.

W celu pogłębionej analizy sytuacji społecznej dokonano identyfikacji problemów i potrzeb wybranych grup mieszkańców, w tym osób starszych, rodzin, dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnościami. Analiza postrzeganych problemów społecznych wskazuje na ich wielowymiarowy charakter oraz zróżnicowanie w zależności od grupy respondentów. Jednocześnie możliwe jest wskazanie obszarów wspólnych, które stanowią kluczowe wyzwania dla lokalnej polityki społecznej.

Wykres 13. Problemy osób starszych - mieszkańcy

Jakie są, według Pana/Pani, największe trudności, z którymi borykają się osoby starsze w Gminie Miasta Brodnicy?

187 odpowiedzi

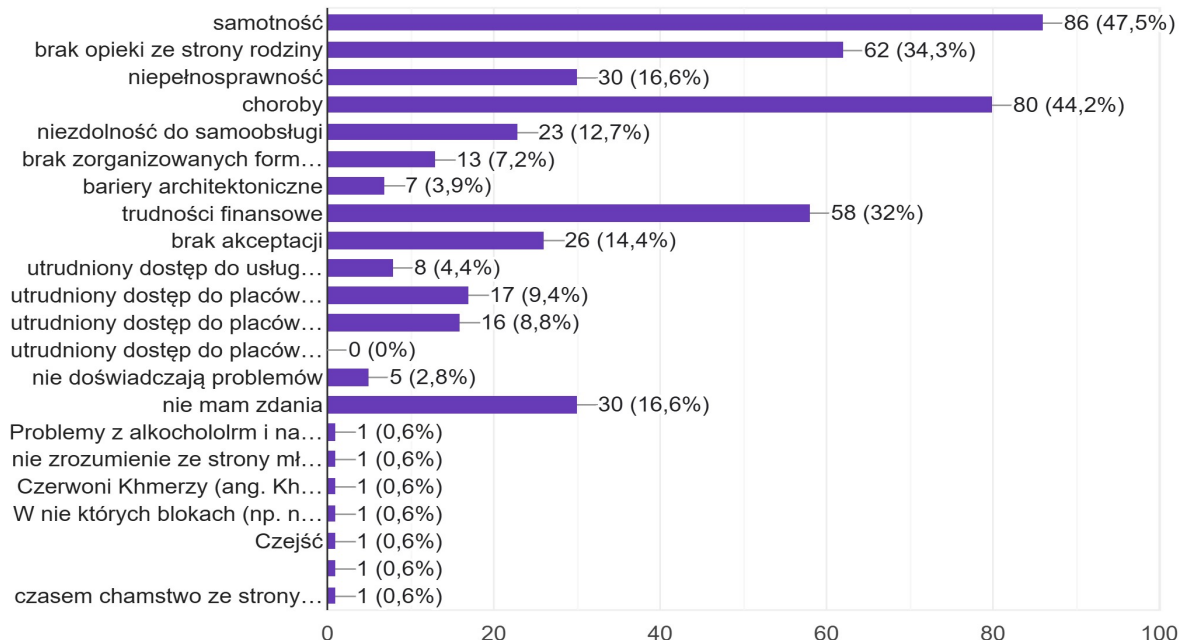

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 14. Problemy osób starszych - uczniowie

Jakie są, według Ciebie, największe trudności, z którymi borykają się osoby starsze w Gminie Miasta Brodnicy?

181 odpowiedzi

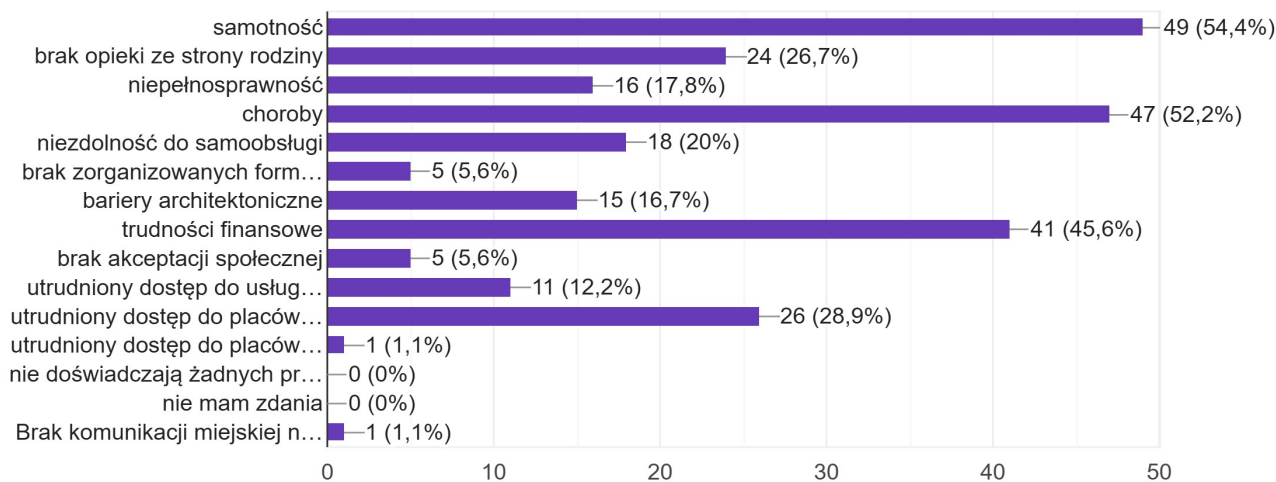

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 15. Problemy osób starszych - pracownicy

Jakie są, według Pana/Pani, największe trudności, z którymi borykają się osoby starsze w Gminie Miasta Brodnicy?

90 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 26. Najważniejsze problemy osób starszych - porównanie grup

Problem	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
Samotność	66	35,3%	86	47,5%	49	54,4%
Choroby	61	32,6%	30	16,6%	47	52,2%
Trudności finansowe	65	34,8%	58	32,0%	41	45,6%
Brak opieki rodziny	42	22,5%	62	34,3%	24	26,7%
Niepełnosprawność	38	20,3%	30	16,6%	16	17,8%
Niezdolność do samoobsługi	37	19,8%	23	12,7%	18	20,0%
Utrudniony dostęp do usług	44	23,5%	8	4,4%	11	12,2%
Dostęp do placówek medycznych	57	30,5%	17	9,4%	26	28,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W opinii mieszkańców najważniejszym problemem osób starszych jest samotność, którą wskazało 66 respondentów (35,3%). Istotne znaczenie mają również trudności finansowe, które wymieniło 65 osób (34,8%) oraz choroby, na które zwróciło uwagę 61 osób (32,6%). Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczył także utrudnionego dostępu do placówek medycznych, co podkreśliło 57 osób (30,5%) oraz rehabilitacyjnych, które wskazało 50 osób (26,7%).

Z perspektywy uczniów problem samotności jest jeszcze bardziej widoczny i został wskazany przez 86 osób (47,5%). Wysoko oceniono również brak opieki ze strony rodziny, który pojawił się w odpowiedziach 62 osób (34,3%), oraz trudności finansowe, które wymieniło 58 osób (32,0%).

Pracownicy sektora publicznego zwracają uwagę przede wszystkim na samotność, którą wskazało 49 osób (54,4%), choroby, które podkreśliło 47 osób (52,2%), oraz trudności finansowe, wymienione przez 41 osób (45,6%). Istotnym problemem są również bariery architektoniczne, na które zwróciło uwagę 15 osób (16,7%), oraz ograniczony dostęp do usług.

W odpowiedziach otwartych („inne”) mieszkańcy wskazywali na brak dostępu do opieki lekarskiej. Uczniowie zwrócili uwagę na problemy związane z alkoholem i narkotykami, brak zrozumienia ze strony młodszych obywateli, a także na bariery architektoniczne - w niektórych budynkach (np. przy ul. Wyspiańskiego) brak jest wind, mimo że mieszkają tam osoby poruszające się o kulach lub na wózkach inwalidzkich. Wskazywano również na sporadyczne

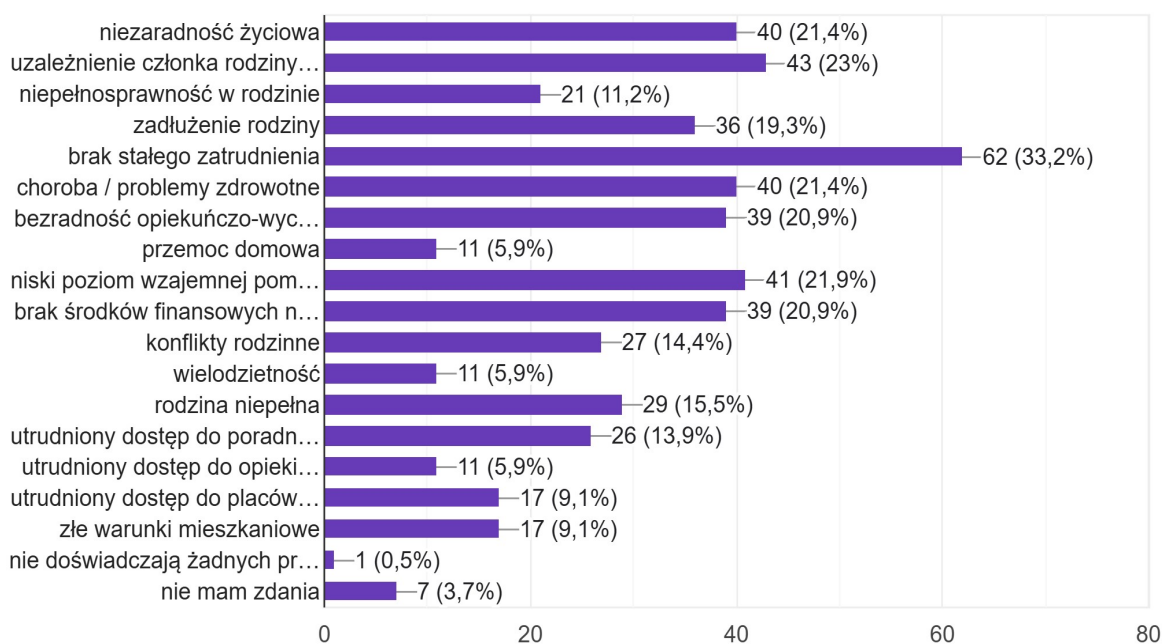
przejawy nieuprzejmego zachowania ze strony osób starszych. Pracownicy sektora publicznego zwracali natomiast uwagę na brak komunikacji miejskiej na ul. Boczną aż do przejazdu kolejowego oraz niedostosowanie godzin kursowania autobusów.

We wszystkich badanych grupach osoby starsze zostały jednoznacznie wskazane jako jedna z kluczowych grup wymagających wsparcia. Najczęściej identyfikowane problemy obejmują samotność, choroby, trudności finansowe oraz ograniczony dostęp do usług opiekuńczych i medycznych. Wyniki te potwierdzają postępujący proces starzenia się społeczeństwa oraz rosnące zapotrzebowanie na usługi środowiskowe. Konieczne jest dalsze rozwijanie usług opiekuńczych oraz wsparcia w miejscu zamieszkania.

Wykres 16. Problemy rodzin - mieszkańcy

Jakie problemy Pana/Pani zdaniem najczęściej dotyczą rodziny mieszkające na terenie miasta?

187 odpowiedzi

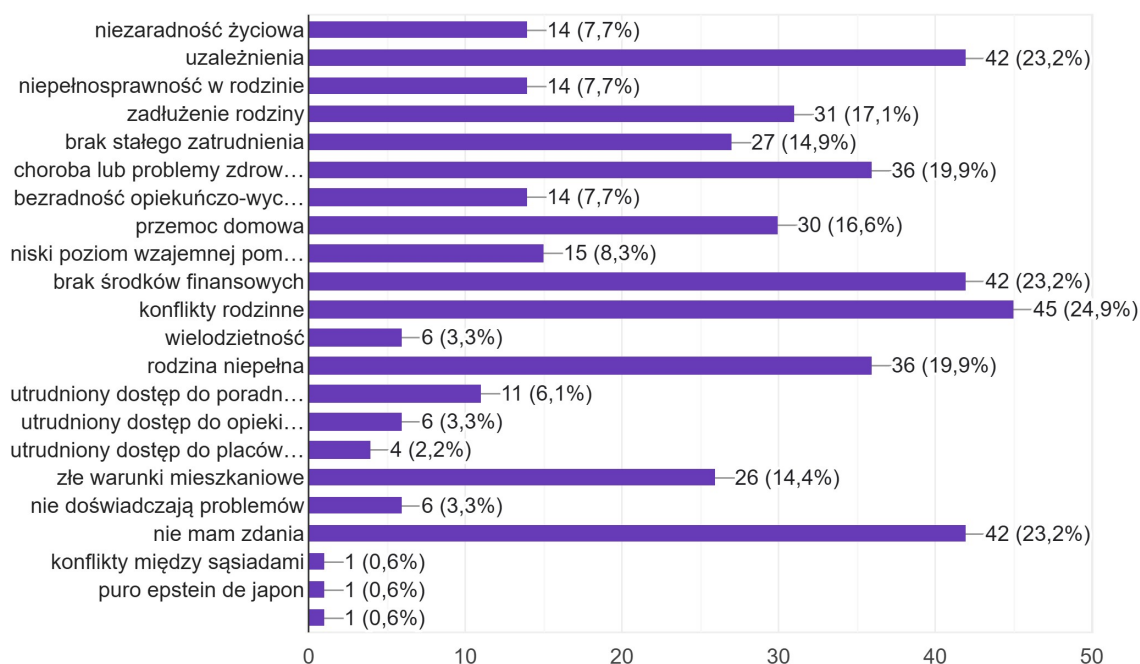

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 17. Problemy rodzin - uczniowie

Jakie problemy Twoim zdaniem najczęściej dotyczą rodziny mieszkające na terenie miasta?

181 odpowiedzi

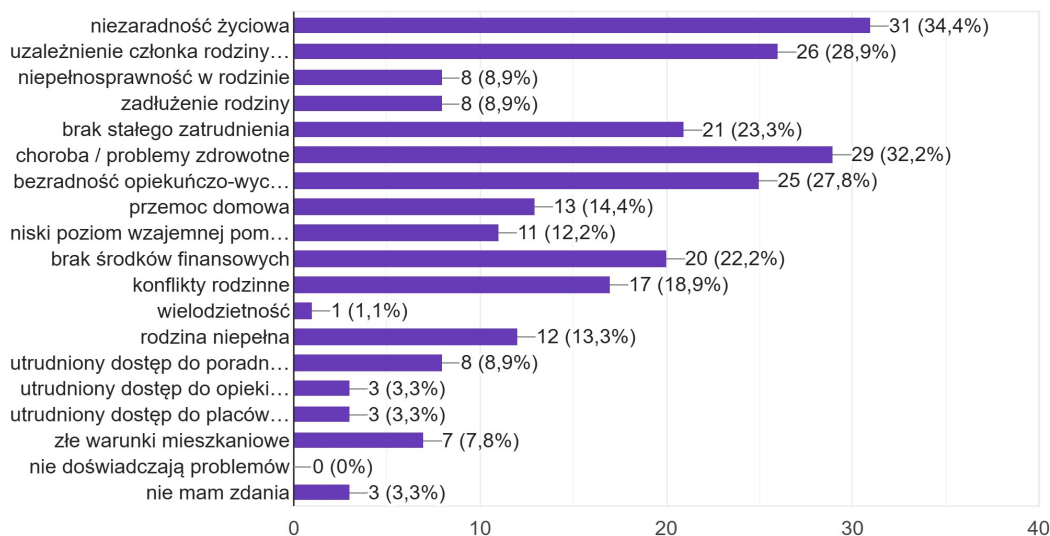

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 18. Problemy rodzin - pracownicy

Jakie problemy Pana/Pani zdaniem najczęściej dotyczą rodziny mieszkające na terenie miasta?

90 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 27. Najważniejsze problemy rodzin - porównanie grup

Problem	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
brak stałego zatrudnienia	62	33,2%	34	18,8%	18	20,0%
uzależnienia	43	23,0%	42	23,2%	26	28,9%
brak środków finansowych	39	20,9%	42	23,2%	20	22,2%
konflikty rodzinne	35	18,7%	45	24,9%	19	21,1%
niski poziom wzajemnej pomocy	41	21,9%	28	15,5%	17	18,9%
choroby / problemy zdrowotne	33	17,6%	30	16,6%	29	32,2%
niezaradność życiowa	28	15,0%	27	14,9%	31	34,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W opinii mieszkańców najczęstszym problemem rodzin jest brak stałego zatrudnienia, który wskazały 62 osoby (33,2%). Istotne znaczenie mają również uzależnienia, które wymieniły 43 osoby (23,0%) oraz niski poziom wzajemnej pomocy, na który zwróciło uwagę 41 osób (21,9%). W dalszej kolejności pojawiały się trudności finansowe oraz konflikty rodzinne, co potwierdza złożony charakter problemów dotyczących gospodarstwa domowe.

Z perspektywy uczniów najczęściej pojawiającymi się problemami są konflikty rodzinne, które wskazało 45 osób (24,9%), brak środków finansowych wymieniony przez 42 osoby (23,2%) oraz uzależnienia, które również zostały wskazane przez 42 osoby (23,2%). Wyniki te pokazują, że młodzież szczególnie wyraźnie dostrzega napięcia występujące wewnątrz rodzin oraz trudności materialne wpływające na codzienne funkcjonowanie. W odpowiedziach uczniów pojawiły się także pojedyncze informacje w kategorii „inne”, w tym między innymi konflikty między sąsiadami.

Pracownicy sektora publicznego zwracają natomiast uwagę przede wszystkim na niezaradność życiową, którą wskazało 31 osób (34,4%) oraz choroby i problemy zdrowotne, które wymieniło 29 osób (32,2%). Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczył także uzależnień, które pojawiły się w odpowiedziach 26 osób (28,9%) i stanowią istotny czynnik destabilizujący funkcjonowanie rodzin.

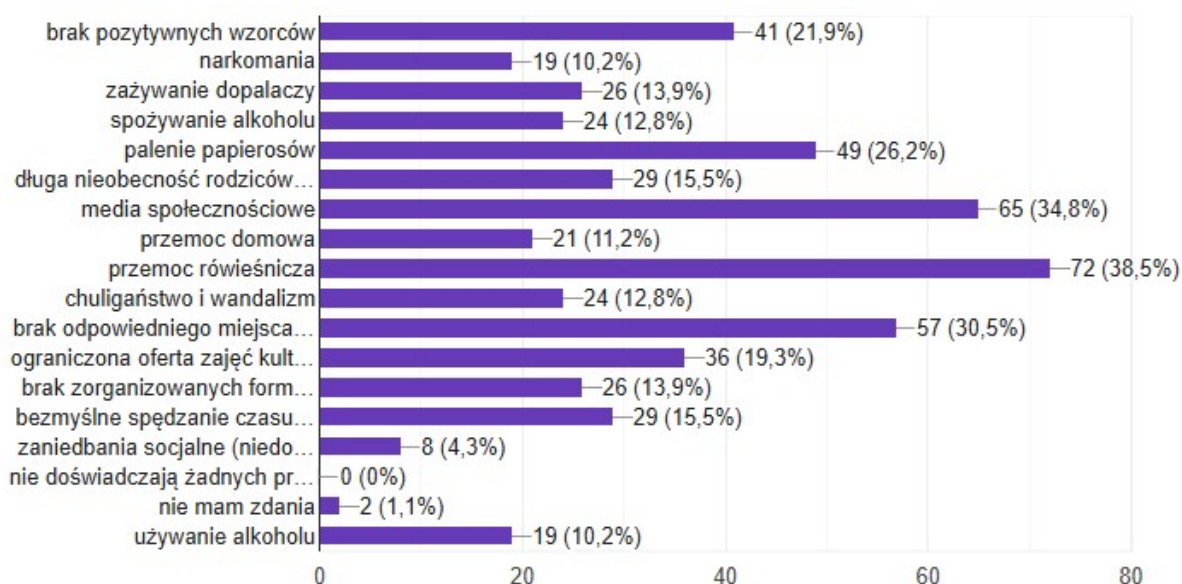
Problemy rodzin mają charakter wielowymiarowy i obejmują jednocześnie kwestie ekonomiczne, społeczne oraz zdrowotne. Wyniki wskazują na istotne znaczenie takich problemów

jak brak stabilnego zatrudnienia, uzależnienia, konflikty rodzinne oraz niezaradność życiowa. Zróżnicowanie odpowiedzi pomiędzy grupami badawczymi potwierdza, że problemy rodzin są postrzegane zarówno przez pryzmat sytuacji materialnej, relacji społecznych, jak i funkcjonowania jednostki. Uzyskane wyniki wskazują na konieczność rozwijania zintegrowanego systemu wsparcia rodzin, obejmującego działania psychologiczne, społeczne oraz profilaktyczne.

Wykres 19. Problemy dzieci i młodzieży - mieszkańcy

Z jakimi wyzwaniami, według Pana/Pani, najczęściej spotykają się dzieci i młodzież w Gminie Miasta Brodnicy?

187 odpowiedzi

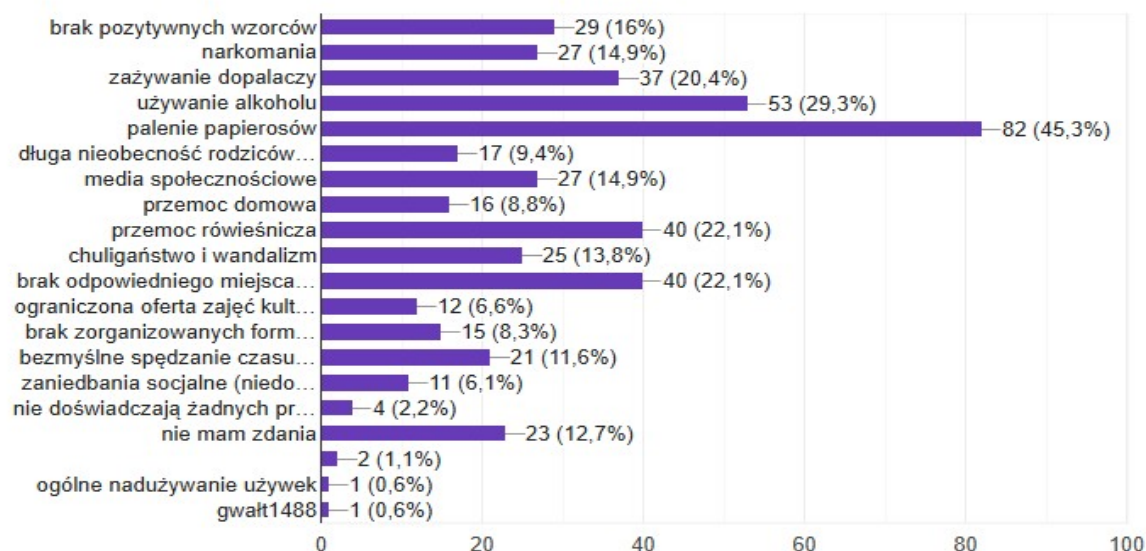

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 20. Problemy dzieci i młodzieży - uczniowie

Z jakimi wyzwaniami najczęściej spotykają się dzieci i młodzież w Gminie Miasta Brodnicy?

181 odpowiedzi

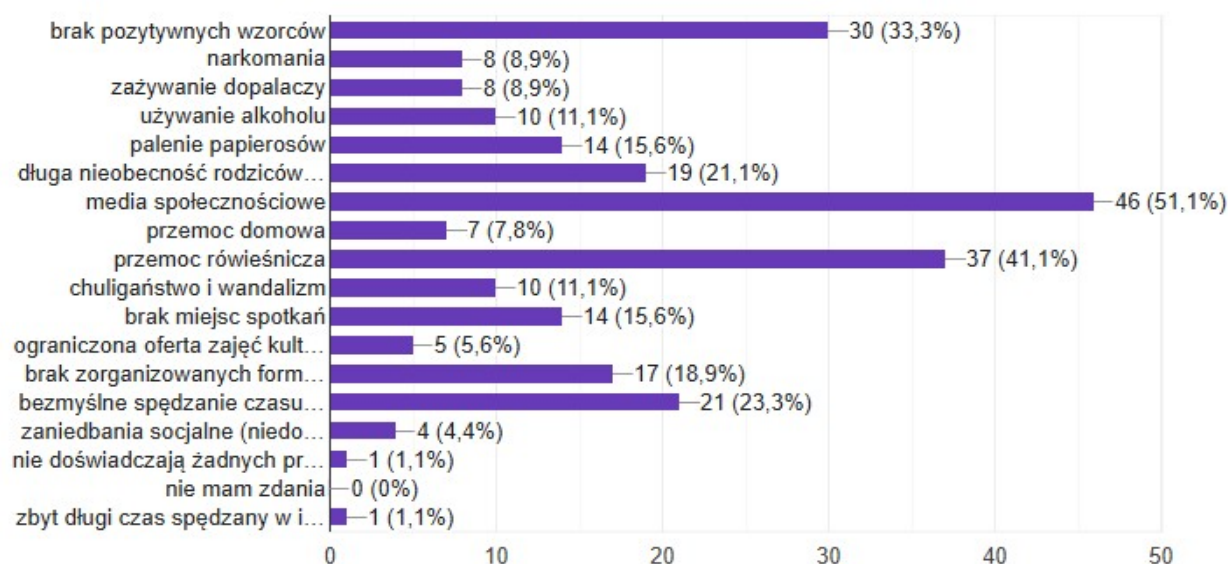

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 21. Problemy dzieci i młodzieży - pracownicy

Z jakimi wyzwaniami, według Pana/Pani, najczęściej spotykają się dzieci i młodzież w Gminie Miasta Brodnicy?

90 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 28. Najważniejsze problemy dzieci i młodzieży - porównanie grup

Problem	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
przemoc rówieśnicza	72	38,5%	40	22,1%	37	41,1%
media społecznościowe	65	34,8%	27	14,9%	46	51,1%
brak miejsc spotkań	57	30,5%	40	22,1%	14	15,6%
palenie papierosów	49	26,2%	82	45,3%	14	15,6%
używanie alkoholu	24	12,8%	53	29,3%	10	11,1%
brak pozytywnych wzorców	41	21,9%	29	16,0%	30	33,3%
brak zorganizowanych form czasu	26	13,9%	15	8,3%	17	18,9%
bezmyślne spędzanie czasu	29	15,5%	21	11,6%	21	23,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W opinii mieszkańców najczęstszym problemem dzieci i młodzieży jest przemoc rówieśnicza, którą wskazały 72 osoby (38,5%). Istotne znaczenie mają również media społecznościowe, na które zwróciło uwagę 65 osób (34,8%) oraz brak odpowiednich miejsc spotkań, który pojawił się w odpowiedziach 57 osób (30,5%). W dalszej kolejności pojawiały się palenie papierosów, wymienione przez 49 osób (26,2%) oraz brak pozytywnych wzorców, który podkreśliło 41 osób (21,9%).

Z perspektywy uczniów najczęściej pojawiającym się problemem jest palenie papierosów, które wskazały 82 osoby (45,3%). Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczył również używania alkoholu, które wymieniły 53 osoby (29,3%), a także przemocy rówieśniczej, którą wskazało 40 osób (22,1%) oraz braku miejsc do spędzania czasu, który pojawił się w odpowiedziach 40 osób (22,1%). Istotne znaczenie mają także media społecznościowe, na które zwróciło uwagę 27 osób (14,9%) oraz brak pozytywnych wzorców, który wskazało 29 osób (16,0%).

Pracownicy sektora publicznego zwracają natomiast uwagę przede wszystkim na negatywny wpływ mediów społecznościowych, który wskazało 46 osób (51,1%) oraz przemoc rówieśniczą, którą podkreśliło 37 osób (41,1%). W dalszej kolejności pojawia się brak pozytywnych wzorców, wskazany przez 30 osób (33,3%), bezmyślne spędzanie czasu, które wymieniło 21 osób (23,3%), oraz brak zorganizowanych form spędzania czasu, który został zauważony przez 17 osób (18,9%).

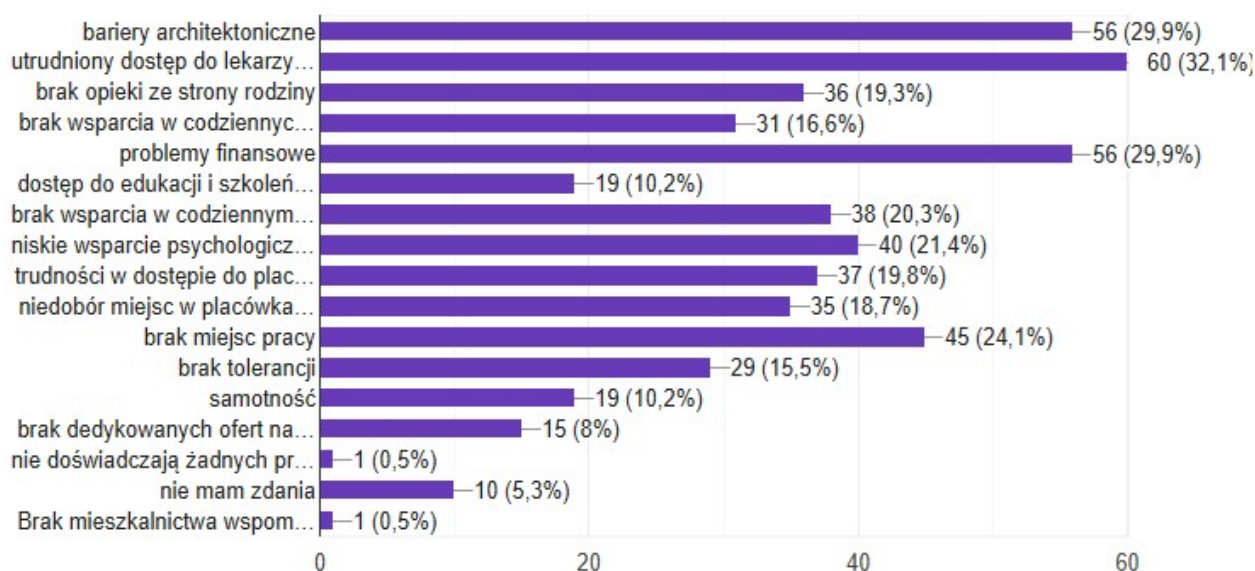
Pojawiły się także pojedyncze odpowiedzi sugerujące występowanie innych problemów, m.in. dotyczące używania alkoholu oraz używek, przemocy o charakterze skrajnym oraz nadmiernego czasu spędzanego w Internecie.

Wyniki porównawcze wskazują na wyraźne różnice w postrzeganiu problemów dzieci i młodzieży pomiędzy badanymi grupami. Najczęściej identyfikowane problemy to przemoc rówieśnicza, używanie substancji psychoaktywnych oraz negatywny wpływ mediów społecznościowych. Zróżnicowanie odpowiedzi wskazuje, że uczniowie częściej dostrzegają zachowania ryzykowne w swoim otoczeniu, natomiast dorośli koncentrują się na szerszym kontekście społecznym i wychowawczym. Wyniki jednoznacznie wskazują na konieczność intensyfikacji działań profilaktycznych oraz zwiększenia dostępności wsparcia psychologicznego.

Wykres 22. Problemy osób z niepełnosprawnościami - mieszkańcy

Jakie, Pana/Pani zdaniem, problemy najczęściej dotykają osoby z niepełnosprawnościami w mieście?

187 odpowiedzi

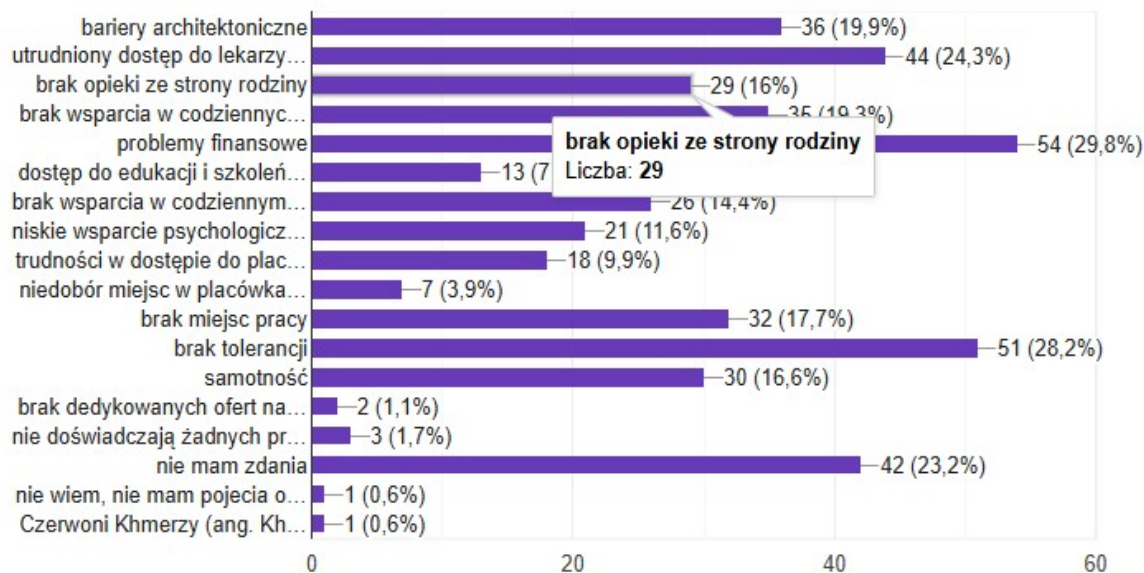

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 23. Problemy osób z niepełnosprawnościami - uczniowie

Jakie problemy według Ciebie najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami w mieście?

181 odpowiedzi

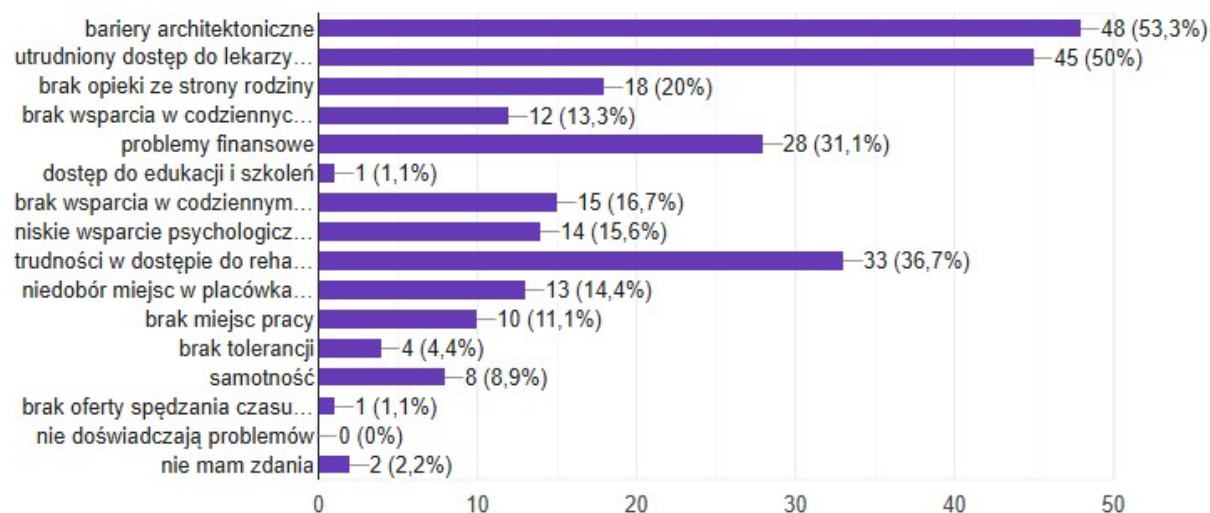

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 24. Problemy osób z niepełnosprawnościami - pracownicy

Jakie, Pana/Pani zdaniem, problemy najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami w mieście?

90 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 29. Najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami - porównanie grup

Problem	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
utrudniony dostęp do lekarzy	60	32,1%	44	24,3%	45	50,0%
bariery architektoniczne	56	29,9%	36	19,9%	48	53,3%
problemy finansowe	56	29,9%	54	29,8%	28	31,1%
brak miejsc pracy	45	24,1%	32	17,7%	10	11,1%
niskie wsparcie psychologiczne	40	21,4%	21	11,6%	14	15,6%
brak wsparcia w codziennym życiu	38	20,3%	26	14,4%	15	16,7%
trudności w dostępie do placówek	37	19,8%	18	9,9%	33	36,7%
brak tolerancji	29	15,5%	51	28,2%	4	4,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W opinii mieszkańców najważniejszym problemem osób z niepełnosprawnościami jest utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów, na co zwróciło uwagę 60 osób (32,1%). Istotne znaczenie mają także bariery architektoniczne i problemy finansowe, które wymieniło po 56 osób (29,9%). W dalszej kolejności pojawia się brak miejsc pracy wskazany przez 45 osób (24,1%) oraz niski poziom wsparcia psychologicznego, który podkreśliło 40 osób (21,4%).

Z perspektywy uczniów najczęściej pojawiają się problemy finansowe, które wskazały 54 osoby (29,8%), brak tolerancji, na który zwróciło uwagę 51 osób (28,2%), a także utrudniony dostęp do lekarzy wymieniony przez 44 osoby (24,3%). Istotne są również bariery architektoniczne wskazane przez 36 osób (19,9%) oraz brak miejsc pracy, który pojawił się w odpowiedziach 32 osób (17,7%).

Pracownicy sektora publicznego zwracają uwagę przede wszystkim na bariery architektoniczne wskazane przez 48 osób (53,3%) oraz utrudniony dostęp do lekarzy, który podkreśliło 45 osób (50,0%). W dalszej kolejności pojawiają się trudności w dostępie do placówek rehabilitacyjnych wskazane przez 33 osoby (36,7%) i problemy finansowe, które wymieniło 28 osób (31,1%).

W odpowiedziach otwartych („inne”) pojawiły się pojedyncze wskazania odnoszące się do dodatkowych problemów osób z niepełnosprawnościami. Wśród mieszkańców wskazano m.in. brak mieszkalnictwa wspomaganego lub treningowego, co może świadczyć o niedostatecznym rozwoju tej formy wsparcia.

Zestawienie odpowiedzi wskazuje na wyraźne różnice w postrzeganiu problemów osób z niepełnosprawnościami. Mieszkańcy koncentrują się głównie na dostępności usług medycznych i sytuacji materialnej, uczniowie zwracają uwagę na kwestie społeczne, takie jak brak tolerancji, natomiast pracownicy podkreślają przede wszystkim bariery infrastrukturalne oraz systemowe ograniczenia w dostępie do usług. Zróznicowanie odpowiedzi pomiędzy grupami wskazuje na wieloaspektowy charakter tych barier oraz konieczność podejścia systemowego. Wyniki potwierdzają konieczność rozwijania kompleksowych usług wsparcia, poprawy dostępności infrastruktury oraz zwiększenia dostępności usług zdrowotnych i psychologicznych.

Tabela 30. Dodatkowe problemy społeczne w opinii mieszkańców

Problem	Liczba (N)	Odsetek (%)
Uzależnienia – potrzeba wsparcia	125	66,8%
Kryzys psychiczny – potrzeba wsparcia	133	71,1%
Bezdomność (dostrzeganie problemu)	116	62,0%
Potrzeba wzmocnienia integracji społecznej	135	72,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Dodatkowo analiza odpowiedzi mieszkańców wskazuje na istotne problemy społeczne o charakterze przekrojowym, które nie dotyczą wyłącznie jednej grupy, lecz całej społeczności lokalnej. Szczególnie wyraźnie zaznacza się potrzeba intensyfikacji działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Problem ten wskazało 125 respondentów (66,8%).

Istotnym obszarem wymagającym interwencji jest także zdrowie psychiczne mieszkańców. Na konieczność wsparcia osób w kryzysie psychicznym zwróciły uwagę 133 osoby (71,1%), co czyni ten obszar jednym z najważniejszych wyzwań społecznych w gminie. Jednocześnie niemal co trzeci respondent dostrzega ograniczenia w dostępności lub funkcjonowaniu tego typu wsparcia.

Widoczny jest również problem bezdomności. Na jego znaczenie wskazało 116 osób (62,0%), wybierając odpowiedzi „zdecydowanie tak” lub „raczej tak”, co świadczy o obecności tego zjawiska w przestrzeni lokalnej oraz potrzebie podejmowania działań systemowych w tym zakresie.

Wyniki badań pokazują także duże zapotrzebowanie na wzmacnianie integracji społecznej. Potrzebę taką dostrzegło 135 osób (72,2%), co może wskazywać na konieczność budowania więzi społecznych, przeciwdziałania izolacji oraz rozwijania inicjatyw integrujących mieszkańców.

Analiza wskazuje na występowanie problemów o charakterze przekrojowym, które dotyczą całej społeczności lokalnej. Do najważniejszych należą problemy zdrowia psychicznego, uzależnienia, bezdomność oraz niski poziom integracji społecznej. Wysoki odsetek wskazań

w tych obszarach potwierdza ich rosnące znaczenie oraz konieczność podejmowania działań systemowych.

Przeprowadzona analiza potwierdza, że kluczowe problemy społeczne w Gminie Miasta Brodnicy mają charakter wielowymiarowy i systemowy, co wymaga skoordynowanych, długofalowych działań w ramach lokalnej polityki społecznej. Szczególne znaczenie ma rozwój zintegrowanego systemu usług społecznych, odpowiadającego na zróżnicowane potrzeby mieszkańców oraz wzmacniającego współpracę instytucjonalną i środowiskową.

3.2.2. Ocena funkcjonowania instytucji publicznych oraz organizacji społecznych

Ocena funkcjonowania instytucji publicznych oraz organizacji społecznych działających na terenie Gminy Miasta Brodnicy została przeprowadzona na podstawie opinii trzech grup respondentów: mieszkańców, uczniów oraz pracowników sektora publicznego. Takie podejście umożliwia wieloaspektową ocenę jakości i efektywności funkcjonowania lokalnych instytucji. Analiza obejmuje kluczowe obszary życia społecznego, w tym ochronę zdrowia, pomoc społeczną, bezpieczeństwo publiczne, edukację, kulturę oraz działalność organizacji pozarządowych. Zastosowanie jednolitej skali odpowiedzi pozwala na bezpośrednie porównanie opinii oraz identyfikację obszarów ocenianych pozytywnie i wymagających interwencji.

Uzyskane wyniki stanowią istotne źródło informacji na temat postrzegania jakości usług publicznych oraz poziomu zaufania do instytucji lokalnych. Pozwalają również na identyfikację obszarów wymagających wzmocnienia, co ma kluczowe znaczenie dla planowania i rozwoju usług społecznych.

Tabela 31. Ocena ochrony zdrowia – porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	27	14,4%	11	6,1%	4	4,4%
raczej dobrze	80	42,8%	103	56,9%	39	43,3%
raczej źle	49	26,2%	28	15,5%	26	28,9%
zdecydowanie źle	31	16,6%	23	12,7%	13	14,4%
nie mam zdania	0	0,0%	16	8,8%	8	8,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena funkcjonowania systemu ochrony zdrowia jest zróżnicowana, przy umiarkowanej przewadze ocen pozytywnych. W opinii mieszkańców dominują oceny pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 80 osób (42,8%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 27 osób (14,4%). Jednocześnie istotna część badanych ocenia ochronę zdrowia negatywnie. Odpowiedź „raczej źle” pojawiła się u 49 osób (26,2%), a „zdecydowanie źle” u 31 osób (16,6%).

Uczniowie częściej niż pozostałe grupy oceniają ochronę zdrowia pozytywnie. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazały 103 osoby (56,9%). Jednocześnie 28 osób (15,5%) oceniło ją jako „raczej źle”, a 23 osoby (12,7%) jako „zdecydowanie źle”. Warto zauważyć, że 16 uczniów (8,8%) nie miało zdania w tej kwestii, co może wynikać z mniejszego doświadczenia w korzystaniu z systemu ochrony zdrowia.

Pracownicy sektora publicznego prezentują bardziej krytyczne podejście. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 39 osób (43,3%), jednak wysoki pozostaje udział ocen negatywnych. Odpowiedź „raczej źle” wybrało 26 osób (28,9%), a „zdecydowanie źle” 13 osób (14,4%).

Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, że najwyższy poziom zadowolenia z funkcjonowania ochrony zdrowia występuje wśród uczniów, natomiast pracownicy oraz mieszkańcy częściej dostrzegają jej niedostatki. Może to wynikać z różnego poziomu doświadczeń i kontaktu z systemem opieki zdrowotnej. W szczególności bardziej krytyczne oceny pracowników mogą wynikać z ich bezpośredniego doświadczenia w funkcjonowaniu systemu oraz znajomości jego ograniczeń. Wyniki wskazują, że system ochrony zdrowia jest oceniany ambiwalentnie - przy relatywnie pozytywnym odbiorze ogólnym widoczne są istotne deficyty, szczególnie w zakresie dostępności do specjalistów. Obszar ten stanowi jedno z kluczowych wyzwań wymagających interwencji w ramach lokalnej polityki społecznej.

Tabela 32. Ocena bezpieczeństwa publicznego - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	39	20,9%	21	11,6%	10	11,1%
raczej dobrze	109	58,3%	84	46,4%	69	76,7%
raczej źle	28	15,0%	35	19,3%	7	7,8%
zdecydowanie źle	8	4,3%	21	11,6%	1	1,1%
nie mam zdania	3	1,6%	20	11,0%	3	3,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena poziomu bezpieczeństwa publicznego w Gminie Miasta Brodnicy jest w większości pozytywna, jednak widoczne są różnice w percepcji tego obszaru pomiędzy badanymi grupami.

W opinii mieszkańców dominują oceny pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 109 osób (58,3%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 39 osób (20,9%). Oceny negatywne pojawiają się rzadziej. Odpowiedź „raczej źle” wskazało 28 osób (15,0%), a „zdecydowanie źle” 8 osób (4,3%).

Uczniowie oceniają poziom bezpieczeństwa mniej jednoznacznie. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazały 84 osoby (46,4%), a „zdecydowanie dobrze” 21 osób (11,6%). Jednocześnie wyraźny jest udział ocen negatywnych. Odpowiedź „raczej źle” pojawiła się u 35 osób (19,3%), a „zdecydowanie źle” u 21 osób (11,6%). Warto również zauważyć, że 20 uczniów (11,0%) nie miało zdania w tej kwestii.

Najbardziej pozytywną ocenę bezpieczeństwa publicznego prezentują pracownicy sektora publicznego. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 69 osób (76,7%), a „zdecydowanie dobrze” 10 osób (11,1%). Oceny negatywne są w tej grupie marginalne. Odpowiedź „raczej źle” pojawiła się u 7 osób (7,8%), natomiast „zdecydowanie źle” u 1 osoby (1,1%).

Najwyższy poziom ocen pozytywnych występuje wśród pracowników sektora publicznego, natomiast uczniowie częściej wskazują na jego niedostatki. Zróżnicowanie ocen może wynikać z odmiennych doświadczeń oraz percepcji zagrożeń w przestrzeni publicznej. Wyniki wskazują na relatywnie dobry poziom bezpieczeństwa, przy jednoczesnej potrzebie wzmacniania działań ukierunkowanych na poprawę poczucia bezpieczeństwa, szczególnie wśród młodzieży.

Tabela 33. Ocena samorządu lokalnego – porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	38	20,3%	19	10,5%	20	22,2%
raczej dobrze	89	47,6%	77	42,5%	48	53,3%
raczej źle	40	21,4%	13	7,2%	9	10,0%
zdecydowanie źle	16	8,6%	12	6,6%	1	1,1%
nie mam zdania	4	2,1%	60	33,1%	12	13,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Funkcjonowanie samorządu lokalnego oceniane jest generalnie pozytywnie, przy jednoczesnym zróżnicowaniu opinii pomiędzy grupami respondentów. W opinii mieszkańców dominują oceny pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 89 osób (47,6%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 38 osób (20,3%). Jednocześnie widoczny jest udział ocen negatywnych. Odpowiedź „raczej źle” wskazało 40 osób (21,4%), a „zdecydowanie źle” 16 osób (8,6%).

Uczniowie rzadziej formułują jednoznaczne opinie na temat funkcjonowania samorządu lokalnego. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 77 osób (42,5%), a „zdecydowanie dobrze” 19 osób (10,5%). Jednocześnie aż 60 uczniów (33,1%) nie miało zdania w tej kwestii, co może wynikać z ograniczonego kontaktu z działalnością samorządu oraz mniejszego zainteresowania tym obszarem.

Pracownicy sektora publicznego oceniają samorząd lokalny w większości pozytywnie. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 48 osób (53,3%), a „zdecydowanie dobrze” 20 osób (22,2%). Oceny negatywne są w tej grupie nieliczne. Odpowiedź „raczej źle” wybrało 9 osób (10,0%), natomiast „zdecydowanie źle” 1 osoba (1,1%).

Najbardziej pozytywne oceny występują wśród pracowników sektora publicznego, natomiast mieszkańcy prezentują bardziej zrównoważony poziom ocen. Wysoki odsetek odpowiedzi „nie mam zdania” wśród uczniów wskazuje na ograniczony poziom wiedzy i zaangażowania tej grupy w sprawy publiczne. Wyniki te wskazują na potrzebę wzmocnienia działań informacyjnych i edukacyjnych, szczególnie wśród młodzieży, w celu zwiększenia świadomości obywatelskiej i poziomu partycypacji społecznej.

Tabela 34. Ocena pomocy społecznej - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	40	21,4%	17	9,4%	17	18,9%
raczej dobrze	93	49,7%	79	43,6%	48	53,3%
raczej źle	34	18,2%	31	17,1%	9	10,0%
zdecydowanie źle	14	7,5%	16	8,8%	2	2,2%
nie mam zdania	6	3,2%	38	21,0%	14	15,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

System pomocy społecznej oceniany jest w większości pozytywnie, szczególnie przez mieszkańców i pracowników sektora publicznego. Wśród mieszkańców dominują oceny pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrały 93 osoby (49,7%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 40 osób (21,4%). Negatywne opinie pojawiają się rzadziej. Odpowiedź „raczej źle” wskazały 34 osoby (18,2%), a „zdecydowanie źle” 14 osób (7,5%).

W przypadku uczniów rozkład odpowiedzi jest bardziej zróżnicowany. Najczęściej pojawiała się ocena „raczej dobrze”, którą wybrało 79 osób (43,6%), jednak stosunkowo duża grupa 38 osób (21,0%) nie miała zdania na temat funkcjonowania pomocy społecznej. Może

to wynikać z ograniczonego kontaktu młodzieży z tym systemem oraz mniejszej wiedzy na jego temat.

Pracownicy sektora publicznego oceniają pomoc społeczną wyraźnie pozytywnie. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 48 osób (53,3%), a „zdecydowanie dobrze” 17 osób (18,9%). Oceny negatywne pojawiają się sporadycznie i mają niewielki udział.

Porównując wyniki widoczny jest wysoki poziom odpowiedzi neutralnych wśród uczniów, co wskazuje na ograniczoną wiedzę tej grupy na temat funkcjonowania systemu. Wyniki wskazują na relatywnie dobry odbiór systemu pomocy społecznej, przy jednoczesnej potrzebie zwiększenia jego przejrzystości oraz dostępności informacyjnej. Istotne znaczenie ma również dalsze budowanie zaufania społecznego do instytucji pomocowych.

Tabela 35. Ocena działalności w obszarze kultury - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	38	20,3%	29	16,0%	19	21,1%
raczej dobrze	97	51,9%	79	43,6%	54	60,0%
raczej źle	37	19,8%	30	16,6%	15	16,7%
zdecydowanie źle	11	5,9%	20	11,0%	1	1,1%
nie mam zdania	4	2,1%	23	12,7%	1	1,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Oferta kulturalna oceniana jest pozytywnie przez wszystkie grupy respondentów, przy jednoczesnym zróżnicowaniu poziomu satysfakcji. Najbardziej pozytywne opinie wyrażają pracownicy sektora publicznego. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrały 54 osoby (60,0%), a „zdecydowanie dobrze” 19 osób (21,1%). Negatywne oceny w tej grupie pojawiają się sporadycznie i mają niewielki udział.

Mieszkańcy również w większości pozytywnie oceniają ofertę kulturalną. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 97 osób (51,9%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 38 osób (20,3%). Jednocześnie zauważalny jest udział ocen negatywnych. Odpowiedź „raczej źle” wybrało 37 osób (19,8%), co może wskazywać na potrzebę dalszego rozwijania oferty kulturalnej.

W przypadku uczniów oceny są bardziej zróżnicowane. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 79 osób (43,6%), jednak widoczny jest także udział ocen negatywnych. Odpowiedź „raczej źle” wybrało 30 osób (16,6%), a „zdecydowanie źle” 20 osób (11,0%). Dodatkowo 23 uczniów (12,7%) nie miało zdania, co może świadczyć o ograniczonym uczestnictwie tej grupy w życiu kulturalnym miasta.

Najbardziej pozytywne oceny występują wśród pracowników sektora publicznego, natomiast młodzież prezentuje bardziej krytyczne podejście. Wyniki wskazują na potrzebę dalszego rozwijania oferty kulturalnej, szczególnie w zakresie jej dopasowania do potrzeb dzieci i młodzieży. Zwiększenie atrakcyjności i dostępności wydarzeń może przyczynić się do wzrostu uczestnictwa mieszkańców oraz wzmocnienia integracji społecznej.

Tabela 36. Ocena sportu i rekreacji - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	41	21,9%	50	27,6%	20	22,2%
raczej dobrze	99	52,9%	88	48,6%	61	67,8%
raczej źle	33	17,6%	18	9,9%	5	5,6%
zdecydowanie źle	9	4,8%	12	6,6%	2	2,2%
nie mam zdania	5	2,7%	13	7,2%	2	2,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Obszar sportu i rekreacji należy do najlepiej ocenianych spośród analizowanych dziedzin. Najbardziej pozytywne opinie wyrażają pracownicy sektora publicznego. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 61 osób (67,8%), a „zdecydowanie dobrze” 20 osób (22,2%). Oceny negatywne w tej grupie pojawiają się sporadycznie i mają niewielki udział.

Wysoki poziom zadowolenia widoczny jest również wśród mieszkańców. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 99 osób (52,9%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 41 osób (21,9%). Jednocześnie część badanych ocenia ofertę sportowo-rekreacyjną negatywnie. Taką opinię wyraziły 42 osoby (22,4%) respondentów, co może sugerować potrzebę jej dalszego rozwijania lub lepszego dopasowania do potrzeb mieszkańców.

W przypadku uczniów oceny są również w większości pozytywne. Na szczególną uwagę zasługuje wysoki udział odpowiedzi „zdecydowanie dobrze”, który wyniósł 50 osób (27,6%) i jest najwyższy spośród wszystkich grup. Jednocześnie 88 uczniów (48,6%) wybrało odpowiedź „raczej dobrze”. Negatywne opinie są mniej liczne i dotyczą 30 badanych (16,5%).

Wysoki poziom ocen pozytywnych występuje we wszystkich grupach, szczególnie wśród młodzieży i pracowników sektora publicznego. Wyniki wskazują na istotny potencjał tego obszaru jako narzędzia wspierającego integrację społeczną oraz aktywność mieszkańców. Dalszy rozwój infrastruktury i oferty sportowo - rekreacyjnej może przyczynić się do poprawy jakości życia oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Tabela 37. Ocena edukacji - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	43	23,0%	23	12,7%	23	25,6%
raczej dobrze	106	56,7%	90	49,7%	58	64,4%
raczej źle	30	16,0%	30	16,6%	2	2,2%
zdecydowanie źle	6	3,2%	26	14,4%	2	2,2%
nie mam zdania	2	1,1%	12	6,6%	5	5,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

System edukacji oceniany jest bardzo pozytywnie przez mieszkańców i pracowników sektora publicznego. W grupie mieszkańców dominują oceny pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 106 osób (56,7%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 43 osoby (23,0%). Negatywne opinie pojawiają się rzadziej. Zaledwie 36 badanych (19,2%) ma takie zdanie.

Podobny kierunek ocen widoczny jest wśród pracowników. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 58 osób (64,4%), a „zdecydowanie dobrze” 23 osoby (25,6%). Negatywne oceny w tej grupie mają marginalny charakter. Zaledwie 4 osoby (4,4%) wskazały taką odpowiedź, co wskazuje na bardzo wysoką ocenę funkcjonowania systemu edukacji.

W przypadku uczniów obraz jest bardziej zróżnicowany. Najczęściej pojawiała się odpowiedź „raczej dobrze”, którą wskazało 90 osób (49,7%), jednak widoczny jest także udział ocen negatywnych. Odpowiedź „zdecydowanie źle” wybrało 26 osób (14,4%), a „raczej źle” 30 osób (16,6%).

Jednocześnie młodzież prezentuje bardziej krytyczne podejście, co może wynikać z bezpośrednich doświadczeń związanych z funkcjonowaniem systemu szkolnego. Wyniki wskazują na potrzebę uwzględniania perspektywy uczniów w planowaniu działań edukacyjnych oraz dalszego doskonalenia jakości kształcenia. Istotne znaczenie ma również wzmacnianie dialogu pomiędzy uczniami a instytucjami edukacyjnymi.

Tabela 38. Ocena działalności parafii - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	37	19,8%	38	21,0%	15	16,7%
raczej dobrze	86	46,0%	78	43,1%	34	37,8%
raczej źle	34	18,2%	14	7,7%	12	13,3%
zdecydowanie źle	15	8,0%	13	7,2%	4	4,4%
nie mam zdania	15	8,0%	38	21,0%	25	27,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena działalności parafii jest umiarkowanie pozytywna, jednak charakteryzuje się większym zróżnicowaniem opinii oraz wyższym poziomem odpowiedzi neutralnych niż w przypadku innych instytucji. Wśród mieszkańców dominują odpowiedzi pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 86 osób (46,0%), a „zdecydowanie dobrze” 37 osób (19,8%). Jednocześnie zauważalny jest udział ocen negatywnych. Opinie krytyczne wyraziło 49 osób (26,2%).

Uczniowie najczęściej oceniali działalność parafii jako „raczej dobrze”, co dotyczyło 78 osób (43,1%), natomiast „zdecydowanie dobrze” wskazało 38 osób (21,0%). Na uwagę zasługuje wysoki udział odpowiedzi „nie mam zdania”, który wyniósł 38 osób (21,0%). Może to świadczyć o mniejszym zaangażowaniu młodzieży w życie religijne lub ograniczonym kontakcie z działalnością parafii.

Największe zróżnicowanie opinii występuje wśród pracowników sektora publicznego. Choć dominują oceny pozytywne, ich łączny udział wynosi 49 osób (54,5%), to aż 25 osób (27,8%) nie wyraziło opinii w tej kwestii. Może to wskazywać na mniejszą bezpośrednią styczność tej grupy z działalnością parafii w kontekście zawodowym.

Wyniki wskazują na ograniczony poziom zaangażowania części mieszkańców oraz zróżnicowany zakres kontaktu z działalnością parafii. Może to wskazywać na potencjał do większego włączania parafii w działania integracyjne oraz współpracę w ramach lokalnego systemu usług społecznych.

Tabela 39. Ocena działalności organizacji młodzieżowych - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	25	13,4%	22	12,2%	5	5,6%
raczej dobrze	82	43,9%	67	37,0%	43	47,8%
raczej źle	45	24,1%	35	19,3%	17	18,9%
zdecydowanie źle	18	9,6%	21	11,6%	2	2,2%
nie mam zdania	17	9,1%	36	19,9%	23	25,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Działalność organizacji młodzieżowych oceniana jest mniej jednoznacznie niż innych instytucji. Wśród mieszkańców dominują oceny umiarkowanie pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrały 82 osoby (43,9%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 25 osób (13,4%). Jednocześnie widoczny jest stosunkowo wysoki udział ocen negatywnych. Takie zdanie wyraziły 63 osoby (33,7%), co może wskazywać na ograniczoną widoczność lub atrakcyjność oferty skierowanej do młodzieży.

Uczniowie oceniają działalność organizacji młodzieżowych w sposób bardziej zróżnicowany. Najczęściej pojawiała się odpowiedź „raczej dobrze”, którą wskazało 67 osób (37,0%), jednak zauważalny jest także udział ocen negatywnych, tj. 56 osób (30,9%). Dodatkowo 36 uczniów (19,9%) nie miało zdania, co może świadczyć o ograniczonym kontakcie z tego typu organizacjami.

W grupie pracowników sektora publicznego widoczny jest wysoki udział odpowiedzi neutralnych. Odpowiedź „nie mam zdania” wybrały 23 osoby (25,6%). Wśród ocen wyrażonych dominują odpowiedzi „raczej dobrze”, które wskazały 43 osoby (47,8%), przy jednocześnie umiarkowanym poziomie ocen negatywnych, wynoszącym 19 osób (21,1%).

Wysoki poziom odpowiedzi neutralnych wskazuje na ograniczoną rozpoznawalność ich działań. Wyniki sugerują potrzebę zwiększenia widoczności organizacji młodzieżowych oraz rozwijania oferty odpowiadającej na potrzeby młodych mieszkańców.

Tabela 40. Ocena działalności organizacji senioralnych - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	37	19,8%	15	8,3%	21	23,3%
raczej dobrze	81	43,3%	71	39,2%	40	44,4%
raczej źle	39	20,9%	17	9,4%	9	10,0%
zdecydowanie źle	13	7,0%	14	7,7%	1	1,1%
nie mam zdania	17	9,1%	64	35,4%	19	21,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Organizacje senioralne oceniane są pozytywnie, jednak ich działalność nie jest w pełni rozpoznawalna, szczególnie wśród młodzieży. Wśród mieszkańców dominują odpowiedzi pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 81 osób (43,3%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 37 osób (19,8%). Jednocześnie widoczny jest udział ocen negatywnych, który wyraziły 52 osoby (27,9%), co może wskazywać na potrzebę dalszego rozwoju oferty skierowanej do osób starszych.

W grupie uczniów szczególnie widoczny jest wysoki poziom odpowiedzi „nie mam zdania”, który wyniósł 64 osoby (35,4%). Może to świadczyć o ograniczonej wiedzy młodzieży na temat działalności organizacji senioralnych oraz niewielkim kontakcie międzypokoleniowym. Wśród uczniów, którzy wyrazili opinię, dominują odpowiedzi pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 71 osób (39,2%).

Pracownicy sektora publicznego oceniają działalność organizacji senioralnych stosunkowo dobrze. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 40 osób (44,4%), a „zdecydowanie dobrze” 21 osób (23,3%). Zauważalny jest również udział odpowiedzi neutralnych. Odpowiedź „nie mam zdania” wskazało 19 osób (21,1%), co może wynikać z różnego poziomu współpracy z tym sektorem.

Wyniki wskazują na potrzebę wzmocnienia integracji międzypokoleniowej oraz zwiększania widoczności działań skierowanych do osób starszych.

Tabela 41. Ocena działalności organizacji pozarządowych (NGO) – porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	20	10,7%	13	7,2%	9	10,0%
raczej dobrze	83	44,4%	52	28,7%	39	43,3%
raczej źle	44	23,5%	23	12,7%	12	13,3%
zdecydowanie źle	11	5,9%	10	5,5%	2	2,2%
nie mam zdania	29	15,5%	83	45,9%	28	31,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Działalność organizacji pozarządowych charakteryzuje się najniższym poziomem rozpoznawalności spośród analizowanych obszarów. Wśród mieszkańców dominują oceny umiarkowanie pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrały 83 osoby (44,4%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 20 osób (10,7%). Jednocześnie widoczny jest stosunkowo wysoki udział ocen negatywnych, który zaznaczyło 55 badanych (29,4%), co może wskazywać na ograniczoną rozpoznawalność lub skuteczność działań organizacji pozarządowych.

W grupie uczniów szczególnie widoczny jest wysoki poziom odpowiedzi „nie mam zdania”, który wyniósł 83 osoby (45,9%). Oznacza to, że niemal połowa badanych nie posiada wiedzy na temat działalności organizacji pozarządowych, co może świadczyć o ich ograniczonej widoczności wśród młodzieży. Wśród uczniów, którzy wyrazili opinię, przeważają oceny pozytywne, jednak ich udział jest niższy niż w pozostałych grupach.

Pracownicy sektora publicznego również stosunkowo często wybierali odpowiedź „nie mam zdania”, co dotyczyło 28 osób (31,1%). Wśród ocen wyrażonych dominują odpowiedzi „raczej dobrze”, które wskazało 39 osób (43,3%), przy umiarkowanym poziomie ocen negatywnych.

Wysoki udział odpowiedzi neutralnych wskazuje na ograniczoną wiedzę mieszkańców na temat ich funkcjonowania. Wyniki wskazują na konieczność wzmacniania współpracy między sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi oraz zwiększania ich widoczności i roli w społeczności lokalnej.

Ocena funkcjonowania instytucji publicznych oraz organizacji działających w lokalnej społeczności Gminy Miasta Brodnicy jest generalnie pozytywna, jednak widoczne są istotne różnice w percepcji pomiędzy grupami respondentów. Największe wyzwania dotyczą obszarów wymagających bezpośredniego kontaktu z usługami, w szczególności ochrony zdrowia, oraz obszarów o niskiej rozpoznawalności, takich jak działalność organizacji pozarządowych. Wyniki wskazują na konieczność dalszego wzmacniania jakości usług publicznych, poprawy komunikacji oraz zwiększania dostępności i widoczności działań instytucjonalnych.

3.2.3. Dostępność i jakość usług społecznych

Analiza dostępności oraz jakości usług społecznych koncentruje się na ocenie wsparcia kierowanego do kluczowych grup mieszkańców, w tym osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie psychicznym, rodzin w kryzysie wychowawczym, osób ubogich oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zastosowanie jednolitej skali ocen umożliwia identyfikację zarówno obszarów dobrze funkcjonujących, jak i tych wymagających wzmocnienia. Uzyskane wyniki stanowią podstawę do określenia kierunków rozwoju lokalnego systemu usług społecznych.

Tabela 42. Dostępność usług dla seniorów - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	47	25,1%	19	21,1%
raczej dobrze	91	48,7%	46	51,1%
raczej źle	29	15,5%	7	7,8%
zdecydowanie źle	6	3,2%	3	3,3%
nie mam zdania	14	7,5%	15	16,7%

Zródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 43. Jakość usług dla seniorów - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	34	18,2%	19	21,1%
raczej dobrze	97	51,9%	51	56,7%
raczej źle	29	15,5%	3	3,3%
zdecydowanie źle	11	5,9%	3	3,3%
nie mam zdania	16	8,6%	14	15,6%

Zródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Usługi skierowane do osób starszych oceniane są relatywnie najlepiej spośród analizowanych obszarów.

Wśród mieszkańców dominują odpowiedzi pozytywne. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 91 osób (48,7%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 47 osób (25,1%). Jednocześnie 35 osób (18,7%) oceniło dostępność usług negatywnie, co może świadczyć o występowaniu ograniczeń w dostępie do części usług.

Pracownicy sektora publicznego oceniają dostępność usług dla seniorów nieco lepiej. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 46 osób (51,1%), a „zdecydowanie dobrze” 19 osób (21,1%). W tej grupie widoczny jest również udział odpowiedzi „nie mam zdania”, który wyniósł 15 osób (16,7%), co może wynikać z różnego poziomu zaangażowania w pracę z osobami starszymi.

Ocena jakości usług dla seniorów jest bardziej korzystna niż ocena ich dostępności. Wśród mieszkańców odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 97 osób (51,9%), a „zdecydowanie dobrze” 34 osoby (18,2%). Negatywne opinie wyraziło 40 osób (21,4%), co wskazuje na potrzebę dalszego podnoszenia standardu świadczonych usług.

Pracownicy oceniają jakość usług dla seniorów wyraźnie pozytywnie. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 51 osób (56,7%), a „zdecydowanie dobrze” 19 osób (21,1%). Oceny negatywne w tej grupie pojawiają się sporadycznie.

Widoczna jest wyraźna przewaga ocen pozytywnych zarówno w zakresie dostępności, jak i jakości usług. Jednocześnie jakość usług oceniana jest wyżej niż ich dostępność, co oznacza, że głównym wyzwaniem nie jest standard usług, lecz możliwość korzystania z nich przez wszystkich potrzebujących. Wyniki wskazują na konieczność dalszego rozwijania usług środowiskowych oraz zwiększania ich dostępności terytorialnej.

Tabela 44. Dostępność usług dla osób z niepełnosprawnościami - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	45	24,1%	8	8,9%
raczej dobrze	67	35,8%	44	48,9%
raczej źle	44	23,5%	16	17,8%
zdecydowanie źle	15	8,0%	5	5,6%
nie mam zdania	16	8,6%	17	18,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 45. Jakość usług dla osób z niepełnosprawnościami - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	38	20,3%	13	14,4%
raczej dobrze	77	41,2%	43	47,8%
raczej źle	39	20,9%	14	15,6%
zdecydowanie źle	15	8,0%	4	4,4%
nie mam zdania	18	9,6%	16	17,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena usług dla osób z niepełnosprawnościami wskazuje na wyraźnie większe trudności niż w przypadku seniorów, szczególnie w zakresie dostępności.

W opinii mieszkańców dostępność usług jest oceniana stosunkowo krytycznie. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 67 osób (35,8%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 45 osób (24,1%). Jednocześnie 59 osób (31,5%) oceniło dostępność negatywnie, co wskazuje na istotne bariery w dostępie do wsparcia dla tej grupy.

Pracownicy sektora publicznego oceniają dostępność nieco lepiej, jednak również dostrzegają ograniczenia. Najczęściej pojawiała się odpowiedź „raczej dobrze”, którą wskazały 44 osoby (48,9%), jednak 21 osób (23,4%) wyraziło opinię negatywną. Dodatkowo widoczny jest udział odpowiedzi „nie mam zdania”, który wyniósł 17 osób (18,9%), co może wynikać z różnego zakresu kontaktu z osobami z niepełnosprawnościami.

Ocena jakości usług jest bardziej korzystna, choć nadal wskazuje na istniejące problemy. Wśród mieszkańców odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 77 osób (41,2%), a „zdecydowanie dobrze” 38 osób (20,3%). Jednocześnie 54 osoby (28,9%) wyraziły opinię negatywną.

Pracownicy oceniają jakość usług wyraźnie lepiej. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazały 43 osoby (47,8%), a „zdecydowanie dobrze” 13 osób (14,4%). Oceny negatywne są mniej liczne, jednak nadal zauważalne i dotyczą 18 osób (20,0%).

Znaczący udział ocen negatywnych potwierdza istnienie barier w dostępie do wsparcia. Podobnie jak w innych obszarach, jakość usług oceniana jest lepiej niż ich dostępność. Wyniki wskazują na konieczność rozwoju usług asystenckich, transportu specjalistycznego oraz poprawy dostępności przestrzeni publicznej i usług rehabilitacyjnych.

Tabela 46. Dostępność usług dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	37	19,8%	7	7,9%
raczej dobrze	75	40,1%	37	41,6%
raczej źle	42	22,5%	14	15,7%
zdecydowanie źle	15	8,0%	4	4,5%
nie mam zdania	18	9,6%	27	30,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 47. Jakość usług dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	28	15,0%	8	8,9%
raczej dobrze	66	35,3%	46	51,1%
raczej źle	49	26,2%	10	11,1%
zdecydowanie źle	22	11,8%	4	4,4%
nie mam zdania	22	11,8%	22	24,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Obszar wsparcia osób bezdomnych należy do słabiej ocenianych elementów systemu usług społecznych.

W opinii mieszkańców dostępność usług jest oceniana umiarkowanie. Odpowiedź „raczej dobrze” wybrało 75 osób (40,1%), natomiast „zdecydowanie dobrze” 37 osób (19,8%). Jednocześnie 57 osób (30,5%) oceniło dostępność negatywnie, co wskazuje na wyraźne bariery w korzystaniu z pomocy przez tę grupę.

Wśród pracowników sektora publicznego oceny są mniej jednoznaczne. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 37 osób (41,6%), natomiast wysoki jest udział odpowiedzi „nie mam zdania”, który wyniósł 27 osób (30,3%). Może to świadczyć o ograniczonym kontakcie części

pracowników z problematyką bezdomności lub niewystarczającej wiedzy o dostępnych formach wsparcia.

Jakość usług przedstawia się bardzo podobnie. Wśród mieszkańców odpowiedzi pozytywne wybrały 94 osoby (50,3%), natomiast 71 osób (38,0%) wyraziło opinię negatywną. Oznacza to, że usługi te nie w pełni odpowiadają na potrzeby osób bezdomnych.

Pracownicy oceniają jakość usług wyraźnie lepiej. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 46 osób (51,1%), jednak również w tej grupie widoczny jest wysoki poziom odpowiedzi neutralnych, który wyniósł 22 osoby (24,4%).

Widoczny jest istotny udział ocen negatywnych zarówno w zakresie dostępności, jak i jakości usług. Dodatkowo wysoki poziom odpowiedzi neutralnych wśród pracowników może wskazywać na ograniczoną wiedzę lub niewystarczającą koordynację działań w tym obszarze. Wyniki wskazują na konieczność rozwoju kompleksowego systemu przeciwdziałania bezdomności, obejmującego zarówno wsparcie socjalne, jak i działania aktywizujące.

Tabela 48. Dostępność usług dla osób w kryzysie psychicznym - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	29	15,5%	2	2,2%
raczej dobrze	47	25,1%	22	24,4%
raczej źle	65	34,8%	37	41,1%
zdecydowanie źle	28	15,0%	8	8,9%
nie mam zdania	18	9,6%	21	23,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 49. Jakość usług dla osób w kryzysie psychicznym - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	24	12,8%	5	5,6%
raczej dobrze	61	32,6%	25	27,8%
raczej źle	57	30,5%	27	30,0%
zdecydowanie źle	26	13,9%	8	8,9%
nie mam zdania	19	10,2%	25	27,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Obszar wsparcia osób w kryzysie psychicznym jest oceniany najbardziej krytycznie spośród wszystkich analizowanych obszarów.

W opinii mieszkańców dostępność tych usług oceniana jest negatywnie. 93 osoby (49,8%) wskazały odpowiedzi „raczej źle” lub „zdecydowanie źle”, podczas gdy jedynie 76 respondentów (40,6%) oceniło ją pozytywnie. Oznacza to, że niemal połowa badanych dostrzega istotne ograniczenia w dostępie do wsparcia psychicznego.

Jeszcze bardziej krytyczne stanowisko prezentują pracownicy sektora publicznego. W tej grupie 45 osób (50,0%) wskazało oceny negatywne, a 24 osoby (26,6%) pozytywne. Wysoki jest również udział odpowiedzi „nie mam zdania”, który wyniósł 21 osób (23,3%), co może świadczyć o niedostatecznej wiedzy na temat dostępnych usług lub ich ograniczonej dostępności w praktyce.

Równie niepokojąco kształtuje się ocena jakości usług. Wśród mieszkańców 85 osób (45,4%) oceniło ją pozytywnie, natomiast 83 osoby (44,4%) negatywnie, co wskazuje na duże zróżnicowanie doświadczeń i brak jednoznacznej oceny.

W grupie pracowników sytuacja wygląda podobnie. Oceny negatywne wyraziło 35 osób (38,9%), natomiast pozytywne 30 osób (33,4%). Jednocześnie wysoki pozostaje udział odpowiedzi neutralnych, który wyniósł 25 osób (27,8%).

Dominują oceny negatywne, zarówno w zakresie dostępności, jak i jakości usług. Wysoki poziom odpowiedzi neutralnych wskazuje dodatkowo na ograniczoną wiedzę o dostępnych formach wsparcia lub ich niewystarczającą dostępność. Wyniki jednoznacznie wskazują, że wsparcie zdrowia psychicznego stanowi jeden z największych deficytów lokalnego systemu usług społecznych. Konieczny jest pilny rozwój usług w tym obszarze, w tym zwiększenie dostępności specjalistów, rozwój poradnictwa oraz systemów wsparcia środowiskowego i interwencji kryzysowej.

Tabela 50. Dostępność usług dla rodzin w kryzysie wychowawczym - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	25	13,4%	6	6,7%
raczej dobrze	66	35,3%	25	27,8%
raczej źle	59	31,6%	34	37,8%
zdecydowanie źle	21	11,2%	5	5,6%
nie mam zdania	16	8,6%	20	22,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 51. Jakość usług dla rodzin w kryzysie wychowawczym - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	22	11,8%	5	5,6%
raczej dobrze	67	35,8%	30	33,3%
raczej źle	55	29,4%	23	25,6%
zdecydowanie źle	24	12,8%	5	5,6%
nie mam zdania	19	10,2%	27	30,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena usług dla rodzin wskazuje na istotne napięcie pomiędzy ich dostępnością a rzeczywistymi potrzebami.

W przypadku dostępności usług mieszkańcy najczęściej wybierali odpowiedź „raczej dobrze”, co dotyczyło 66 osób (35,3%), jednak niemal równie liczna grupa 59 osób (31,6%) oceniła ją negatywnie. Po uwzględnieniu odpowiedzi „zdecydowanie źle” okazuje się, że łącznie 80 osób (42,8%) dostrzega trudności w dostępie do wsparcia dla rodzin.

Jeszcze bardziej krytyczna jest perspektywa pracowników sektora publicznego. W tej grupie dominują oceny negatywne. Odpowiedź „raczej źle” wskazały 34 osoby (37,8%), co sugeruje, że osoby pracujące w systemie dostrzegają realne bariery w funkcjonowaniu usług.

Podobny obraz wyłania się w odniesieniu do jakości usług. Mimo że mieszkańcy często wskazywali odpowiedź „raczej dobrze”, co dotyczyło 67 osób (35,8%), to jednocześnie 79 osób (42,2%) oceniło jakość usług negatywnie. Wskazuje to na wyraźne niezadowolenie części badanych z poziomu oferowanego wsparcia.

Wśród pracowników rozkład odpowiedzi jest bardziej zrównoważony, jednak również tutaj widoczny jest udział ocen negatywnych, który określiło 28 badanych (31,2%). Jednocześnie wysoki jest poziom odpowiedzi „nie mam zdania”, który wskazało 27 osób (30,0%). Może to świadczyć o zróżnicowanym poziomie zaangażowania w pracę z rodzinami lub braku spójnego systemu wsparcia.

Znaczący udział ocen negatywnych, szczególnie wśród pracowników sektora publicznego, potwierdza występowanie realnych barier w funkcjonowaniu systemu wsparcia. Również jakość usług nie jest oceniana jednoznacznie pozytywnie, co wskazuje na potrzebę ich dalszego doskonalenia. Wyniki wskazują na konieczność rozwoju kompleksowego i skoordynowanego systemu wsparcia rodzin, obejmującego działania psychologiczne, wychowawcze oraz środowiskowe.

Tabela 52. Dostępność usług dla osób ubogich - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	23	12,3%	5	5,6%
raczej dobrze	82	43,9%	34	38,2%
raczej źle	41	21,9%	20	22,5%
zdecydowanie źle	21	11,2%	7	7,9%
nie mam zdania	20	10,7%	23	25,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 53. Jakość usług dla osób ubogich - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	22	11,8%	7	7,8%
raczej dobrze	72	38,5%	38	42,2%
raczej źle	54	28,9%	13	14,4%
zdecydowanie źle	20	10,7%	5	5,6%
nie mam zdania	19	10,2%	27	30,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena usług kierowanych do osób ubogich pokazuje, że choć system wsparcia funkcjonuje, to jego odbiór nie jest jednoznacznie pozytywny.

W przypadku dostępności mieszkańcy najczęściej wskazują odpowiedź „raczej dobrze” - 82 osoby (43,9%), jednak wyraźnie zaznacza się również grupa respondentów dostrzegających problemy. Łącznie 62 osoby (33,1%) oceniły dostępność negatywnie, co może wskazywać na ograniczenia w docieraniu usług do wszystkich potrzebujących.

Podobne tendencje widoczne są wśród pracowników. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazały 34 osoby (38,2%), jednak 27 osób (30,4%) oceniło dostępność negatywnie, a 23 osoby (25,8%) nie miały zdania. Może to sugerować, że system wsparcia nie jest w pełni spójny.

Ocena jakości usług również nie jest jednoznaczna. Wśród mieszkańców odpowiedzi pozytywne wybrały 94 osoby (50,3%), natomiast 74 osoby (39,6%) oceniły jakość negatywnie. Oznacza to, że znacząca część badanych nie jest w pełni usatysfakcjonowana poziomem wsparcia kierowanego do osób ubogich.

Pracownicy oceniają jakość usług nieco lepiej. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 38 osób (42,2%), jednak 18 osób (20,0%) wyraziło opinię negatywną, a 27 osób (30,0%) nie miało zdania.

Znaczący udział ocen negatywnych wskazuje na ograniczenia w skuteczności i dostępności oferowanych usług. Wyniki sugerują potrzebę wzmacniania działań aktywizujących oraz lepszego ukierunkowania pomocy na proces usamodzielniania. Istotne znaczenie ma również poprawa koordynacji działań oraz zwiększenie efektywności wsparcia ekonomicznego.

Tabela 54. Dostępność usług dla osób doznających przemocy domowej - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	20	10,7%	6	6,7%
raczej dobrze	76	40,6%	29	32,2%
raczej źle	47	25,1%	24	26,7%
zdecydowanie źle	22	11,8%	6	6,7%
nie mam zdania	22	11,8%	25	27,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 55. Jakość usług dla osób doświadczających przemocy domowej - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	19	10,2%	8	8,9%
raczej dobrze	71	38,0%	33	36,7%
raczej źle	53	28,3%	18	20,0%
zdecydowanie źle	22	11,8%	7	7,8%
nie mam zdania	22	11,8%	24	26,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

System wsparcia osób doświadczających przemocy funkcjonuje, jednak jego ocena jest umiarkowana i wskazuje na istotne wyzwania.

W zakresie dostępności mieszkańcy najczęściej wskazują odpowiedź „raczej dobrze” - 76 osób (40,6%), jednak jednocześnie znacząca grupa badanych dostrzega ograniczenia. Łącznie 69 osób (36,9%) ocenia dostępność usług negatywnie, co może wskazywać na trudności w uzyskaniu pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Wśród pracowników oceny są bardziej zróżnicowane. Odpowiedzi pozytywne wskazało 35 osób (38,9%), natomiast 30 osób (33,4%) oceniło dostępność negatywnie. Wysoki jest również poziom odpowiedzi „nie mam zdania”, który wyniósł 25 osób (27,8%). Może to świadczyć o nierównomiernym dostępie do informacji o dostępnych formach wsparcia lub zróżnicowanym doświadczeniu zawodowym w tym obszarze.

Podobny obraz wyłania się w odniesieniu do jakości usług. Wśród mieszkańców odpowiedzi pozytywne wybrało 90 osób (48,2%), natomiast 75 osób (40,1%) oceniło jakość usług negatywnie, co wskazuje na umiarkowaną ocenę funkcjonowania systemu wsparcia.

Pracownicy oceniają jakość usług nieco lepiej. Odpowiedzi pozytywne wskazało 41 osób (45,6%), jednak również tutaj widoczny jest wysoki poziom odpowiedzi neutralnych, który wyniósł 24 osoby (26,7%).

Znaczący udział ocen negatywnych potwierdza trudności w dostępie do pomocy oraz jej ograniczoną skuteczność. Wyniki wskazują na konieczność wzmacniania systemu interwencji kryzysowej oraz poprawy dostępności wsparcia psychologicznego i prawnego. Kluczowe znaczenie ma zapewnienie szybkiej i skoordynowanej reakcji w sytuacjach zagrożenia.

Tabela 56. Dostępność usług dla osób uzależnionych - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	24	12,8%	5	5,6%
raczej dobrze	75	40,1%	30	33,3%
raczej źle	43	23,0%	20	22,2%
zdecydowanie źle	22	11,8%	8	8,9%
nie mam zdania	23	12,3%	27	30,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 57. Jakość usług dla osób uzależnionych - porównanie grup

Ocena	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	25	13,4%	6	6,7%
raczej dobrze	67	35,8%	31	34,4%
raczej źle	56	29,9%	16	17,8%
zdecydowanie źle	19	10,2%	7	7,8%
nie mam zdania	20	10,7%	30	33,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Obszar wsparcia osób uzależnionych oceniany jest umiarkowanie, przy wyraźnym zróżnicowaniu opinii.

W zakresie dostępności mieszkańcy najczęściej wybierali odpowiedź „raczej dobrze”, co dotyczyło 75 osób (40,1%), jednak łącznie 65 osób (34,8%) oceniło dostępność negatywnie. Oznacza to, że dostęp do usług dla osób uzależnionych nie jest w pełni satysfakcjonujący i może być ograniczony dla części potrzebujących.

Wśród pracowników sektora publicznego rozkład odpowiedzi jest bardziej zróżnicowany. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 30 osób (33,3%), natomiast 28 osób (31,1%) oceniło dostępność negatywnie. Jednocześnie wysoki jest poziom odpowiedzi „nie mam zdania”, który wyniósł 27 osób (30,0%). Może to wskazywać na brak spójnego systemu informacji o dostępnych formach wsparcia lub ograniczony kontakt części instytucji z problematyką uzależnień.

Ocena jakości usług również nie jest jednoznaczna. Wśród mieszkańców odpowiedzi pozytywne wybrały 92 osoby (49,2%), natomiast 75 osób (40,1%) oceniło jakość usług negatywnie, co sugeruje, że oferowane wsparcie nie zawsze odpowiada na potrzeby osób uzależnionych.

Podobne tendencje widoczne są wśród pracowników. Odpowiedź „raczej dobrze” wskazało 31 osób (34,4%), natomiast 23 osoby (25,6%) oceniły jakość usług negatywnie. Jednocześnie 30 osób (33,3%) nie miało zdania.

Widoczny jest istotny udział ocen negatywnych oraz odpowiedzi neutralnych, co może wskazywać na brak spójnego systemu wsparcia lub jego ograniczoną dostępność. Wyniki

wskazują na potrzebę rozwijania usług terapeutycznych, profilaktycznych oraz wsparcia środowiskowego.

W analizie niektórych pytań odnotowano niewielkie różnice w liczbie odpowiedzi, wynikające z braku udzielenia odpowiedzi przez pojedynczych respondentów. Nie wpływa to jednak na ogólną interpretację wyników.

Uzupełnieniem analizy dostępności usług społecznych jest ocena dokonana przez uczniów szkół podstawowych. W odróżnieniu od mieszkańców oraz pracowników sektora publicznego, młodzież oceniała dostępność wybranych usług i przestrzeni istotnych z punktu widzenia ich codziennego funkcjonowania. Pozwala to na uchwycenie specyfiki potrzeb młodzieży oraz ocenę funkcjonowania lokalnego systemu usług z perspektywy młodego pokolenia.

Tabela 58. Ocena dostępności usług i przestrzeni - perspektywa uczniów

Obszar	Zdecydowanie dobrze (N / %)	Raczej dobrze (N / %)	Raczej źle (N / %)	Zdecydowanie źle (N / %)	Nie mam zdania (N / %)
Szkoły	73 (40,3%)	76 (42,0%)	9 (5,0%)	14 (7,7%)	9 (5,0%)
Zajęcia pozalekcyjne	47 (26,0%)	71 (39,2%)	32 (17,7%)	12 (6,6%)	19 (10,5%)
Miejsca sportu i rekreacji	30 (16,6%)	57 (31,5%)	39 (21,5%)	16 (8,8%)	39 (21,5%)
Pomoc psychologa	27 (14,9%)	68 (37,6%)	33 (18,2%)	27 (14,9%)	26 (14,4%)
Miejsca dla osób starszych	30 (16,6%)	57 (31,5%)	39 (21,5%)	16 (8,8%)	39 (21,5%)
Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami	20 (11,0%)	58 (32,0%)	37 (20,4%)	23 (12,7%)	43 (23,8%)
Transport publiczny	72 (39,8%)	78 (43,1%)	9 (5,0%)	9 (5,0%)	13 (7,2%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena dostępności usług i przestrzeni z perspektywy uczniów wskazuje na wyraźne zróżnicowanie w zależności od obszaru.

Najwyżej oceniane są szkoły oraz transport publiczny. W przypadku szkół 149 osób (82,3%) wyraziło pozytywną opinię, w tym 73 osoby (40,3%) oceniły ich dostępność „zdecydowanie dobrze”. Podobnie transport publiczny uzyskał bardzo wysokie oceny - 150 osób (82,9%) wskazało odpowiedzi pozytywne, co świadczy o jego dobrej dostępności i funkcjonalności w codziennym życiu młodzieży.

Na umiarkowanym poziomie oceniane są zajęcia pozalekcyjne oraz pomoc psychologiczna. W przypadku zajęć pozalekcyjnych 118 osób (65,2%) wyraziło opinie pozytywne, jednak 44 osoby (24,3%) dostrzegają w tym obszarze problemy. Z kolei dostęp do pomocy psychologicznej oceniany jest bardziej krytycznie - 95 osób (52,5%) wskazało odpowiedzi pozytywne, natomiast 60 osób (33,1%) oceniło ten obszar negatywnie.

Najwięcej zastrzeżeń budzą miejsca sportu i rekreacji oraz wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami. W przypadku miejsc sportu i rekreacji 87 osób (48,1%) wyraziło opinie

pozytywne, natomiast 55 osób (30,3%) oceniło je negatywnie. W odniesieniu do wsparcia osób z niepełnosprawnościami 78 osób (43,1%) wskazało odpowiedzi pozytywne, natomiast 60 osób (33,1%) oceniło ten obszar negatywnie.

W przypadku miejsc dla osób starszych 87 osób (48,1%) oceniło ich dostępność pozytywnie, natomiast 55 osób (30,3%) wyraziło opinię negatywną. Jednocześnie 39 osób (21,5%) nie miało zdania, co może świadczyć o ograniczonym zainteresowaniu młodzieży tym obszarem lub niewystarczającej wiedzy na temat oferty kierowanej do seniorów.

Najwyżej oceniane są usługi, z których młodzież korzysta bezpośrednio, takie jak szkoły i transport publiczny. Niżej oceniane są obszary wymagające wsparcia systemowego, w szczególności pomoc psychologiczna oraz wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami. Wyniki wskazują na potrzebę rozwijania usług skierowanych do młodzieży oraz zwiększania ich dostępności i atrakcyjności.

Analiza dostępności i jakości usług społecznych wskazuje na wyraźne zróżnicowanie poziomu ich funkcjonowania w zależności od obszaru. System usług społecznych funkcjonuje i w wielu obszarach oceniany jest pozytywnie, jednak nadal występują istotne bariery w dostępie do wsparcia. Najlepiej oceniane są usługi dla seniorów, natomiast największe deficyty dotyczą obszaru zdrowia psychicznego, wsparcia rodzin oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Kluczowym wyzwaniem nie jest wyłącznie jakość usług, lecz przede wszystkim ich dostępność oraz dopasowanie do rzeczywistych potrzeb mieszkańców. Wyniki jednoznacznie wskazują na konieczność dalszego rozwoju, integracji i lepszej koordynacji systemu usług społecznych.

3.2.4. Potrzeby w zakresie usług społecznych

W niniejszym podrozdziale przedstawiono zapotrzebowanie na usługi społeczne w opinii mieszkańców oraz uczniów. W odróżnieniu od wcześniejszych analiz, skoncentrowano się na identyfikacji potrzeb i oczekiwań, a nie na ocenie istniejących usług.

Respondenci oceniali poziom zapotrzebowania na poszczególne usługi z wykorzystaniem pięciostopniowej skali odpowiedzi. W analizie uwzględniono łączny poziom odpowiedzi „zdecydowanie potrzebne” oraz „raczej potrzebne”, co pozwala na określenie realnej skali zapotrzebowania oraz identyfikację priorytetowych kierunków rozwoju usług społecznych.

Tabela 59. Potrzeby w zakresie usług społecznych - mieszkańcy

Usługa	Zdecydowanie potrzebne (N / %)	Raczej potrzebne (N / %)	Razem potrzebne (N / %)
Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	106 (56,7%)	63 (33,7%)	169 (90,4%)
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	102 (54,5%)	66 (35,3%)	168 (89,8%)
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	83 (44,4%)	82 (43,9%)	165 (88,3%)
Opieka wytnieniowa	91 (48,7%)	70 (37,4%)	161 (86,1%)
Dzienny Dom Pobytu Senior+	86 (46,0%)	83 (44,4%)	169 (90,4%)
Kluby samopomocy Aktywny Senior	87 (46,5%)	79 (42,2%)	166 (88,7%)
Usługa door-to-door	99 (52,9%)	65 (34,8%)	164 (87,7%)
Centrum Wsparcia Osób i Rodzin w Kryzysie	86 (46,0%)	71 (38,0%)	157 (84,0%)
Poradnictwo psychologiczne i prawne	86 (46,0%)	69 (36,9%)	155 (82,9%)
Teleopieka	62 (33,2%)	77 (41,2%)	139 (74,4%)
Pomoc sąsiedzka i wolontariat	67 (35,8%)	73 (39,0%)	140 (74,8%)
Szkoła dla rodziców	57 (30,5%)	83 (44,4%)	140 (74,9%)
Usługi wczesnego wspomagania rozwoju dzieci	61 (32,6%)	71 (38,0%)	132 (70,6%)
Rozwój oferty spędzania czasu wolnego	58 (31,0%)	81 (43,3%)	139 (74,3%)
Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	63 (33,7%)	76 (40,6%)	139 (74,3%)
Zajęcia dodatkowe	56 (29,9%)	72 (38,5%)	128 (68,4%)
Mobilne usługi	46 (24,6%)	64 (34,2%)	110 (58,8%)
Szkolenia i warsztaty	40 (21,4%)	67 (35,8%)	107 (57,2%)
Grupy wsparcia i samopomocy	44 (23,5%)	76 (40,6%)	120 (64,1%)
Mieszkania treningowe lub wspomagane	41 (21,9%)	61 (32,6%)	102 (54,5%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Analiza wyników wskazuje na bardzo wysoki poziom zapotrzebowania na usługi społeczne, szczególnie w obszarze wsparcia osób zależnych oraz usług opiekuńczych.

Najwyższy poziom potrzeb dotyczy usług skierowanych do osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów. W przypadku asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością 169 osób (90,4%) uznało tę usługę za potrzebną, podobnie jak dzienny dom pobytu dla seniorów, który wskazało 169 osób (90,4%). Wysokie wartości odnotowano również dla specjalistycznych usług opiekuńczych - 168 osób (89,8%) oraz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania - 165 osób

(88,3%). Tak wysoki poziom wskazań (ponad 85-90%) potwierdza rosnące znaczenie usług środowiskowych oraz konieczność ich dalszego rozwoju.

Istotne znaczenie mają także usługi wspierające codzienne funkcjonowanie osób wymagających opieki. Opiekę wytechnieniową jako potrzebną wskazało 161 osób (86,1%), a usługę door-to-door 164 osoby (87,7%). Wysoki poziom zapotrzebowania wskazuje na potrzebę wspierania nie tylko osób zależnych, ale także ich opiekunów.

Znaczące zapotrzebowanie dotyczy również usług wspierających funkcjonowanie rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej. Centrum wsparcia osób i rodzin w kryzysie wskazało 157 osób (84,0%), natomiast poradnictwo psychologiczne i prawne 155 osób (82,9%). Wyniki te potwierdzają rosnące znaczenie wsparcia specjalistycznego w odpowiedzi na problemy społeczne i zdrowotne mieszkańców.

Na umiarkowanym poziomie kształtuje się zapotrzebowanie na usługi o charakterze społecznym, integracyjnym i rozwojowym. Pomoc sąsiedzka i wolontariat została wskazana przez 140 osób (74,8%), rozwój oferty spędzania czasu wolnego przez 139 osób (74,3%), a wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego również przez 139 osób (74,3%). Relatywnie niższe, choć nadal istotne, zapotrzebowanie dotyczy usług edukacyjnych i rozwojowych. Szkołę dla rodziców wskazało 140 osób (74,9%), usługi wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci 132 osoby (70,6%), a zajęcia dodatkowe 128 osób (68,4%). Relatywnie niższe wskazania mogą wynikać z mniejszej pilności tych potrzeb w porównaniu do usług opiekuńczych.

Najniższy poziom wskazań dotyczy usług takich jak mobilne usługi, szkolenia i warsztaty oraz mieszkania treningowe lub wspomagane. W przypadku mieszkań treningowych 102 osoby (54,5%) uznały je za potrzebne, co może wynikać z mniejszej znajomości tej formy wsparcia lub jej ograniczonej dostępności.

W badaniu przewidziano również możliwość wskazania odpowiedzi „inne”, jednak żaden z respondentów nie skorzystał z tej opcji.

Struktura odpowiedzi jednoznacznie wskazuje, że potrzeby mieszkańców koncentrują się przede wszystkim na usługach zabezpieczających podstawowe potrzeby życiowe oraz wspierających funkcjonowanie osób zależnych.

Tabela 60. Potrzeby w zakresie działań - uczniowie

Działanie	Zdecydowanie potrzebne (N / %)	Raczej potrzebne (N / %)	Razem potrzebne (N / %)
Więcej zajęć sportowych	77 (42,5%)	61 (33,7%)	138 (76,2%)
Więcej zajęć kulturalnych i artystycznych	48 (26,5%)	75 (41,4%)	123 (67,9%)
Więcej miejsc spotkań dla młodzieży	109 (60,2%)	45 (24,9%)	154 (85,1%)
Lepszy transport	81 (44,8%)	46 (25,4%)	127 (70,2%)
Pomoc psychologa dostępna poza szkołą	63 (34,8%)	53 (29,3%)	116 (64,1%)
Wsparcie rodzin w trudnej sytuacji	82 (45,3%)	53 (29,3%)	135 (74,6%)
Więcej bezpiecznych miejsc zabaw	85 (47,0%)	57 (31,5%)	142 (78,5%)
Więcej działań na rzecz ochrony środowiska	74 (40,9%)	62 (34,3%)	136 (75,2%)
Pomoc dla osób starszych i niepełnosprawnych	92 (50,8%)	55 (30,4%)	147 (81,2%)
Pomoc rodzicom, żeby mieli więcej czasu	82 (45,3%)	56 (30,9%)	138 (76,2%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Perspektywa uczniów koncentruje się przede wszystkim na jakości życia oraz dostępności przestrzeni i usług związanych z codziennym funkcjonowaniem. Największe zapotrzebowanie dotyczy usług skierowanych do osób zależnych, w szczególności asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością oraz dziennego domu pobytu dla seniorów, które uzyskały po 169 wskazań (90,4%). Bardzo wysokie wartości odnotowano również w przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych - 168 osób (89,8%), a także usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania - 165 osób (88,3%) oraz opieki wytechnieniowej - 161 osób (86,1%). Wyniki te potwierdzają rosnące znaczenie wsparcia środowiskowego oraz potrzebę rozwijania usług umożliwiających funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

Istotną rolę odgrywają także usługi wspierające funkcjonowanie rodzin oraz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Wysokie zapotrzebowanie dotyczy poradnictwa psychologicznego i prawnego - 155 osób (82,9%) oraz tworzenia centrów wsparcia dla osób i rodzin w kryzysie - 157 osób (84,0%), co wskazuje na potrzebę wzmacniania działań specjalistycznych i interwencyjnych.

Niższe, choć nadal znaczące, zapotrzebowanie obserwuje się w przypadku usług o charakterze aktywizującym i rozwojowym, takich jak szkolenia i warsztaty - 107 osób (57,2%) czy mobilne usługi - 110 osób (58,8%). Najniższy poziom wskazań dotyczy mieszkań

treningowych lub wspomaganych - 102 osoby (54,5%), co może wynikać z mniejszej znajomości tej formy wsparcia lub jej ograniczonej dostępności.

Perspektywa uczniów koncentruje się przede wszystkim na potrzebach związanych z codziennym funkcjonowaniem oraz spędzaniem czasu wolnego. Najwyższy poziom odpowiedzi pozytywnych dotyczy tworzenia miejsc spotkań dla młodzieży - 154 osoby (85,1%), co wyraźnie podkreśla znaczenie przestrzeni sprzyjających integracji.

Duże znaczenie przypisywane jest również działaniom związanym z bezpieczeństwem oraz aktywnością fizyczną, w tym rozwojowi infrastruktury sportowej - 138 osób (76,2%) oraz tworzeniu bezpiecznych miejsc do spędzania czasu - 142 osoby (78,5%). Jednocześnie uczniowie dostrzegają potrzebę wsparcia innych grup społecznych, szczególnie osób starszych i z niepełnosprawnościami - 147 osób (81,2%), co wskazuje na wysoki poziom wrażliwości społecznej młodzieży.

Porównanie wyników wskazuje na wyraźne zróżnicowanie potrzeb w zależności od etapu życia. Mieszkańcy koncentrują się na usługach systemowych i opiekuńczych, natomiast młodzież na jakości życia, przestrzeni społecznej oraz możliwościach aktywności. Wskazuje to na konieczność równoważenia rozwoju usług opiekuńczych z rozwojem infrastruktury społecznej i działań skierowanych do młodszych mieszkańców.

Uzyskane wyniki wskazują, że skuteczna polityka społeczna powinna mieć charakter zintegrowany i równoważyć rozwój usług opiekuńczych z rozwojem infrastruktury społecznej oraz działań skierowanych do młodszych grup mieszkańców. Oznacza to konieczność równoległego wzmacniania systemu wsparcia dla osób wymagających opieki oraz rozwijania oferty sprzyjającej aktywności i integracji społecznej. Takie podejście stanowi kluczowy kierunek działań w ramach funkcjonowania Brodnickiego Centrum Usług Społecznych.

Tabela 61. Ocena warunków rozwoju oraz dostępności miejsc do spędzania czasu - uczniowie

Odpowiedź	Warunki do rozwoju dzieci i młodzieży (N / %)	Miejsca spędzania czasu wolnego (N / %)
zdecydowanie tak	17 (9,4%)	27 (14,9%)
raczej tak	85 (47,0%)	74 (40,9%)
raczej nie	42 (23,2%)	39 (21,5%)
zdecydowanie nie	18 (9,9%)	23 (12,7%)
nie mam zdania	19 (10,5%)	18 (9,9%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz dostępności miejsc spędzania czasu wolnego jest umiarkowanie pozytywna.

W przypadku warunków do rozwoju dzieci i młodzieży pozytywne opinie wyraziło 102 respondentów (56,4%), w tym 85 osób (47,0%) oceniło je „raczej dobrze”, a 17 osób (9,4%) „zdecydowanie dobrze”. Jednocześnie 60 badanych (33,1%) oceniło ten obszar negatywnie, w tym 42 osoby (23,2%) wskazały odpowiedź „raczej nie”, a 18 osób (9,9%) „zdecydowanie nie”. Brak zdania zadeklarowało 19 respondentów (10,5%).

Podobny rozkład odpowiedzi widoczny jest w przypadku dostępności miejsc do spędzania czasu wolnego. Pozytywną ocenę wyraziło 101 osób (55,8%), w tym 74 osoby (40,9%) wskazały odpowiedź „raczej tak”, a 27 osób (14,9%) „zdecydowanie tak”. Negatywne opinie pojawiły się wśród 62 respondentów (34,2%), z czego 39 osób (21,5%) oceniło ten obszar „raczej nie”, a 23 osoby (12,7%) „zdecydowanie nie”. Brak zdania zadeklarowało 18 osób (9,9%).

Porównanie wyników wskazuje, że oba analizowane obszary są oceniane na zbliżonym poziomie. Jednocześnie istotny udział ocen negatywnych wskazuje na zróżnicowanie doświadczeń młodzieży oraz nierównomierną dostępność infrastruktury. Wyniki sugerują potrzebę dalszego rozwijania przestrzeni sprzyjających aktywności i integracji młodzieży.

Tabela 62. Sposoby spędzania czasu wolnego przez uczniów

Forma aktywności	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)
spotkania ze znajomymi	94	51,9%
spędzanie czasu z rodziną	82	45,3%
granie w gry komputerowe	74	40,9%
uprawianie sportu	73	40,3%
oglądanie filmów	72	39,8%
aktywność w mediach społecznościowych	42	23,2%
czytanie książek / audiobooków	25	13,8%
gry planszowe	15	8,3%
nie mam zdania	6	3,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Analiza sposobów spędzania czasu wolnego wskazuje na dominację aktywności nieformalnych i towarzyskich. Najwięcej respondentów deklaruowało spotkania ze znajomymi - 94 osoby (51,9%), spędzanie czasu z rodziną - 82 osoby (45,3%), granie w gry komputerowe - 74 osoby (40,9%) oraz uprawianie sportu - 73 osoby (40,3%). Popularne jest również oglądanie filmów i seriali - 72 osoby (39,8%). Znacznie rzadziej młodzież angażuje się w aktywności rozwijające, takie jak czytanie - 25 osób (13,8%) czy gry planszowe - 15 osób (8,3%). Uczniowie w swoich odpowiedziach potwierdzili dominację aktywności o charakterze nieformalnym.

Udział w zorganizowanych formach aktywności społecznej pozostaje ograniczony. Może to świadczyć o niedostatecznej atrakcyjności lub dostępności oferty skierowanej do młodzieży.

Analiza potrzeb społecznych wskazuje na wyraźne zróżnicowanie oczekiwań mieszkańców i młodzieży. Mieszkańcy koncentrują się na usługach opiekuńczych i specjalistycznych, natomiast młodzież na jakości życia oraz dostępności przestrzeni i aktywności społecznej. Kluczowym wyzwaniem lokalnej polityki społecznej jest równoczesne rozwijanie usług opiekuńczych oraz infrastruktury społecznej wspierającej aktywność i integrację mieszkańców. Uzyskane wyniki jednoznacznie wskazują na konieczność budowy zintegrowanego systemu usług społecznych, odpowiadającego na zróżnicowane potrzeby różnych grup społecznych.

3.2.5. Aktywność społeczna i integracja mieszkańców

Analiza aktywności społecznej oraz poziomu integracji mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy pozwala na ocenę zaangażowania społecznego oraz identyfikację czynników wpływających na jego poziom.

Zakres analizy obejmuje uczestnictwo mieszkańców w działaniach społecznych i wydarzeniach lokalnych, poziom zainteresowania sprawami lokalnymi, ocenę zaangażowania społeczności oraz czynniki motywujące do podejmowania aktywności społecznej.

Tabela 63. Zainteresowanie uczniów sprawami lokalnymi

Odpowiedź	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)
zdecydowanie tak	30	16,6%
raczej tak	77	42,5%
raczej nie	41	22,7%
zdecydowanie nie	17	9,4%
nie mam zdania	16	8,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Poziom zainteresowania uczniów sprawami lokalnymi można określić jako umiarkowany. Uczniowie w swoich odpowiedziach wskazują umiarkowany poziom zainteresowania sprawami lokalnymi. Zdecydowane zainteresowanie deklaruje 30 osób (16,6%), natomiast 77 respondentów (42,5%) wskazuje odpowiedź „raczej tak”. Jednocześnie istotna część uczniów pozostaje bierna lub niezainteresowana sprawami lokalnymi.

Wyniki wskazują na potrzebę wzmacniania zaangażowania obywatelskiego młodzieży oraz rozwijania działań edukacyjnych i partycypacyjnych.

Tabela 64. Aktywność społeczna mieszkańców

Odpowiedź	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)
tak	22	11,8%
sporadycznie	30	16,0%
nie	135	72,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Poziom aktywności społecznej mieszkańców jest niski i stanowi jeden z głównych problemów w obszarze integracji społecznej. Aktywny udział w działaniach społecznych deklaruje 22 respondentów (11,8%), natomiast 30 osób (16,0%) angażuje się sporadycznie. Jednocześnie zdecydowana większość mieszkańców, czyli 135 osób (72,2%), nie podejmuje żadnej aktywności w tym zakresie.

Wyniki wskazują na ograniczony poziom kapitału społecznego oraz niską skłonność do podejmowania działań wspólnotowych.

Tabela 65. Uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach społecznych i kulturalnych

Odpowiedź	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)
tak	75	40,1%
nie	85	45,5%
nie wiedziałem/am	27	14,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach społecznych i kulturalnych jest umiarkowane, jednak nie przekłada się bezpośrednio na aktywność społeczną. W ciągu ostatnich 12 miesięcy udział w tego typu wydarzeniach zadeklarowało 75 osób (40,1%). Jednocześnie 85 respondentów (45,5%) nie uczestniczyło w wydarzeniach, natomiast 27 osób (14,4%) wskazało brak wiedzy na temat ich organizacji.

Może to wskazywać na ograniczoną skuteczność działań informacyjnych oraz potrzebę lepszej promocji inicjatyw lokalnych.

Tabela 66. Ocena zaangażowania mieszkańców - perspektywa pracowników

Odpowiedź	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie tak	5	5,6%
raczej tak	35	38,9%
raczej nie	36	40,0%
zdecydowanie nie	4	4,4%
nie mam zdania	10	11,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena poziomu zaangażowania mieszkańców z perspektywy pracowników sektora publicznego jest niejednoznaczna i umiarkowanie krytyczna. Pozytywną ocenę zaangażowania mieszkańców wyraziło 40 pracowników (44,5%), w tym 35 osób (38,9%) wskazało odpowiedź „raczej tak”, a 5 osób (5,6%) „zdecydowanie tak”. Jednocześnie 40 respondentów (44,4%) oceniło poziom zaangażowania negatywnie, w tym 36 osób (40,0%) wskazało odpowiedź „raczej nie”, a 4 osoby (4,4%) „zdecydowanie nie”. Brak zdania zadeklarowało 10 pracowników (11,1%).

Wyniki te potwierdzają brak spójnego obrazu aktywności społecznej oraz wskazują na jej nierównomierny charakter.

Tabela 67. Czynniki motywujące do aktywności społecznej - opinia pracowników

Odpowiedź	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
własna potrzeba zmiany	26	28,9%
przykłady innych	17	18,9%
zachęty finansowe	16	17,8%
lokalna tożsamość i więzi	16	17,8%
nie mam zdania	15	16,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdaniem pracowników sektora publicznego kluczowym czynnikiem motywującym mieszkańców do podejmowania aktywności społecznej jest przede wszystkim wewnętrzna potrzeba zmiany, na którą wskazało 26 respondentów (28,9%). Istotne znaczenie przypisywane jest również przykładom innych osób - 17 pracowników (18,9%), a także zachętom finansowym oraz lokalnej tożsamości i więziom społecznym - po 16 osób (17,8%). Stosunkowo wysoki odsetek odpowiedzi „nie mam zdania” (16,7%) może wskazywać na brak jednoznacznej wiedzy w zakresie mechanizmów aktywizacji społecznej lub na zróżnicowanie doświadczeń zawodowych pracowników. Uzyskane wyniki wskazują, że motywacja do podejmowania aktywności społecznej wynika zarówno z czynników wewnętrznych, jak i zewnętrznych.

Wysoki udział odpowiedzi neutralnych może świadczyć o braku jednoznacznej wiedzy na temat skutecznych mechanizmów aktywizacji społecznej.

Analiza wskazuje na niski poziom aktywności społecznej mieszkańców przy jednoczesnej umiarkowanej obecności w wydarzeniach lokalnych. Oznacza to, że uczestnictwo w życiu lokalnym ma częściej charakter bierny niż aktywny. Jednocześnie widoczna jest potrzeba wzmacniania integracji społecznej oraz budowania więzi w społeczności lokalnej.

Kluczowym wyzwaniem lokalnej polityki społecznej jest nie tylko zwiększenie liczby inicjatyw społecznych, lecz przede wszystkim skuteczne aktywizowanie mieszkańców i budowanie ich zaangażowania. Wymaga to rozwijania działań integracyjnych, wzmacniania

kapitału społecznego oraz zwiększania świadomości mieszkańców w zakresie możliwości uczestnictwa w życiu lokalnym.

3.2.6. Komunikacja i dostęp do informacji o usługach społecznych

Analiza komunikacji oraz dostępu do informacji o usługach społecznych pozwala na ocenę skuteczności przepływu informacji oraz poziomu włączenia mieszkańców w życie lokalne. Zakres analizy obejmuje ocenę komunikacji z władzami lokalnymi, poziom wpływu mieszkańców na decyzje, źródła informacji oraz preferowane kanały komunikacji.

Tabela 68. Ocena komunikacji między władzami lokalnymi a mieszkańcami

Odpowiedź	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)
zdecydowanie wysoko	15	8,0%
raczej wysoko	66	35,3%
raczej nisko	59	31,6%
zdecydowanie nisko	35	18,7%
nie mam zdania	12	6,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena komunikacji pomiędzy władzami lokalnymi a mieszkańcami jest umiarkowanie negatywna. Pozytywnie ocenia ją 81 respondentów (43,3%), w tym 66 osób (35,3%) wskazało odpowiedź „raczej wysoko”, a 15 osób (8,0%) „zdecydowanie wysoko”. Jednocześnie 94 mieszkańców (50,3%) ocenia komunikację negatywnie, w tym 59 osób (31,6%) „raczej nisko”, a 35 osób (18,7%) „zdecydowanie nisko”. Brak zdania zadeklarowało 12 osób (6,4%).

Wyniki sugerują potrzebę poprawy przejrzystości, dostępności oraz dostępności informacji strony władz lokalnych.

Tabela 69. Ocena wpływu mieszkańców na decyzje lokalne

Odpowiedź	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)
zdecydowanie tak	11	5,9%
raczej tak	60	32,1%
raczej nie	71	38,0%
zdecydowanie nie	39	20,9%
nie mam zdania	6	3,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Poziom wpływu mieszkańców na decyzje lokalne oceniany jest wyraźnie negatywnie. Pozytywną ocenę wyraziło 71 respondentów (38,0%), natomiast 110 osób (58,9%) oceniło go negatywnie, w tym 71 osób (38,0%) wskazało odpowiedź „raczej nie”, a 39 osób (20,9%) „zdecydowanie nie”. Brak zdania zadeklarowało 6 osób (3,2%).

Wyniki te wskazują na niski poziom partycypacji społecznej oraz potrzebę rozwijania mechanizmów angażowania mieszkańców.

Tabela 70. Ocena wpływu młodzieży na decyzje lokalne

Odpowiedź	Uczniowie (N)	Uczniowie (%)
zdecydowanie tak	46	25,4%
raczej tak	39	21,5%
raczej nie	45	24,9%
zdecydowanie nie	32	17,7%
nie mam zdania	19	10,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena wpływu młodzieży na decyzje lokalne jest bardziej zrównoważona, jednak nadal niejednoznaczna. Pozytywną ocenę wpływu na decyzje lokalne wyraziło 85 uczniów (46,9%), natomiast 77 osób (42,6%) oceniło go negatywnie. Brak zdania zadeklarowało 19 osób (10,5%).

Wyniki wskazują na potrzebę rozwijania narzędzi partycypacji dedykowanych młodzieży oraz wzmacniania ich zaangażowania obywatelskiego.

Tabela 71. Preferowane formy komunikacji z mieszkańcami

Forma komunikacji	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)
media społecznościowe	118	63,1%
strona internetowa	89	47,6%
ulotki, plakaty	47	25,1%
spotkania bezpośrednie	44	23,5%
tablice ogłoszeń	42	22,5%
e-mail	14	7,5%
inne	1	0,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Komunikacja z mieszkańcami opiera się przede wszystkim na kanałach cyfrowych. Najczęściej wskazywaną formą komunikacji przez mieszkańców są media społecznościowe - 118 osób (63,1%), a następnie strona internetowa urzędu - 89 osób (47,6%). Mniejsze znaczenie mają tradycyjne formy, takie jak ulotki i plakaty - 47 osób (25,1%), spotkania bezpośrednie - 44 osoby (23,5%) oraz tablice ogłoszeń - 42 osoby (22,5%). Należy podkreślić, że respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, co oznacza, że przedstawione wartości nie sumują się do 100%. W kategorii „inne” odnotowano pojedynczą odpowiedź wskazującą komunikację za pośrednictwem wiadomości SMS.

Wyniki wskazują na postępującą cyfryzację komunikacji publicznej.

Tabela 72. Źródła informacji o sprawach lokalnych

Źródło informacji	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)
strona internetowa urzędu	114	61,0%
inne portale internetowe	111	59,4%
rozmowy ze znajomymi	92	49,2%
prasa, telewizja	72	38,5%
plakaty	58	31,0%
inne	2	1,1%
brak zainteresowania	2	1,1%

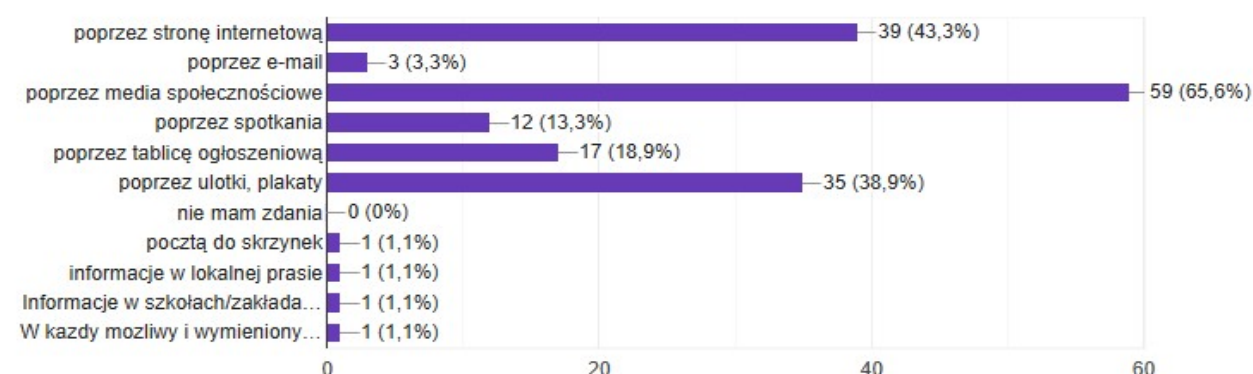
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podobna struktura jest w zakresie źródeł informacji o sprawach lokalnych. Mieszkańcy najczęściej korzystają ze strony internetowej urzędu - 114 osób (61,0%) oraz innych portali internetowych - 111 osób (59,4%). Istotne znaczenie mają również rozmowy ze znajomymi - 92 osoby (49,2%) oraz media tradycyjne - 72 osoby (38,5%). Rzadziej wskazywano plakaty - 58 osób (31,0%). Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, co oznacza, że przedstawione wartości nie sumują się do 100%. W kategorii „inne” odnotowano dwie odpowiedzi, odnoszące się do korzystania z Facebooka oraz do pozyskiwania informacji z mediów lokalnych dopiero po wydarzeniu, przy jednoczesnym braku wcześniejszej informacji.

Wykres 25. Komunikacja z mieszkańcami - pracownicy

W jaki sposób, Pana/Pani zdaniem, miasto powinno informować mieszkańców o swoich działaniach?

90 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

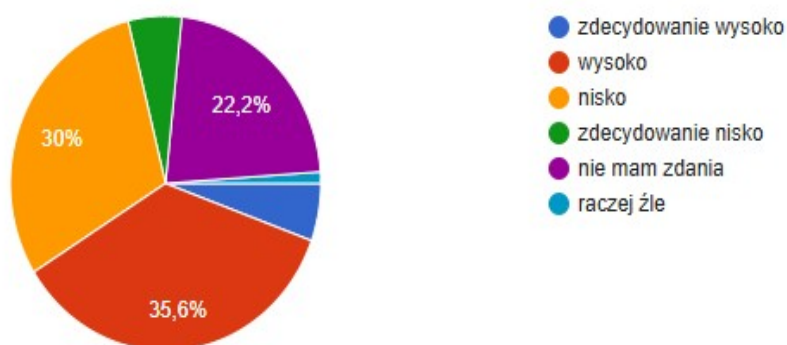
Wyniki badań pracowników potwierdzają dominującą rolę komunikacji cyfrowej. Jednocześnie wskazują na potrzebę wykorzystywania zróżnicowanych kanałów komunikacji,

dostosowanych do różnych grup odbiorców. Media społecznościowe jako główny kanał komunikacji wskazało 59 osób (65,6%), a strona internetowa 39 respondentów (43,3%). Tradycyjne formy, takie jak ulotki i plakaty, wskazało 35 osób (38,9%), natomiast spotkania bezpośrednie - 12 osób (13,3%), a komunikację mailową - 3 osoby (3,3%). Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, co oznacza, że przedstawione wartości nie sumują się do 100%. W kategorii „inne” pojawiło się kilka odpowiedzi, odnoszących się do dodatkowych form przekazywania informacji, takich jak dystrybucja materiałów do skrzynek pocztowych, informowanie za pośrednictwem lokalnej prasy oraz przekazywanie informacji w szkołach i zakładach pracy. Wskazano również na potrzebę wykorzystywania wszystkich dostępnych kanałów komunikacji równocześnie.

Wykres 26. Ocena współpracy międzyinstytucjonalnej – pracownicy

Jak ocenia Pan/Pani współpracę międzyinstytucjonalną w mieście?

90 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena współpracy międzyinstytucjonalnej jest umiarkowana i wskazuje na potrzebę jej dalszego wzmocnienia. Najczęściej wskazywano ocenę „wysoko” - 32 osoby (35,6%), jednak istotny jest również udział ocen „nisko” - 27 osób (30,0%) oraz odpowiedzi „nie mam zdania” - 20 osób (22,2%). Znaczący udział ocen negatywnych oraz odpowiedzi neutralnych może świadczyć o braku spójności działań oraz ograniczonej koordynacji między instytucjami.

Analiza wskazuje, że głównym problemem nie jest brak kanałów komunikacji, lecz ich ograniczona skuteczność oraz niski poziom zaangażowania mieszkańców w procesy decyzyjne. Pomimo szerokiego wykorzystania narzędzi cyfrowych, komunikacja nie przekłada się w pełni na poczucie wpływu mieszkańców na sprawy lokalne.

Kluczowym wyzwaniem jest nie tylko rozwijanie kanałów komunikacji, lecz przede wszystkim budowanie realnej partycypacji mieszkańców oraz wzmacnianie dialogu społecznego. Wymaga to tworzenia bardziej inkluzyjnych i dostępnych form komunikacji, uwzględniających potrzeby różnych grup, w tym osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. Istotne znaczenie ma również wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz rozwijanie zintegrowanych systemów informacji o usługach społecznych.

3.2.7. Bariery oraz funkcjonowanie systemu usług społecznych

Analiza barier oraz funkcjonowania systemu usług społecznych pozwala na ocenę jego efektywności zarówno z perspektywy mieszkańców, jak i pracowników sektora publicznego. Uwzględnia ona ocenę zmian poziomu życia, identyfikację barier systemowych oraz analizę warunków pracy i efektywności funkcjonowania kadry realizującej usługi społeczne.

Tabela 73. Zmiana poziomu życia mieszkańców w ciągu ostatnich 5 lat

Odpowiedź	Mieszkańcy (N)	Mieszkańcy (%)
zdecydowanie się poprawił	29	15,5%
raczej się poprawił	62	33,2%
bez zmian	54	28,9%
raczej się pogorszył	24	12,8%
zdecydowanie się pogorszył	17	9,1%
nie mam zdania	1	0,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena zmian poziomu życia mieszkańców wskazuje na umiarkowanie pozytywne tendencje. Poprawę jakości życia dostrzega 91 respondentów (48,7%), w tym 62 osoby (33,2%) wskazały odpowiedź „raczej się poprawił”, a 29 osób (15,5%) „zdecydowanie się poprawił”. Jednocześnie 41 mieszkańców (21,9%) ocenia zmiany negatywnie, a 54 osoby (28,9%) nie zauważają istotnych różnic.

Wyniki te wskazują na zróżnicowany poziom rozwoju społeczno-ekonomicznego oraz nierównomierne odczuwanie jego efektów przez mieszkańców.

Tabela 74. Bariery w systemie usług społecznych - opinia pracowników

Bariera	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
złożona biurokracja	51	56,7%
zbyt małe finansowanie	48	53,3%
brak personelu	25	27,8%
niska motywacja beneficjentów	23	25,6%
brak mieszkań socjalnych	19	21,1%
niedostateczna współpraca	17	18,9%
brak barier	2	2,2%
nie mam zdania	6	6,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Główne bariery w systemie usług społecznych mają charakter systemowy i organizacyjny. Najczęściej wskazywano złożoną biurokrację - 51 osób (56,7%) oraz niewystarczające finansowanie - 48 osób (53,3%). Istotnym problemem jest również brak personelu - 25 respondentów (27,8%), co może wskazywać na przeciążenie kadry oraz ograniczone możliwości indywidualnej pracy z beneficjentami. Należy podkreślić, że respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, w związku z czym przedstawione wartości nie sumują się do 100%. W kategorii „inne” nie odnotowano żadnych dodatkowych wskazań.

Wyniki jednoznacznie wskazują, że bariery nie wynikają z braku potrzeb, lecz z ograniczeń systemowych w ich realizacji.

Tabela 75. Ocena społecznego postrzegania pracy pracowników

Odpowiedź	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie tak	9	10,0%
raczej tak	38	42,2%
raczej nie	20	22,2%
zdecydowanie nie	8	8,9%
nie mam zdania	15	16,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena społecznego postrzegania pracy pracowników jest zróżnicowana i niejednoznaczna. Pozytywną opinię wyraziło 47 osób (52,2%), natomiast 28 respondentów (31,1%) oceniło ją negatywnie. Brak zdania zadeklarowało 15 osób (16,7%), co wskazuje na niejednoznaczne doświadczenia w tym zakresie.

Choć przeważają opinie pozytywne, istotny udział ocen negatywnych może wskazywać na niedostateczne zrozumienie roli pracowników lub ograniczoną widoczność efektów ich pracy.

Tabela 76. Ocena satysfakcji ekonomicznej pracowników

Odpowiedź	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie wysoko	7	7,8%
raczej wysoko	36	40,0%
raczej nisko	25	27,8%
zdecydowanie nisko	12	13,3%
nie mam zdania	9	10,0%
inne	1	1,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Poziom satysfakcji ekonomicznej pracowników jest umiarkowany i stanowi potencjalną barierę w funkcjonowaniu systemu. Pozytywnie ocenia ją 43 respondentów (47,8%), jednak aż 37 osób (41,1%) wskazuje na niski poziom satysfakcji.

Znaczący udział ocen negatywnych wskazuje na niezadowolenie z warunków finansowych, co może wpływać na motywację oraz stabilność zatrudnienia.

Tabela 77. Ocena przygotowania merytorycznego pracowników

Odpowiedź	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
zdecydowanie dobrze	46	51,1%
raczej dobrze	40	44,4%
raczej źle	2	2,2%
zdecydowanie źle	0	0,0%
nie mam zdania	2	2,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jednocześnie system dysponuje wysoko wykwalifikowaną kadrą. Zdecydowana większość pracowników, bo aż 86 respondentów (95,5%) oceniło bardzo wysoko swoje przygotowanie merytoryczne.

Oznacza to, że potencjał kadrowy stanowi jeden z głównych zasobów systemu usług społecznych.

Tabela 78. Czynniki wpływające na efektywność pracy pracowników

Czynnik	Pracownicy (N)	Pracownicy (%)
wyższe wynagrodzenie	46	51,1%
dobra atmosfera w zespole	42	46,7%
wsparcie przełożonych	39	43,3%
dostęp do szkoleń	21	23,3%
perspektywa awansu	10	11,1%
lepsze warunki pracy	6	6,7%
niezależność	3	3,3%
nie mam zdania	3	3,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Czynniki wpływające na efektywność pracy mają przede wszystkim charakter finansowy i organizacyjny. Wyższe wynagrodzenie jako kluczowy czynnik wskazało 46 osób (51,1%), dobra atmosfera w zespole - 42 osoby (46,7%), a wsparcie przełożonych - 39 respondentów (43,3%). Mniejsze znaczenie przypisywane jest takim elementom jak dostęp do szkoleń - 21 osób (23,3%) czy możliwość awansu - 10 osób (11,1%). Należy zaznaczyć, że respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, dlatego przedstawione wartości nie sumują się do 100%. W kategorii „inne” nie odnotowano żadnych wskazań.

Analiza wskazuje na wyraźny dysonans pomiędzy wysokim poziomem kompetencji kadry a ograniczeniami systemowymi utrudniającymi efektywne świadczenie usług. Główne bariery mają charakter strukturalny i obejmują w szczególności biurokrację, niedostateczne finansowanie oraz braki kadrowe. Jednocześnie warunki pracy, w tym poziom wynagrodzeń i wsparcia organizacyjnego, wpływają na motywację i efektywność pracowników.

Kluczowym wyzwaniem funkcjonowania systemu usług społecznych nie jest brak kompetencji, lecz ograniczenia systemowe utrudniające ich pełne wykorzystanie. Skuteczność systemu zależy przede wszystkim od poprawy warunków organizacyjnych, zwiększenia finansowania oraz usprawnienia procesów administracyjnych. Wzmocnienie tych obszarów stanowi warunek efektywnego wykorzystania potencjału kadrowego oraz poprawy jakości i dostępności usług społecznych.

4. Wyniki i interpretacja badań jakościowych

Analiza materiału z badań fokusowych wskazuje na relatywnie dobrze rozwinięty i funkcjonalny system usług społecznych w Gminie Brodnica, którego kluczowym elementem organizacyjnym i operacyjnym jest Brodnickie Centrum Usług Społecznych (BCUS). Jednocześnie zidentyfikowano istotne luki systemowe o charakterze strukturalnym, które ograniczają zdolność systemu do pełnego odpowiadania na zróżnicowane potrzeby mieszkańców.

1. System usług społecznych – między stabilnością a ograniczeniami strukturalnymi

System usług społecznych w Brodnicy należy ocenić jako stabilny, rozwinięty instytucjonalnie i oparty na realnej współpracy między podmiotami. W szczególności pozytywnie wyróżnia się wysoki poziom koordynacji działań oraz zdolność do świadczenia szerokiego katalogu usług – od opiekuńczych, przez profilaktyczne, po integracyjne.

Jednocześnie system ten funkcjonuje w warunkach istotnych ograniczeń strukturalnych, które mają charakter ponadlokalny. Najważniejszym z nich jest deficyt kadrowy w obszarze usług specjalistycznych, zwłaszcza psychologicznych i psychiatrycznych. Niedobór specjalistów

ogranicza dostępność usług, wydłuża czas oczekiwania i prowadzi do selektywnego zaspokajania potrzeb – co w praktyce oznacza, że część mieszkańców pozostaje poza systemem wsparcia.

Drugim istotnym ograniczeniem jest niedostosowanie skali usług do rosnących potrzeb społecznych. Dotyczy to szczególnie obszarów takich jak wsparcie rodzin w kryzysie, piecza zastępcza czy interwencja kryzysowa, gdzie obecne zasoby nie zapewniają pełnego zabezpieczenia sytuacji wymagających natychmiastowej reakcji.

2. BCUS jako kluczowy element systemu

Z badań jednoznacznie wynika, że BCUS pełni funkcję rzeczywistego centrum usług społecznych, a nie jedynie formalnej struktury organizacyjnej. Instytucja ta stanowi rdzeń systemu – zarówno w wymiarze operacyjnym (realizacja usług), jak i koordynacyjnym (współpraca międzyinstytucjonalna).

BCUS jest postrzegany jako podmiot skuteczny, dostępny i dobrze zarządzany. Szczególnie wysoko oceniana jest jego rola w organizowaniu usług dla seniorów, współpracy z policją, PCPR oraz organizacjami pozarządowymi, a także w tworzeniu przestrzeni dla działań profilaktycznych i integracyjnych.

Jednocześnie rosnąca skala zadań i oczekiwań wobec BCUS powoduje, że instytucja ta staje się wąskim gardłem systemu. Wskazuje to na potrzebę dalszego wzmacniania jej potencjału – zarówno kadrowego, jak i organizacyjnego – w tym poprzez rozwój funkcji wspierających (superwizja, wsparcie merytoryczne dla pracowników, rozwój narzędzi pracy z rodziną).

3. Seniorzy – rozwinięty system wsparcia przy rosnącej presji demograficznej

Polityka senioralna w Brodnicy stanowi jeden z najmocniejszych elementów systemu usług społecznych. Funkcjonuje szeroki wachlarz usług, obejmujący zarówno wsparcie środowiskowe (usługi opiekuńcze, asystenckie), jak i działania aktywizujące (kluby, UTW, infrastruktura dzienna).

System ten odpowiada na potrzeby mieszkańców i jest dobrze oceniany przez użytkowników, jednak jego efektywność ograniczana jest przez skalę zapotrzebowania. W kontekście procesów starzenia się społeczeństwa należy zakładać dalszy wzrost presji na usługi opiekuńcze i zdrowotne.

Kluczowym wyzwaniem jest przejście od modelu reaktywnego (odpowiedź na zgłoszone potrzeby) do modelu bardziej proaktywnego, uwzględniającego planowanie usług w oparciu o prognozy demograficzne oraz rozwój infrastruktury środowiskowej.

4. Osoby w wieku produkcyjnym – „niewidzialna grupa systemu”

Największą luką systemową jest niedostateczne adresowanie potrzeb osób w wieku produkcyjnym. Grupa ta funkcjonuje w systemie w sposób ograniczony – głównie jako beneficjent działań interwencyjnych lub jako rodzice dzieci objętych wsparciem.

Z badań wynika, że osoby te doświadczają istotnych problemów w obszarze zdrowia psychicznego, przeciążenia obowiązkami oraz osłabienia więzi społecznych i rodzinnych. Jednocześnie ich udział w ofercie instytucjonalnej jest niski, co wynika zarówno z barier czasowych, jak i niskiej świadomości oraz utrwalonych schematów społecznych.

Brak dedykowanych działań wobec tej grupy może w dłuższej perspektywie prowadzić do eskalacji problemów społecznych, w tym uzależnień, kryzysów rodzinnych oraz obniżenia jakości życia mieszkańców. Wymaga to wyraźnego wzmocnienia komponentu usług psychoedukacyjnych, profilaktycznych oraz wspierających kompetencje rodzicielskie.

5. Dzieci i młodzież – system nierównomierny i selektywny

System wsparcia dzieci i młodzieży jest rozbudowany, jednak jego dostępność ma charakter nierównomierny. Dzieci z rodzin o wyższych zasobach skutecznie korzystają z dostępnej oferty, natomiast dzieci z rodzin defaworyzowanych często pozostają poza systemem.

Kluczowym problemem jest ograniczona liczba miejsc w placówkach wsparcia oraz niedostateczna dostępność specjalistów. Dodatkowo zidentyfikowano poważne luki w obszarze pieczy zastępczej oraz interwencji kryzysowej, co stanowi istotne ryzyko dla bezpieczeństwa dzieci w sytuacjach nagłych.

Z badań wynika również narastający problem uzależnień behawioralnych oraz trudności emocjonalnych dzieci i młodzieży, często powiązanych z sytuacją rodzinną. Wskazuje to na konieczność wzmocnienia działań systemowych skierowanych nie tylko do dzieci, ale przede wszystkim do ich rodzin.

6. Rodzina jako kluczowy obszar interwencji

W obu grupach badawczych wyraźnie wybrzmiewa problem niewydolności wychowawczej części rodzin oraz osłabienia więzi rodzinnych. Dotyczy to zarówno rodzin zagrożonych wykluczeniem, jak i rodzin funkcjonujących pozornie prawidłowo.

Brak systemowego wsparcia dla rodziców – w tym w zakresie kompetencji wychowawczych, komunikacji czy radzenia sobie z kryzysami – stanowi jedną z kluczowych luk systemowych. Jednocześnie jest to obszar, w którym interwencja może przynieść największe efekty profilaktyczne.

7. Uzależnienia i problemy społeczne – rosnące wyzwanie systemowe

Zidentyfikowano szerokie spektrum problemów uzależnień – od alkoholu i narkotyków, po uzależnienia od leków i nowych technologii. Szczególnie niepokojący jest łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych oraz obniżający się wiek inicjacji.

Problem bezdomności i żebractwa, choć relatywnie ograniczony liczebnie, ma wysoką widoczność społeczną i wpływa na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Wskazuje to na potrzebę lepszego uporządkowania systemu wsparcia w tym obszarze oraz doprecyzowania ról poszczególnych instytucji.

8. Kapitał społeczny i zasoby lokalne

Istotnym zasobem Gminy Brodnica jest wysoki poziom aktywności społecznej, szczególnie wśród seniorów, oraz rozwinięty sektor organizacji pozarządowych. Współpraca między instytucjami jest oceniana pozytywnie i stanowi solidną podstawę do dalszego rozwoju systemu usług społecznych.

Jednocześnie sektor organizacji pozarządowych boryka się z problemami kadrowymi (brak wolontariuszy) oraz potrzebą wsparcia organizacyjnego i projektowego.

9. Wnioski końcowe

System usług społecznych w Gminie Brodnica jest systemem funkcjonującym, posiadającym silne podstawy instytucjonalne oraz znaczące zasoby organizacyjne i społeczne. Jego kluczowym atutem jest BCUS jako efektywne centrum koordynacji i realizacji usług.

Jednocześnie system wymaga dalszego rozwoju w kierunku:

- zwiększenia dostępności usług specjalistycznych,
- wzmocnienia wsparcia dla rodzin i osób w wieku produkcyjnym,
- rozbudowy systemu interwencji kryzysowej i pieczy zastępczej,
- lepszego docierania do grup pozostających poza systemem.

Z perspektywy funkcjonowania CUS oznacza to konieczność przejścia od modelu „dobrze działającej instytucji” do modelu „systemowego integratora usług społecznych”, zdolnego nie tylko do reagowania na potrzeby, ale również do ich identyfikowania i kształtowania polityki społecznej w wymiarze lokalnym.

5. Analiza potencjału usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy

Celem analizy potencjału Gminy Miasta Brodnicy w zakresie usług społecznych jest określenie możliwości realizacji, rozwoju oraz wdrażania nowych usług społecznych w oparciu o dostępne zasoby lokalne. Analiza pozwala również zidentyfikować obszary deficytowe oraz potencjalne ryzyka związane z funkcjonowaniem systemu usług społecznych. Ocena została

przeprowadzona w oparciu o pięć kluczowych kategorii zasobów: finansowe, ludzkie, organizacyjne, techniczne i relacyjne.

Zasoby finansowe

Analiza kondycji finansowej Gminy Miasta Brodnicy obejmuje ocenę dochodów, wydatków oraz wyniku budżetowego w latach 2020 - 2025. Pozwala to określić potencjał finansowy samorządu oraz jego zdolność do realizacji i rozwijania usług społecznych w perspektywie kilkuletniej.

Tabela 79. Dochody, wydatki oraz wynik budżetu Gminy Miasta Brodnicy w latach 2020-2025

Rok	Dochody	Wydatki	Wynik budżetu
2020	160 982 561,78	148 408 929,19	+12 573 632,59
2021	169 567 481,55	164 058 725,41	+5 508 756,14
2022	181 611 455,34	187 446 234,55	-5 834 779,21
2023	172 340 617,44	183 115 561,38	-10 774 943,94
2024	209 841 965,30	221 553 713,82	-11 711 748,52
2025	223 055 646,03	227 185 768,80	-4 130 122,77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Brodnicy

Z zebranych danych wynika, że sytuacja finansowa Gminy Miasta Brodnicy w analizowanym okresie była zmienna. W latach 2020 - 2021 gmina osiągała nadwyżkę budżetową, odpowiednio na poziomie ok. 12,6 mln zł i 5,5 mln zł, co wskazuje na zachowanie równowagi finansowej oraz możliwość realizacji zadań samorządu przy jednoczesnym utrzymaniu stabilności budżetowej. Od 2022 r. obserwowany jest jednak ujemny wynik budżetu, który utrzymywał się także w latach 2023 - 2025. Najwyższy deficyt odnotowano w 2024 r. i wyniósł on ponad 11,7 mln zł.

Jednocześnie należy podkreślić, że zarówno dochody, jak i wydatki gminy wykazywały wyraźną tendencję wzrostową. Dochody budżetowe wzrosły z poziomu ok. 161 mln zł w 2020 r. do ponad 223 mln zł w 2025 roku, natomiast wydatki zwiększyły się z ok. 148 mln zł do ponad 227 mln zł.

Świadczy to o rosnących możliwościach finansowych, ale także o zwiększającym się zakresie zadań publicznych realizowanych przez Gminę Miasta Brodnicy. Utrzymujący się deficyt w ostatnich latach wskazuje jednak na rosnącą presję wydatkową i konieczność zachowania ostrożności w planowaniu kolejnych przedsięwzięć.

W celu pełniejszego zobrazowania potencjału finansowego gminy przeanalizowano również strukturę wydatków w wybranych obszarach polityki społecznej.

Tabela 80. Wydatki Gminy Miasta Brodnicy na realizację wybranych elementów polityki społecznej w latach 2020-2025

Kategoria budżetowa	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pomoc społeczna	9 609 119,35	10 128 065,47	15 468 444,98	14 744 476,87	16 641 250,50	17 616 055,45
Oświata i wychowanie	48 149 772,96	51 469 306,54	57 626 779,16	67 927 560,80	82 531 812,77	89 081 535,66
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 640 072,82	3 580 147,96	4 234 423,46	5 051 745,49	6 010 592,42	6 667 263,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Brodnicy

Z danych zawartych w tabeli wynika, że wydatki Gminy Miasta Brodnicy na wybrane obszary polityki społecznej systematycznie rosły w całym analizowanym okresie. Szczególnie wysoki poziom wydatków dotyczy oświaty i wychowania, która stanowi największą pozycję spośród analizowanych kategorii. Wydatki w tym obszarze wzrosły z ok. 48,1 mln zł w 2020 r. do ponad 89 mln zł w 2025 r., co oznacza wzrost o blisko 85%.

Wydatki na pomoc społeczną również wykazują wyraźną tendencję wzrostową. W 2020 r. wynosiły one ok. 9,6 mln zł, natomiast w 2025 roku osiągnęły poziom ponad 17,6 mln zł. Oznacza to wzrost o ponad 8 mln zł, co może świadczyć zarówno o rosnących potrzebach społecznych mieszkańców, jak i o zwiększaniu zakresu realizowanych działań pomocowych i opiekuńczych.

Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego, choć zdecydowanie niższe niż w przypadku dwóch pozostałych kategorii, również rosły z roku na rok. W 2020 r. wynosiły ok. 3,6 mln zł, natomiast w 2025 r. osiągnęły poziom ponad 6,6 mln zł. Tendencja ta może wskazywać na utrzymujące się zaangażowanie gminy w rozwój oferty kulturalnej i integracyjnej.

Zebrane dane potwierdzają, że wydatki społeczne stanowią istotny element budżetu Gminy Miasta Brodnicy. Szczególne znaczenie mają wydatki edukacyjne i pomocowe, które bezpośrednio wpływają na poziom życia mieszkańców oraz możliwości realizacji lokalnej polityki społecznej.

W celu pełniejszej oceny zasobów finansowych warto wskazać dynamikę zmian w wydatkach społecznych, ponieważ pozwala ona ocenić, które obszary są wzmocniane w największym stopniu.

Tabela 81. Dynamika wydatków Gminy Miasta Brodnicy w wybranych obszarach polityki społecznej w latach 2020-2025

Kategoria budżetowa	2020	2025	Zmiana kwotowa	Dynamika
Pomoc społeczna	9 609 119,35	17 616 055,45	+8 006 936,10	+83,3%
Oświata i wychowanie	48 149 772,96	89 081 535,66	+40 931 762,70	+85,0%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 640 072,82	6 667 263,68	+3 027 190,86	+83,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Brodnicy

We wszystkich analizowanych obszarach odnotowano wyraźny wzrost wydatków. Największy wzrost kwotowy dotyczy oświaty, co wskazuje na jej kluczowe znaczenie w strukturze budżetu gminy. Wzrost nakładów na pomoc społeczną potwierdza rosnące znaczenie działań wspierających mieszkańców znajdujących się w trudniejszej sytuacji życiowej.

Analiza danych finansowych pokazuje, że Gmina Miasta Brodnicy dysponuje rosnącym potencjałem budżetowym, który umożliwia realizację zadań społecznych na coraz większą skalę. Jednocześnie utrzymujący się w ostatnich latach deficyt wskazuje na potrzebę zachowania równowagi między rozwojem usług a stabilnością finansów publicznych. Kluczowe znaczenie będzie miało dalsze monitorowanie struktury wydatków oraz wykorzystywanie dostępnych źródeł finansowania zewnętrznego.

W celu oceny potencjału finansowego Brodnickiego Centrum Usług Społecznych przeanalizowano poziom wydatków ponoszonych przez BCUS w latach 2020 - 2025, z podziałem na zadania własne oraz zadania zlecone. Pozwala to na ocenę zdolności instytucji do realizacji bieżących usług społecznych oraz możliwości ich dalszego rozwoju.

Tabela 82. Wydatki BCUS w latach 2020-2025 w tys. zł

Rok	Wydatki ogółem	Zadania zlecone (dotacja)	Zadania własne	Udział zadań własnych w budżecie
2020	44 154	36 762	7 392	17%
2021	39 275	31 019	8 256	21%
2022	41 926	32 872	9 054	22%
2023	30 707	21 067	9 640	31%
2024	37 189	25 984	11 205	30%
2025	39 276	26 914	12 362	31%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności BCUS

W analizowanym okresie wydatki Brodnickiego Centrum Usług Społecznych kształtowały się na stosunkowo wysokim poziomie, choć ich wysokość ulegała zmianom w poszczególnych latach. Najwyższy poziom wydatków odnotowano w 2020 r., kiedy to osiągnęły one wartość

ponad 44 mln zł. W kolejnych latach zauważalne były wahania, jednak od 2023 r. ponownie obserwuje się tendencję wzrostową.

Dominującą część budżetu Brodnickiego Centrum Usług Społecznych stanowią środki przeznaczane na realizację zadań zleconych. Ich udział w strukturze wydatków w całym analizowanym okresie przekraczał 60%, co wskazuje na istotną rolę finansowania zewnętrznego w realizacji usług społecznych. Jednocześnie w analizowanym okresie widoczny jest systematyczny wzrost udziału środków przeznaczanych na zadania własne. W 2020 r. stanowiły one 17% wydatków ogółem, natomiast w latach 2023 - 2025 ich udział wzrósł do około 30-31%. Oznacza to stopniowe zwiększanie potencjału finansowego Brodnickiego Centrum Usług Społecznych w zakresie realizacji działań finansowanych bezpośrednio z budżetu samorządu.

Uzyskane dane wskazują, że Brodnickie Centrum Usług Społecznych posiada stabilną sytuację finansową, umożliwiającą realizację bieżących zadań, a rosnący udział środków własnych stwarza warunki do rozwijania lokalnych usług społecznych. Struktura finansowania wskazuje jednocześnie na silną zależność od środków zewnętrznych, co wymaga dalszego monitorowania w kontekście długofalowej stabilności finansowej i planowania rozwoju usług społecznych.

Istotnym elementem wzmacniającym potencjał finansowy Gminy Miasta Brodnicy w obszarze usług społecznych jest realizacja projektu „Brodnickie Centrum Usług Społecznych - realizacja usług społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy”, współfinansowanego ze środków programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021 - 2027, w ramach Priorytetu 8 „Fundusze europejskie na wsparcie w obszarze rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego”, Działanie FEKP.08.24 „Usługi społeczne i zdrowotne”.

Tabela 83. Wartość i źródła finansowania projektu BCUS

Wyszczególnienie	Kwota (zł)
Wartość całkowita projektu	7 996 973,18
Łączna wartość dofinansowania	7 597 008,15
Wartość dofinansowania EFS+	6 797 427,20
Wkład własny gminy	399 965,03

Źródło: opracowanie własne Brodnickiego Centrum Usług Społecznych

Pozyskane środki zewnętrzne stanowią bardzo istotne wsparcie dla budżetu gminy i umożliwiają realizację nowych, rozbudowanych form usług społecznych bez nadmiernego obciążania finansów własnych gminy. Wysoki udział dofinansowania z funduszy europejskich

(ponad 95% wartości projektu) znacząco zwiększa możliwości inwestycyjne samorządu w obszarze usług społecznych.

Realizacja projektu znacząco wzmacnia potencjał finansowy gminy w obszarze polityki społecznej. Dzięki wysokiemu poziomowi dofinansowania z funduszy europejskich możliwe jest wdrożenie nowych usług i rozwój infrastruktury społecznej bez nadmiernego obciążania budżetu gminy. Projekt pozwala nie tylko rozszerzyć ofertę wsparcia dla mieszkańców, ale również zwiększyć trwałość i dostępność usług społecznych w dłuższej perspektywie.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że Brodnickie Centrum Usług Społecznych, jako główny realizator lokalnej polityki społecznej, posiada stabilne podstawy finansowe. Jest to efektem zarówno kondycji finansowej Gminy Miasta Brodnicy, jak i pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych. Sytuacja ta umożliwia utrzymanie obecnego poziomu świadczonych usług społecznych, a także tworzy warunki do ich dalszego rozwoju, co może pozytywnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców.

Zasoby ludzkie

Brodnickie Centrum Usług Społecznych jest głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację usług społecznych na terenie Gminy Miasta Brodnicy, dlatego kluczowe znaczenie dla oceny zasobów ludzkich ma analiza struktury zatrudnienia oraz kwalifikacji kadry tej jednostki. To właśnie kadra odpowiada za realizację usług społecznych, kontakt z mieszkańcami oraz jakość świadczonego wsparcia.

Podstawowym wskaźnikiem jest spełnienie ustawowego obowiązku liczebności pracowników socjalnych w jednostce pomocy społecznej w stosunku do liczby rodzin korzystających z pracy socjalnej. Warunek ten jest spełniony w Brodnickim Centrum Usług Społecznych.

Według stanu na 31 grudnia 2025 r. w Brodnickim Centrum Usług Społecznych zatrudnionych było 77 osób. Analiza poziomu wykształcenia wskazuje na wysokie kwalifikacje kadry. Zdecydowana większość pracowników posiada wykształcenie wyższe - łącznie 54 osoby, w tym 42 osoby z tytułem magistra, 11 osób z wykształceniem licencyjnym oraz 1 osoba z tytułem inżyniera. Ponadto 14 pracowników posiada wykształcenie średnie i policealne, 6 osób wykształcenie zasadnicze zawodowe, a 3 osoby wykształcenie podstawowe. Taka struktura potwierdza odpowiednie przygotowanie merytoryczne pracowników do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o realizowaniu usług społecznych.

Istotnym elementem potencjału kadrowego jest także systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniu z działalności

Brodnickiego Centrum Usług Społecznych, pracownicy regularnie uczestniczą w szkoleniach, kursach i formach doskonalenia zawodowego. Obejmują one zarówno zagadnienia merytoryczne związane z realizacją usług społecznych, jak i kompetencje miękkie, pracę z osobami w kryzysie, pracę środowiskową czy nowe narzędzia wsparcia. Systematyczne doskonalenie zawodowe kadry przekłada się na podnoszenie jakości świadczonych usług oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców.

Na podstawie przedstawionych danych można stwierdzić, że Brodnickie Centrum Usług Społecznych posiada stabilne i kompetentne zasoby ludzkie. Kadra charakteryzuje się wysokim poziomem kwalifikacji oraz stałym rozwojem zawodowym, co stanowi istotny potencjał dla utrzymania i dalszego rozwoju usług społecznych na terenie Gminy Miasta Brodnicy.

Zasoby organizacyjne

Zasoby organizacyjne odnoszą się do sposobu zarządzania jednostką, przyjętych procedur, struktury organizacyjnej oraz zdolności instytucji do realizacji i rozwijania usług społecznych. W przypadku Gminy Miasta Brodnicy kluczową rolę w tym obszarze pełni Brodnickie Centrum Usług Społecznych, które odpowiada za koordynację, organizację oraz realizację usług społecznych na poziomie lokalnym.

Brodnickie Centrum Usług Społecznych funkcjonuje w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oraz wewnętrzne regulacje organizacyjne, które określają zasady działania jednostki. Do najważniejszych dokumentów regulujących funkcjonowanie instytucji należą m.in. statut jednostki, regulamin organizacyjny, regulamin pracy, procedury wewnętrzne oraz dokumenty związane z realizacją usług społecznych i projektów finansowanych ze środków zewnętrznych. System ten pozwala na uporządkowanie działań oraz zapewnia przejrzystość funkcjonowania instytucji zarówno dla pracowników, jak i odbiorców usług.

Istotnym elementem zasobów organizacyjnych jest również struktura jednostki, która umożliwia efektywną realizację zadań. W ramach BCUS funkcjonują wyodrębnione obszary odpowiedzialne za realizację świadczeń, organizację usług społecznych, pracę socjalną oraz działania wspierające rodziny i osoby w kryzysie. Struktura organizacyjna BCUS wskazuje na wysoki poziom uporządkowania procesów zarządczych oraz zdolność do realizacji zróżnicowanych usług społecznych. Wyraźny podział kompetencji, istnienie wyspecjalizowanych zespołów oraz rozwinięte zaplecze administracyjne pozwalają na sprawne funkcjonowanie jednostki oraz skuteczne reagowanie na potrzeby mieszkańców.

Na szczególną uwagę zasługuje realizacja projektu „Brodnickie Centrum Usług Społecznych - realizacja usług społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy”, który

znacząco wzmacnia potencjał organizacyjny jednostki. W ramach projektu utworzono i rozwinięto nowe struktury organizacyjne, w tym Dzienny Dom Pobytu „Senior+”, Kluby Samopomocy Aktywny Senior (grupa I i II) oraz Centrum Wsparcia Osób i Rodzin w Kryzysie. Wprowadzenie nowych usług wymagało wdrożenia dodatkowych procedur, zasad organizacyjnych oraz sposobów koordynacji działań, co przyczyniło się do rozwoju kompetencji organizacyjnych jednostki.

Z punktu widzenia zarządzania istotne znaczenie ma także zdolność BCUS do współpracy międzyinstytucjonalnej. Jednostka współdziała z innymi podmiotami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami lokalnymi, co umożliwia kompleksowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych oraz zwiększa efektywność realizowanych usług.

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że Brodnickie Centrum Usług Społecznych posiada dobrze rozwinięte zasoby organizacyjne. Jednostka funkcjonuje w oparciu o uporządkowany system zarządzania, posiada doświadczenie w realizacji usług oraz zdolność do wdrażania nowych rozwiązań. Stanowi to solidną podstawę do dalszego rozwoju usług społecznych oraz dostosowywania ich do zmieniających się potrzeb mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy.

Zasoby techniczne

Zasoby techniczne Brodnickiego Centrum Usług Społecznych obejmują infrastrukturę lokalową, wyposażenie oraz środki transportu wykorzystywane do realizacji usług społecznych. Ich poziom ma kluczowe znaczenie dla możliwości świadczenia usług zarówno w siedzibie jednostki, jak i w środowisku lokalnym.

Brodnickie Centrum Usług Społecznych dysponuje zapleczem lokalowym umożliwiającym realizację zróżnicowanych form wsparcia. W strukturze jednostki funkcjonują m.in. pomieszczenia biurowe, przestrzenie do pracy socjalnej, porad terapeutycznych, psychologicznych, psychiatrycznych, prawnych. Szczególne znaczenie mają jednostki takie jak Dzienny Dom Pobytu „Senior+” oraz Kluby Samopomocy Aktywny Senior (grupa I i II), które zapewniają warunki do prowadzenia działań opiekuńczych, aktywizujących i integracyjnych dla mieszkańców wymagających wsparcia.

Istotnym elementem zasobów technicznych jest również wyposażenie umożliwiające bieżącą realizację zadań. Obejmuje ono sprzęt komputerowy, wyposażenie biurowe oraz urządzenia niezbędne do obsługi świadczeń i prowadzenia dokumentacji. Zaplecze to pozwala na sprawne funkcjonowanie jednostki oraz realizację zadań administracyjnych i merytorycznych.

Ważną rolę odgrywają także środki transportu, które umożliwiają świadczenie usług w środowisku lokalnym. Dodatkowym atutem gminy jest funkcjonowanie bezpłatnej komunikacji miejskiej, która zwiększa dostępność usług społecznych i wzmacnia efektywność lokalnego systemu wsparcia. Na poziom zasobów technicznych istotnie wpływa realizacja projektu „Brodnickie Centrum Usług Społecznych - realizacja usług społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy”. W jego ramach przewidziano m.in. rozwój infrastruktury usług społecznych oraz zakup wyposażenia, w tym środków transportu dla osób z ograniczoną mobilnością. Działania te przyczyniają się do zwiększenia dostępności usług oraz podnoszenia ich jakości.

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że Brodnickie Centrum Usług Społecznych posiada odpowiednie zasoby techniczne umożliwiające realizację usług społecznych na obecnym poziomie. Jednocześnie ich rozwój, wspierany środkami zewnętrznymi, stwarza warunki do dalszego rozszerzania oferty usług oraz zwiększania ich dostępności dla mieszkańców.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można uznać, że zasoby techniczne Brodnickiego Centrum Usług Społecznych są wystarczające do realizacji bieżących usług społecznych oraz ich dalszego rozwoju, szczególnie w kontekście wsparcia ze środków zewnętrznych.

Zasoby relacyjne

Istotnym elementem zasobów relacyjnych Gminy Miasta Brodnicy są instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty współtworzące lokalny system usług społecznych. Współpraca pomiędzy tymi podmiotami umożliwia kompleksową realizację usług społecznych oraz odpowiadanie na zróżnicowane potrzeby mieszkańców. Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Brodnicy na terenie gminy funkcjonuje ok. 100 organizacji pozarządowych. Poniżej przedstawiono katalog podmiotów realizujących usługi społeczne wraz ze wskazaniem wykonywanych przez nie usług (art. 21 ust. 3 pkt 2 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych). W tabelach ujęto podmioty, które realnie realizują usługi społeczne – katalog ma charakter otwarty i nie stanowi pełnej ewidencji wszystkich organizacji.

Tabela 84. Instytucje publiczne realizujące usługi społeczne

Instytucja/jednostka	Zakres realizowanych usług społecznych
Urząd Miejski w Brodnicy	Realizacja zadań własnych gminy, koordynacja polityki lokalnej i usług publicznych
Brodnicki Dom Kultury Muzeum w Brodnicy Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Brodnicy Ośrodek Sportu i Rekreacji	Działalność kulturalna, edukacyjna, integracyjna, sportowo-rekreacyjna oraz działania sprzyjające aktywizacji mieszkańców i promocji zdrowego stylu życia

Instytucja/jednostka	Zakres realizowanych usług społecznych
Brodnickie Centrum Usług Społecznych, w tym:	Organizowanie i realizacja usług społecznych, praca socjalna, usługi opiekuńcze, wsparcie rodzin, organizowanie społeczności lokalnej oraz koordynacja lokalnego systemu usług społecznych
- Dzienny Dom Pobytu „Senior+”	Dzienna opieka, aktywizacja i integracja osób starszych
- Kluby Samopomocy Aktywny Senior	Aktywizacja, integracja społeczna i działania prozdrowotne dla seniorów.
- Centrum Wsparcia Osób i Rodzin w Kryzysie	Wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i interwencyjne dla osób i rodzin w kryzysie
Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Brodnicy	Koordynacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brodnicy	Działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, kierowanie na leczenie odwykowe, opiniowanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu.
Szkoły publiczne	Edukacja, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, działania wychowawcze, profilaktyczne i opiekuńcze
Publiczne przedszkola	Wychowanie przedszkolne, opieka nad dziećmi, działania wspierające rozwój dziecka
Publiczne placówki podstawowej opieki zdrowotnej Szpital Powiatowy w Brodnicy	Podstawowa i specjalistyczna opieka zdrowotna, diagnostyka, leczenie, rehabilitacja oraz profilaktyka zdrowotna
Starostwo Powiatowe w Brodnicy	Realizacja zadań powiatu w zakresie polityki społecznej, edukacji, ochrony zdrowia oraz współpraca z jednostkami organizacyjnymi.
Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy	Aktywizacja zawodowa, pośrednictwo pracy, wsparcie osób bezrobotnych
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy	Pieczą zastępczą, wsparcie rodzin, adopcja, pomoc osobom z niepełnosprawnościami
Domy Dziecka w Brodnicy	Pieczą instytucjonalną, wychowanie i opieka nad dziećmi
Komenda Powiatowa Policji w Brodnicy	Działania profilaktyczne, przeciwdziałanie przemocy domowej oraz współpraca z podmiotami realizującymi usługi społeczne
Sąd Rejonowy w Brodnicy Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Brodnicy Prokuratura Rejonowa w Brodnicy	Wsparcie procesu readaptacji społecznej, orzekanie, wykonywanie orzeczeń oraz współpraca z instytucjami pomocy społecznej, wsparcie w wykonywaniu środków wychowawczych i resocjalizacyjnych
Państwowa Straż Pożarna w Brodnicy	Edukacja w zakresie bezpieczeństwa oraz działania ratownicze
Dom Pomocy Społecznej w Brodnicy	Całodobowa opieka i wsparcie osób wymagających pomocy

Instytucja/jednostka	Zakres realizowanych usług społecznych
Straż Miejska w Brodnicy	Działania na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców oraz profilaktyka społeczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brodnickiego Centrum Usług Społecznych oraz informacji pozyskanych w toku konsultacji społecznych

Tabela 85. Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty realizujące usługi społeczne

Instytucja/jednostka	Zakres realizowanych usług społecznych
Brodnickie Centrum Caritas im. Bpa Jana Chrapka	Pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji, pomoc żywnościowa i rzeczowa, usługi wytchnieniowe, wsparcie osób w kryzysie bezdomności, działania charytatywne i wolontariat
Schronisko dla osób bezdomnych	Pomoc osobom w kryzysie bezdomności
Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi	Schronienie oraz usługi opiekuńcze dla osób w kryzysie bezdomności wymagających wsparcia
Środowiskowy Dom Samopomocy	Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez usługi terapeutyczne, rehabilitacyjne i integracyjne
Bursa szkolna	Zapewnienie zakwaterowania, opieki i wsparcia wychowawczego młodzieży uczącej się poza miejscem zamieszkania
Centrum Ekonomii Społecznej BONUM	Jadłodajnia, usługi cateringowe oraz działania z zakresu ekonomii społecznej.
Hufiec ZHP - Chorągiew Kujawsko-Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego	Usługi dla dzieci i młodzieży, wychowanie, rozwój kompetencji społecznych i wolontariat
Harcdom Dzienny Dom Pomocy w Brodnicy prowadzony przez Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Kujawsko-Pomorska ZHP	Wsparcie dzienne osób potrzebujących oraz działania aktywizujące i integracyjne
Szkoła prywatna	Edukacja oraz wsparcie wychowawcze i psychologiczno-pedagogiczne
Przedszkola prywatne	Wychowanie przedszkolne i opieka nad dziećmi
Żłobki prywatne	Opieka nad dziećmi do lat 3 oraz wsparcie rodzin
Ochotnicze Straże Pożarne	Ratownictwo, działania społeczne i integracyjne
Kluby seniora	Integracja społeczna, aktywizacja i rozwijanie aktywności osób starszych
Zakład Aktywności Zawodowej	Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami
Kluby sportowe	Aktywność fizyczna dzieci, młodzieży i dorosłych, integracja społeczna, profilaktyka zdrowotna
Parafie i związki wyznaniowe	Wsparcie duchowe, działalność charytatywna, pomoc osobom potrzebującym, integracja lokalnej społeczności
Towarzystwo Rodziców Dzieci Specjalnej Troski	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami
Warsztat Terapii Zajęciowej	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z

Instytucja/jednostka	Zakres realizowanych usług społecznych
	niepełnosprawnościami
Uniwersytet Trzeciego Wieku	Edukacja i aktywizacja osób starszych, integracja społeczna, działania prozdrowotne i kulturalne
Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Volo Vivere”	Usługi wychowawcze, asystenckie, terapeutyczno-rehabilitacyjne dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin
Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Od Nowa”	Profilaktyka zdrowotna, wyjazdy i spotkania integracyjne, wsparcie osób z niepełnosprawnościami
Fundacja SieChce	Spotkania i warsztaty z zakresu zdrowego stylu życia, rozwoju integralnego
Brodnickie Stowarzyszenie Oświatowe	Prowadzenie przedszkola niepublicznego - opieka i wychowanie dzieci
Fundacja Lokalni Bohaterowie	Spotkania, warsztaty edukacyjne i integracyjne
Fundacja Brama Epok	Usługi edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zajęcia, spotkania dotyczące dziedzictwa kulturowego i narodowego oraz żywe lekcje historii.
Fundacja Zdrowy Umysł (przedsiębiorstwo społeczne)	Usługi w zakresie zdrowia psychicznego dzieci, młodzieży i dorosłych, usługi terapeutyczne
EF5 sp. z o.o. (przedsiębiorstwo społeczne)	Usługi w zakresie komunikacji społecznej i animacji lokalnej
MS Academy sp. z o.o. (przedsiębiorstwo społeczne)	Usługi fryzjerskie w formule przedsiębiorstwa społecznego.
Regionalne Biuro Usługowe sp. z o.o. (przedsiębiorstwo społeczne)	Usługi rachunkowo-księgowe, doradztwo podatkowe oraz obsługa administracyjna przedsiębiorstw
Pozostałe organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego	Realizacja zadań publicznych w obszarze pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji, kultury, sportu, integracji społecznej oraz aktywizacji mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brodnickiego Centrum Usług Społecznych oraz informacji pozyskanych w toku konsultacji społecznych

Na terenie Gminy Miasta Brodnicy funkcjonuje rozbudowany i zróżnicowany system podmiotów realizujących usługi społeczne. Tworzą go zarówno instytucje publiczne, jak i organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, instytucje kościelne oraz podmioty niepubliczne. Współpraca pomiędzy tymi podmiotami umożliwia zapewnienie mieszkańcom szerokiego zakresu usług odpowiadających na potrzeby różnych grup społecznych. Szczególną rolę w koordynacji lokalnego systemu usług społecznych pełni Brodnickie Centrum Usług Społecznych, współpracujące z jednostkami organizacyjnymi samorządu, administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami lokalnymi.

Istotnym elementem potencjału Gminy Miasta Brodnicy są organizacje pozarządowe oraz podmioty ekonomii społecznej, które uzupełniają ofertę instytucji publicznych poprzez realizację działań z zakresu pomocy społecznej, wsparcia osób z niepełnosprawnościami, integracji społecznej, aktywizacji zawodowej, edukacji, ochrony zdrowia, kultury i sportu. Na terenie gminy funkcjonują również przedsiębiorstwa społeczne świadczące usługi na rzecz mieszkańców, wzmacniając lokalny system wsparcia oraz rozwój ekonomii społecznej.

Przedstawione zestawienie potwierdza, że Gmina Miasta Brodnicy dysponuje znacznym potencjałem instytucjonalnym i społecznym w zakresie realizacji usług społecznych. Jednocześnie dalszy rozwój współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów stanowią istotny element budowania kompleksowego i dostępnego systemu usług społecznych odpowiadającego na zmieniające się potrzeby mieszkańców.

6. Analiza SWOT - określenie strategii wdrażania i realizacji usług społecznych

6.1. Metodologia przygotowania analizy i jej znaczenie dla diagnozy

Analiza SWOT systemu usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy została opracowana jako narzędzie syntetyzujące wyniki przeprowadzonej diagnozy oraz umożliwiające określenie kierunków strategicznych rozwoju systemu usług społecznych. Jej celem było uporządkowanie i hierarchizacja zidentyfikowanych zasobów, deficytów oraz uwarunkowań zewnętrznych w sposób umożliwiający przełożenie diagnozy na decyzje strategiczne.

Podstawą opracowania analizy SWOT była triangulacja danych pochodzących z trzech głównych źródeł: danych zastanych (desk research), badań ilościowych oraz badań jakościowych. W szczególności wykorzystano dane statystyczne dotyczące demografii, rynku pracy oraz struktury korzystania z pomocy społecznej, a także wyniki badań ankietowych i fokusowych, które pozwoliły na identyfikację postrzeganych przez mieszkańców i interesariuszy problemów oraz zasobów systemu usług społecznych.

Proces identyfikacji czynników SWOT miał charakter ekspercki i analityczny. Każdy z elementów (mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia) został wyodrębniony na podstawie powtarzalności występowania w danych, ich znaczenia dla funkcjonowania systemu oraz wpływu na dostępność i jakość usług społecznych. Szczególną uwagę zwrócono na rozróżnienie czynników wewnętrznych (związanych bezpośrednio z funkcjonowaniem systemu w gminie) oraz zewnętrznych (wynikających z otoczenia społeczno-gospodarczego i polityk publicznych).

W kolejnym etapie przeprowadzono ocenę znaczenia poszczególnych czynników w skali pięciostopniowej, gdzie: 5 oznaczało czynnik o znaczeniu kluczowym dla funkcjonowania systemu, 4 - czynnik istotny, 3 - czynnik o znaczeniu umiarkowanym, 2 - czynnik o ograniczonym wpływie, a 1 - czynnik marginalny. Ocena ta miała charakter porównawczy i uwzględniała zarówno skalę zjawiska, jak i jego wpływ na funkcjonowanie systemu usług społecznych w perspektywie średniookresowej. W szczególności unikano „inflacji ocen”, tak aby zachować zdolność różnicowania czynników rzeczywiście kluczowych od tych o znaczeniu uzupełniającym.

Zastosowanie punktowej oceny czynników umożliwiło agregację wyników w czterech obszarach analizy SWOT oraz określenie relacji pomiędzy potencjałem wewnętrznym systemu a jego uwarunkowaniami zewnętrznymi. Uzyskane wartości stanowiły podstawę do dalszej analizy krzyżowej (S-O, W-O, S-T, W-T), w ramach której oceniono siłę oddziaływania poszczególnych czynników wewnętrznych na uwarunkowania zewnętrzne oraz ich zdolność do wzmacniania szans lub neutralizowania zagrożeń. Ocena relacji krzyżowych została również przeprowadzona w skali pięciostopniowej, analogicznej do oceny czynników, co zapewnia spójność metodologiczną całej analizy.

Na tej podstawie dokonano syntetycznego określenia prawdopodobieństwa powodzenia strategii (PPS), rozumianego jako relacja pomiędzy potencjałem systemu (mocne i słabe strony) a jego uwarunkowaniami zewnętrznymi (szanse i zagrożenia). Wskaźnik ten stanowi zagregowaną miarę zdolności systemu usług społecznych do wykorzystania szans rozwojowych oraz ograniczania ryzyk wynikających z otoczenia.

Należy podkreślić, że analiza SWOT nie stanowi jedynie opisu sytuacji, lecz pełni funkcję narzędzia decyzyjnego. Jej wyniki zostały bezpośrednio wykorzystane do określenia kierunków interwencji oraz logiki rozwoju systemu usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy, w szczególności w kontekście funkcjonowania i dalszego rozwoju Brodnickiego Centrum Usług Społecznych.

6.2. Mocne i słabe strony

Analiza potencjału wewnętrznego systemu usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy wskazuje na istnienie stabilnych i wielowymiarowych zasobów instytucjonalnych, organizacyjnych oraz społecznych, które stanowią realną podstawę do dalszego rozwoju usług społecznych. Ich identyfikacja została oparta na danych zastanych, wynikach badań ilościowych oraz jakościowych, co pozwala na uznanie ich za czynniki trwałe i istotne z punktu widzenia planowania strategicznego.

Kluczowym zasobem systemu jest funkcjonowanie Brodnickiego Centrum Usług Społecznych jako instytucji integrującej działania w obszarze polityki społecznej. Z badań jakościowych wynika, że BCUS pełni rzeczywistą, a nie jedynie formalną rolę koordynacyjną, zapewniając efektywną współpracę pomiędzy instytucjami oraz spójność działań skierowanych do mieszkańców. Instytucja ta stanowi rdzeń systemu usług społecznych i umożliwia wdrażanie podejścia zintegrowanego, zgodnego z założeniami deinstytucjonalizacji. Z uwagi na znaczenie systemowe czynnik ten został oceniony jako kluczowy.

Istotnym zasobem jest również rozwinięta i doświadczona kadra sektora usług społecznych. W badaniach jakościowych podkreślano wysokie kompetencje pracowników instytucji publicznych oraz ich zdolność do współpracy międzysektorowej. Pomimo występujących niedoborów kadrowych w niektórych obszarach specjalistycznych, ogólny poziom profesjonalizacji systemu należy ocenić jako wysoki, co przekłada się na jakość realizowanych usług oraz zdolność do adaptacji do nowych wyzwań.

Na poziomie operacyjnym istotnym atutem jest wysoki poziom współpracy międzyinstytucjonalnej. System obejmuje szerokie spektrum podmiotów - od jednostek samorządowych, przez służby publiczne, po organizacje pozarządowe - które współdziałają w sposób praktyczny i ukierunkowany na rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych. Taka struktura sprzyja realizacji działań kompleksowych i zwiększa efektywność interwencji publicznych.

Silną stroną systemu jest również rozwój usług środowiskowych, w szczególności skierowanych do osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. Wzrost liczby osób korzystających z usług asystenckich i opiekuńczych wskazuje na zdolność systemu do reagowania na zmieniające się potrzeby demograficzne. Jednocześnie wysoka ocena polityki senioralnej w badaniach jakościowych potwierdza adekwatność i jakość oferowanego wsparcia.

Ważnym zasobem jest także rozwinięta infrastruktura społeczna, obejmująca placówki edukacyjne, instytucje kultury oraz obiekty sportowe. Infrastruktura ta tworzy warunki do realizacji działań profilaktycznych, integracyjnych i aktywizujących, stanowiąc istotny element budowania kapitału społecznego. Jej potencjał, choć nie zawsze w pełni wykorzystywany, pozostaje jednym z kluczowych zasobów gminy.

Z punktu widzenia funkcjonowania społeczności lokalnej istotne znaczenie ma również istniejący kapitał społeczny, przejawiający się aktywnością części mieszkańców oraz funkcjonowaniem organizacji pozarządowych. Szczególnie widoczna jest aktywność seniorów, którzy stanowią jedną z najlepiej zorganizowanych i zaangażowanych grup społecznych.

Jednocześnie obserwuje się potencjał do dalszego rozwoju aktywności obywatelskiej, zwłaszcza przy odpowiednim wsparciu instytucjonalnym.

Relatywnie stabilna sytuacja na rynku pracy stanowi kolejny czynnik wzmacniający system usług społecznych. Niski poziom bezrobocia ogranicza skalę problemów socjalnych o charakterze ekonomicznym, co pozwala systemowi koncentrować się w większym stopniu na problemach zdrowotnych, opiekuńczych i społecznych. Jednocześnie stabilność ta sprzyja utrzymaniu spójności społecznej i ogranicza ryzyko eskalacji problemów wykluczenia.

Na uwagę zasługuje również szeroki katalog realizowanych usług społecznych, obejmujących różne obszary polityki publicznej - od wsparcia rodzin, przez działania w zakresie zdrowia psychicznego, po usługi opiekuńcze i integracyjne. System nie ma charakteru fragmentarycznego, lecz stanowi strukturę wielosektorową, co zwiększa jego odporność na zmiany oraz zdolność do kompleksowego reagowania na potrzeby mieszkańców.

Uzupełniającym, lecz istotnym zasobem jest potencjał wynikający z położenia miasta oraz jego funkcji administracyjnej i usługowej. Koncentracja instytucji publicznych oraz dobra dostępność komunikacyjna sprzyjają organizacji i świadczeniu usług społecznych nie tylko dla mieszkańców miasta, ale również dla otoczenia funkcjonalnego, co wzmacnia znaczenie Brodnicy jako lokalnego centrum usług społecznych.

Tabela 86. Mocne strony

Mocna strona	Znaczenie
BCUS jako integrator systemu usług społecznych	5
Doświadczona i kompetentna kadra sektora usług społecznych	5
Wysoki poziom współpracy międzyinstytucjonalnej	4
Rozwój usług środowiskowych (opieka, asystencja)	4
Wysoka jakość i rozwinięta polityka senioralna	4
Rozwój usług specjalistycznych (w tym zdrowie psychiczne)	4
Rozwinięta struktura społeczna (edukacja, kultura, sport)	3
Szeroki katalog usług społecznych	3
Kapitał społeczny i aktywność mieszkańców	3
Stabilna sytuacja na rynku pracy	3
Funkcja lokalnego centrum usług społecznych i dobra dostępność komunikacyjna	2
Suma	40

Źródło: opracowanie własne

Analiza uwarunkowań wewnętrznych systemu usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy wskazuje na występowanie istotnych barier o charakterze strukturalnym i operacyjnym, które ograniczają jego zdolność do pełnego zaspokajania potrzeb mieszkańców. Czynniki te mają zróżnicowaną wagę - od fundamentalnych trendów demograficznych, po ograniczenia

organizacyjne i funkcjonalne - jednak ich wspólną cechą jest wpływ na dostępność i skalę świadczonych usług.

Najistotniejszą słabą stroną systemu są niekorzystne procesy demograficzne, obejmujące zarówno spadek liczby mieszkańców, jak i postępujące starzenie się populacji. W latach 2020 - 2025 liczba ludności miasta zmniejszyła się o około 7,2%, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz spadku liczby osób w wieku produkcyjnym. Zjawiska te mają charakter długookresowy i wpływają bezpośrednio na rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne, przy jednoczesnym ograniczaniu bazy podatkowej i zasobów kadrowych systemu.

Drugim kluczowym ograniczeniem jest niedostosowanie skali usług do rzeczywistych potrzeb mieszkańców oraz funkcji miasta jako ośrodka ponadlokalnego. Pomimo dobrze rozwiniętej struktury instytucjonalnej, system nie jest w stanie zapewnić odpowiedniej dostępności usług, co przejawia się m.in. w kolejkach, ograniczonej liczbie miejsc oraz niewystarczającej liczbie świadczeń w obszarach szczególnie wrażliwych.

Szczególnie widoczny jest deficyt w zakresie usług specjalistycznych, przede wszystkim opieki psychologicznej i psychiatrycznej. W badaniach jakościowych wskazywano na długie terminy oczekiwania oraz niedobór specjalistów, co stanowi jedną z najczęściej powtarzających się barier systemowych. Problem ten dotyczy zarówno dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych, co nadaje mu charakter przekrojowy.

Istotnym ograniczeniem jest również niedobór kadr w wybranych obszarach systemu usług społecznych. Dotyczy to w szczególności specjalistów z zakresu zdrowia oraz wsparcia psychologicznego, ale także pracowników realizujących usługi środowiskowe. Pomimo wysokiego poziomu kompetencji obecnej kadry, jej liczebność pozostaje niewystarczająca w relacji do rosnących potrzeb.

Kolejnym problemem jest ograniczona dostępność usług dla osób w wieku produkcyjnym oraz rodzin. Badania jakościowe wskazują na brak oferty dostosowanej do specyfiki tej grupy, w szczególności w zakresie wsparcia psychologicznego, poradnictwa rodzinnego oraz usług elastycznych czasowo. W konsekwencji część mieszkańców pozostaje poza systemem wsparcia, mimo realnych potrzeb.

Na poziomie funkcjonalnym widoczne są również ograniczenia w zakresie skuteczności komunikacji i informacji o usługach społecznych. Pomimo istnienia formalnych kanałów informacyjnych, część mieszkańców - zwłaszcza osoby aktywne zawodowo - nie posiada wystarczającej wiedzy o dostępnych formach wsparcia, co ogranicza realną dostępność usług.

Istotną słabością jest także niewystarczające wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej. Pomimo jej relatywnie dobrego rozwoju, nie zawsze przekłada się ona na adekwatną ofertę usług społecznych, szczególnie w obszarze działań integracyjnych i profilaktycznych skierowanych do różnych grup mieszkańców.

W obszarze polityki wobec dzieci i młodzieży zidentyfikowano ograniczoną dostępność usług środowiskowych oraz specjalistycznych, w tym niewystarczającą liczbę miejsc w świetlicach oraz ograniczony dostęp do wsparcia psychologicznego. Dodatkowo wskazano na brak wystarczających zasobów w systemie pieczy zastępczej, co stanowi istotne ograniczenie w sytuacjach kryzysowych.

Z perspektywy społecznej problemem pozostaje również zróżnicowany poziom aktywności mieszkańców oraz ograniczona partycypacja części społeczności lokalnej. Szczególnie dotyczy to osób w wieku produkcyjnym, które - z uwagi na obciążenia zawodowe i rodzinne - rzadziej angażują się w działania społeczne i korzystają z oferty instytucjonalnej.

Uzupełniającym ograniczeniem jest presja ekonomiczna związana ze wzrostem kosztów życia, w tym cen mieszkań, co zostało wskazane w badaniach jakościowych jako czynnik wpływający na sytuację gospodarstw domowych i ich zdolność do radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi.

Tabela 87. Słabe strony

Słaba strona	Znaczenie
Niekorzystne trendy demograficzne (depopulacja, starzenie się)	5
Niedostosowanie skali usług do potrzeb i funkcji miasta	4
Deficyt usług specjalistycznych (psycholog, psychiatra)	5
Niedobór kadr w kluczowych obszarach	4
Ograniczona oferta dla osób w wieku produkcyjnym i rodzin	3
Ograniczona dostępność usług (kolejki, brak miejsc)	3
Niska skuteczność komunikacji o usługach	2
Niewystarczające wykorzystanie infrastruktury społecznej	2
Ograniczenia w systemie wsparcia dzieci i młodzieży	4
Niska aktywność części mieszkańców	2
Presja ekonomiczna i koszty życia	2
Suma	36

Źródło: opracowanie własne

6.3. Szanse i zagrożenia

Analiza otoczenia systemu usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy wskazuje na występowanie szeregu korzystnych uwarunkowań zewnętrznych, które - przy odpowiednim wykorzystaniu potencjału wewnętrznego - mogą istotnie przyspieszyć rozwój lokalnego systemu

usług społecznych. Szanse te wynikają zarówno z kierunków polityk publicznych na poziomie krajowym i europejskim, jak i z procesów społecznych oraz zmian w modelu świadczenia usług społecznych.

Najistotniejszą szansą dla rozwoju systemu usług społecznych jest utrzymujący się wysoki poziom dostępności środków zewnętrznych, w szczególności w ramach funduszy europejskich (EFS+, FERS) oraz programów rządowych ukierunkowanych na rozwój usług społecznych, deinstytucjonalizację oraz wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Kierunki te są w pełni zbieżne z potrzebami zidentyfikowanymi w diagnozie, co zwiększa prawdopodobieństwo skutecznego pozyskiwania środków oraz realizacji działań rozwojowych.

Istotnym czynnikiem sprzyjającym jest również systemowe promowanie modelu usług środowiskowych i deinstytucjonalizacji, które stanowią jeden z głównych kierunków rozwoju polityki społecznej. W kontekście istniejących w Brodnicy zasobów - w szczególności funkcjonowania BCUS oraz rozwiniętych usług środowiskowych - tworzy to warunki do dalszego skalowania działań i budowy systemu opartego na usługach lokalnych.

Z perspektywy demograficznej, mimo negatywnych trendów, obserwowany wzrost liczby osób starszych może stanowić impuls rozwojowy dla sektora usług społecznych. Rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne i aktywizujące sprzyja rozwojowi nowych form wsparcia oraz zwiększaniu skali istniejących usług. W odpowiednich warunkach może to prowadzić do profesjonalizacji systemu oraz rozwoju lokalnego rynku usług społecznych.

Ważnym uwarunkowaniem jest również rosnąca świadomość społeczna w zakresie zdrowia psychicznego oraz potrzeby korzystania z usług specjalistycznych. Zjawisko to, widoczne także w badaniach jakościowych, sprzyja przełamywaniu barier związanych z korzystaniem z pomocy oraz zwiększa gotowość mieszkańców do uczestnictwa w systemie usług społecznych.

Korzystnym czynnikiem jest także rozwój współpracy międzysektorowej oraz wzrost znaczenia partnerstw lokalnych. Polityki publiczne coraz częściej promują współdziałanie samorządów, organizacji pozarządowych oraz sektora prywatnego, co umożliwia bardziej efektywne wykorzystanie zasobów oraz realizację działań kompleksowych.

Z punktu widzenia organizacyjnego istotną szansą jest rozwój narzędzi cyfrowych i nowych technologii w obszarze usług społecznych. Digitalizacja procesów, rozwój e-usług oraz narzędzi komunikacyjnych stwarzają możliwość zwiększenia dostępności usług oraz poprawy efektywności zarządzania systemem, szczególnie w kontekście ograniczeń kadrowych.

Na poziomie lokalnym szansą jest utrzymująca się funkcja miasta jako ośrodka administracyjnego i usługowego, obsługującego nie tylko mieszkańców Brodnicy, ale również

otoczenie funkcjonalne. Koncentracja instytucji publicznych oraz infrastruktury sprzyja dalszemu rozwojowi usług społecznych i ich specjalizacji.

Istotnym czynnikiem sprzyjającym jest także potencjał rozwoju organizacji pozarządowych oraz ekonomii społecznej. Pomimo istniejących ograniczeń, sektor ten stanowi ważne uzupełnienie działań instytucjonalnych i może odgrywać coraz większą rolę w świadczeniu usług społecznych, szczególnie w modelu partnerskim.

Wreszcie, szansą dla systemu jest możliwość dalszego rozwoju usług profilaktycznych i integracyjnych, w szczególności w oparciu o istniejącą infrastrukturę społeczną. Wzmocnienie działań w tym obszarze może ograniczyć skalę problemów społecznych w dłuższej perspektywie oraz zwiększyć efektywność całego systemu.

Istotnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi systemu usług społecznych jest również przychylność władz samorządowych w zakresie rozwoju usług społecznych. Z analizy działań podejmowanych na poziomie lokalnym, w tym przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy w Brodnickie Centrum Usług Społecznych, wynika wysoki poziom gotowości decyzyjnej do wdrażania nowych rozwiązań oraz rozwijania usług środowiskowych. Czynniki te mają szczególne znaczenie w kontekście absorpcji środków zewnętrznych oraz wdrażania zmian organizacyjnych, ponieważ ogranicza bariery instytucjonalne i przyspiesza proces implementacji polityk publicznych na poziomie lokalnym.

Tabela 88. Szanse

Szansa	Znaczenie
Dostęp do środków zewnętrznych (UE, programy rządowe)	5
Rozwój polityki deinstytucjonalizacji i usług środowiskowych	5
Wzrost liczby seniorów jako impuls rozwoju usług	4
Rosnąca świadomość zdrowia psychicznego	4
Rozwój współpracy międzysektorowej i partnerstw	4
Rozwój technologii i cyfryzacji usług społecznych	3
Funkcja miasta jako centrum usługowego	3
Rozwój sektora NGO i ekonomii społecznej	3
Możliwość rozwoju usług profilaktycznych i integracyjnych	3
Przychylność władz samorządowych w zakresie rozwoju usług społecznych	4
Suma	38

Źródło: opracowanie własne

Analiza otoczenia systemu usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy wskazuje, że pomimo sprzyjających warunków rozwojowych występują również czynniki zewnętrzne, które mogą istotnie ograniczać jego efektywność oraz tempo rozwoju. Zagrożenia te mają przede

wszystkim charakter strukturalny i systemowy, a ich oddziaływanie wykracza poza bezpośrednią kontrolę samorządu lokalnego.

Najistotniejszym zagrożeniem jest pogłębiający się kryzys demograficzny w skali ponadlokalnej, obejmujący zarówno spadek liczby ludności, jak i starzenie się społeczeństwa. Zjawiska te mają charakter ogólnokrajowy i regionalny, a ich konsekwencją jest rosnące obciążenie systemów usług społecznych przy jednoczesnym ograniczeniu zasobów pracy i dochodów publicznych. W przypadku Brodnicy proces ten został już wyraźnie zdiagnozowany, co oznacza, że jego dalsze pogłębianie się stanowi realne ryzyko dla stabilności systemu.

Drugim kluczowym zagrożeniem jest systemowy niedobór kadr w sektorze usług społecznych i ochrony zdrowia, szczególnie w mniejszych ośrodkach miejskich. Konkurencja ze strony większych miast oraz sektora prywatnego ogranicza możliwości pozyskiwania specjalistów, co może prowadzić do dalszego pogorszenia dostępności usług, zwłaszcza w obszarze zdrowia psychicznego.

Istotnym czynnikiem ryzyka jest również niepewność w zakresie stabilności finansowania usług społecznych. Pomimo obecnej dostępności środków zewnętrznych, ich charakter jest w dużej mierze projektowy i czasowy, co może prowadzić do trudności w utrzymaniu ciągłości usług po zakończeniu finansowania. Uzależnienie rozwoju systemu od źródeł zewnętrznych zwiększa jego wrażliwość na zmiany polityk publicznych.

W kontekście społecznym zagrożeniem jest pogłębianie się problemów zdrowia psychicznego oraz wzrost liczby osób wymagających wsparcia specjalistycznego. Trend ten, obserwowany w skali krajowej, może prowadzić do przeciążenia systemu usług społecznych, szczególnie w sytuacji utrzymujących się niedoborów kadrowych.

Z punktu widzenia funkcjonowania społeczności lokalnej istotnym zagrożeniem jest utrzymująca się niska aktywność części mieszkańców oraz ograniczona skłonność do korzystania z usług społecznych. Zjawisko to, wynikające m.in. z barier kulturowych i społecznych, może ograniczać efektywność działań instytucjonalnych oraz utrudniać realizację polityk publicznych.

Istotnym czynnikiem ryzyka jest także wzrost kosztów życia oraz presja ekonomiczna na gospodarstwa domowe. Zjawisko to może prowadzić do zwiększenia zapotrzebowania na usługi społeczne przy jednoczesnym ograniczeniu możliwości finansowych samorządu oraz mieszkańców.

Na poziomie systemowym zagrożeniem jest również zmienność regulacji prawnych oraz rosnące wymagania formalne w zakresie realizacji usług społecznych. Częste zmiany przepisów oraz zwiększona biurokratyzacja mogą ograniczać elastyczność systemu oraz obciążać zasoby organizacyjne instytucji.

Uzupełniającym zagrożeniem jest konkurencja o zasoby finansowe i kadrowe pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz pomiędzy różnymi sektorami polityki publicznej. W warunkach ograniczonych środków może to prowadzić do trudności w utrzymaniu priorytetowego traktowania usług społecznych.

Tabela 89. Zagrożenia

Zagrożenie	Znaczenie
Pogłębiający się kryzys demograficzny	5
Niedobór kadr w skali systemowej	5
Niestabilność finansowania usług społecznych	4
Wzrost problemów zdrowia psychicznego	4
Ograniczona aktywność i partycypacja społeczna	3
Wzrost kosztów życia	3
Zmienność regulacji prawnych i biurokratyzacja	3
Konkurencja o zasoby (finanse, kadry)	3
Suma	30

Źródło: opracowanie własne

6.4. Analiza relacji krzyżowych i prawdopodobieństwo powodzenia strategii

Relacja maxi - maxi - mocne strony a szanse

Analiza relacji maxi - maxi wskazuje na wysoką zgodność pomiędzy wewnętrznym potencjałem systemu usług społecznych w Brodnicy a zidentyfikowanymi szansami rozwojowymi. Najsilniejsze relacje dotyczą funkcjonowania BCUS jako integratora systemu, doświadczenia kadry oraz współpracy międzyinstytucjonalnej. Są to zasoby, które bezpośrednio wzmacniają możliwość korzystania ze środków zewnętrznych, rozwijania usług środowiskowych oraz budowania partnerstw lokalnych. Jest to szczególnie istotne, ponieważ diagnoza wskazuje, że BCUS pełni realną funkcję koordynacyjną, a system usług społecznych nie ma charakteru punktowego, lecz wielosektorowy.

Najwyżej ocenione po stronie szans zostały rozwój polityki deinstytucjonalizacji i usług środowiskowych, rozwój współpracy międzysektorowej, dostęp do środków zewnętrznych oraz możliwość rozwoju usług profilaktycznych i integracyjnych. Oznacza to, że lokalny system usług społecznych posiada potencjał do działania w logice strategii rozwojowej, a nie wyłącznie kompensacyjnej. Szczególnie ważne jest to w kontekście wyników badań jakościowych, w których pozytywnie oceniono politykę senioralną, usługi opiekuńcze, asystenckie oraz współpracę BCUS z innymi instytucjami.

Najniższe wartości uzyskały relacje związane ze stabilną sytuacją na rynku pracy oraz funkcją miasta jako lokalnego centrum usługowego. Nie oznacza to, że są to zasoby nieistotne,

lecz że ich wpływ na wykorzystanie szans rozwojowych jest bardziej pośredni. Stabilny rynek pracy wspiera ogólną kondycję społeczną mieszkańców, ale sam w sobie nie przesądza o możliwości rozwoju usług społecznych. Podobnie funkcja Brodnicy jako centrum usługowego wzmacnia potencjał instytucjonalny miasta, lecz wymaga aktywnego wykorzystania przez BCUS, samorząd i partnerów lokalnych.

Tabela 90. Relacje pomiędzy mocnymi stronami a szansami (strategia maxi - maxi)

S / O	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	SUMA
S1	5	5	4	4	5	5	4	3	4	4	43
S2	4	5	4	5	4	4	3	3	4	4	40
S3	4	5	3	4	5	4	3	3	5	5	41
S4	5	5	5	4	4	4	3	2	3	4	39
S5	4	5	5	3	3	4	2	2	3	4	35
S6	4	4	3	5	3	4	3	2	2	3	33
S7	3	3	3	2	4	3	4	3	3	5	33
S8	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	38
S9	3	3	4	3	5	3	2	4	5	5	37
S10	3	2	3	2	3	3	2	3	3	2	26
S11	4	3	3	3	4	4	3	3	3	3	33
SUMA	43	44	41	39	44	42	32	31	39	43	398

Źródło: opracowanie własne

Relacja mini - maxi - słabe strony a szanse

W kontekście słabych stron ograniczających możliwości wykorzystania szans rozwojowych systemu usług społecznych w Brodnicy należy wskazać, że ich wpływ jest zróżnicowany i w wielu przypadkach możliwy do ograniczenia dzięki odpowiedniemu wykorzystaniu uwarunkowań zewnętrznych.

Największy negatywny wpływ słabych stron widoczny jest w odniesieniu do szans związanych ze zwiększaniem dostępności i jakości usług społecznych, w szczególności w obszarze zdrowia psychicznego (O_4) oraz rozwoju usług profilaktycznych i integracyjnych (O_10). W tych przypadkach kluczowe znaczenie mają deficyty systemowe, takie jak niedobór specjalistów, ograniczona dostępność usług oraz niewystarczająca oferta skierowana do rodzin i dzieci. Z diagnozy jakościowej wynika jednoznacznie, że długie terminy oczekiwania na pomoc psychologiczną oraz brak odpowiedniej liczby specjalistów stanowią jedną z głównych barier systemowych, co bezpośrednio ogranicza możliwość wykorzystania rosnącej świadomości społecznej w tym zakresie.

Wysokie wartości relacji dla W_2 i W_6 wskazują, że niedostosowanie skali usług oraz ich ograniczona dostępność stanowią najpoważniejsze bariery w wykorzystaniu szans rozwojowych. Oznacza to, że nawet przy sprzyjającym otoczeniu zewnętrznym, system usług społecznych wymaga zwiększenia swojej przepustowości i skali działania. Jednocześnie są to obszary, które mogą być stosunkowo skutecznie poprawiane dzięki środkom zewnętrznym (O_1) oraz rozwojowi polityki deinstytucjonalizacji (O_2), co uzasadnia wysokie oceny w tych relacjach.

Istotnym czynnikiem ograniczającym pozostaje również niedobór kadr (W_4), który w sposób umiarkowany wpływa na większość szans, szczególnie tych związanych z rozwojem usług specjalistycznych oraz zwiększaniem dostępności usług. Problem ten ma charakter strukturalny i wynika m.in. z konkurencji ze strony większych ośrodków miejskich, co zostało potwierdzone w badaniach jakościowych.

Relatywnie silny wpływ słabych stron obserwowany jest także w obszarze aktywności społecznej (W_10), szczególnie w odniesieniu do rozwoju współpracy międzysektorowej oraz sektora NGO (O_5 i O_9). Niska aktywność mieszkańców ogranicza możliwości budowania partnerstw oraz angażowania społeczności lokalnej w realizację usług społecznych, co może zmniejszać efektywność działań systemowych.

Jednocześnie należy podkreślić, że część słabych stron ma ograniczony wpływ na wykorzystanie niektórych szans. Przykładem jest presja ekonomiczna (W_11), która w niewielkim stopniu oddziałuje na możliwości rozwoju usług społecznych, szczególnie tych finansowanych ze środków publicznych lub zewnętrznych.

Podsumowując, słabe strony systemu usług społecznych w Brodnicy w największym stopniu ograniczają możliwości zwiększania dostępności i skali usług, w szczególności w obszarach wymagających wysokiego poziomu specjalizacji oraz intensywnego zaangażowania kadrowego. Jednocześnie większość zidentyfikowanych barier może być częściowo kompensowana poprzez wykorzystanie dostępnych szans, co potwierdza zasadność przyjęcia strategii rozwojowej opartej na wzmacnianiu potencjału systemu.

Tabela 91. Relacje pomiędzy słabymi stronami a szansami (strategia mini - maxi)

W/ O	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	SUMA
W1	3	4	5	3	3	3	2	2	3	3	31
W2	5	5	4	4	4	4	3	3	3	4	39
W3	4	4	3	5	3	3	3	2	3	3	33
W4	4	4	3	4	3	3	2	2	3	3	31
W5	4	4	3	5	4	3	3	3	3	5	37
W6	5	5	4	4	4	4	3	3	3	4	39
W7	3	3	2	3	3	3	4	3	3	4	31

W/ O	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	SUMA
W8	4	4	3	3	4	3	3	4	3	4	35
W9	4	4	3	5	4	3	3	3	3	5	37
W10	3	3	2	3	5	3	3	3	5	4	34
W11	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	21
SUMA	41	42	34	42	39	34	31	30	34	41	368

Źródło: opracowanie własne

Relacja maxi - mini, pomiędzy mocnymi stronami a zagrożeniami

Pierwsze zagrożenie (T_1), związane z pogłębiającym się kryzysem demograficznym, ma charakter strukturalny i w ograniczonym stopniu może być neutralizowane przez zasoby lokalne. Największe znaczenie mają tu czynniki takie jak funkcjonowanie BCUS oraz szeroki katalog usług społecznych, które mogą ograniczać negatywne skutki starzenia się społeczeństwa poprzez rozwój usług opiekuńczych i środowiskowych. Jednak - podobnie jak w przypadku Brodnicy - jest to trend o charakterze ponadlokalnym, który może być spowalniany, ale nie zatrzymany.

Zagrożenie T_2, dotyczące niedoboru kadr, jest w umiarkowanym stopniu ograniczane przez doświadczenie pracowników oraz współpracę międzyinstytucjonalną. Z diagnozy wynika, że system usług społecznych w Brodnicy dysponuje kompetentną kadrami, jednak jej liczebność oraz dostępność specjalistów pozostają ograniczeniem. W związku z tym zasoby te pozwalają raczej na łagodzenie problemu niż jego eliminację.

Największe możliwości przeciwdziałania widoczne są w odniesieniu do zagrożenia T_3, czyli niestabilności finansowania usług społecznych. W tym przypadku kluczowe znaczenie mają kompetencje instytucjonalne, doświadczenie w pozyskiwaniu środków oraz funkcjonowanie BCUS jako jednostki integrującej system. Pozwalają one na dywersyfikację źródeł finansowania oraz zwiększenie odporności systemu na zmiany w politykach publicznych.

Zagrożenie T_4, związane ze wzrostem problemów zdrowia psychicznego, jest jednym z najlepiej neutralizowanych przez istniejące zasoby. Wysokie wartości ocen wynikają z rozwoju usług specjalistycznych, rosnącej oferty wsparcia oraz funkcjonowania systemu usług środowiskowych. Jednocześnie z badań jakościowych wynika, że mimo pozytywnej oceny jakości usług ich dostępność pozostaje ograniczona, co wskazuje na konieczność dalszego rozwoju tego obszaru.

W przypadku zagrożenia T_5, dotyczącego niskiej aktywności społecznej, kluczowe znaczenie ma kapitał społeczny oraz współpraca instytucjonalna. Zasoby te pozwalają na częściowe przeciwdziałanie temu zjawisku poprzez działania integracyjne i aktywizujące. Jednak - podobnie jak w diagnozie Brodnicy - jest to obszar, w którym brak aktywności mieszkańców może ograniczać skuteczność działań systemowych.

Zagrożenia związane ze wzrostem kosztów życia (T_6) oraz konkurencją o zasoby (T_8) są neutralizowane w umiarkowanym stopniu. Stabilna sytuacja na rynku pracy oraz funkcjonowanie instytucji publicznych pozwalają ograniczać ich skutki, jednak nie eliminują ich w pełni.

Najmniejszy wpływ zasobów systemu widoczny jest w przypadku zmienności regulacji prawnych (T_7), które mają charakter zewnętrzny i niezależny od działań lokalnych. W tym zakresie możliwe jest jedynie dostosowywanie się do zmian, a nie ich realne kształtowanie.

Podsumowując, system usług społecznych w Brodnicy posiada realne możliwości przeciwdziałania większości zidentyfikowanych zagrożeń, szczególnie w obszarach związanych z organizacją systemu, finansowaniem oraz rozwojem usług. Największe ograniczenia dotyczą zagrożeń o charakterze strukturalnym, takich jak demografia i rynek pracy. Oznacza to, że system jest relatywnie odporny na ryzyka operacyjne, natomiast w mniejszym stopniu na długookresowe procesy społeczne i gospodarcze.

Tabela 92. Relacje pomiędzy mocnymi stronami a zagrożeniami (strategia maxi - mini)

W/ O	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	SUMA
S1	4	4	5	4	4	4	4	4	33
S2	3	4	4	4	4	3	3	3	28
S3	3	3	4	4	4	3	3	4	28
S4	3	3	3	5	3	3	3	3	26
S5	2	3	3	4	3	2	2	2	21
S6	3	4	3	5	3	3	3	3	27
S7	2	2	3	3	3	2	2	3	20
S8	3	3	4	4	4	3	3	3	27
S9	2	2	3	3	5	3	2	3	23
S10	3	2	3	2	2	3	3	2	20
S11	3	3	3	3	3	3	3	3	24
SUMA	31	33	38	41	38	32	31	33	277

Źródło: opracowanie własne

Relacja mini - mini: relacje pomiędzy słabymi stronami a zagrożeniami

W kontekście relacji pomiędzy słabymi stronami a zagrożeniami należy wskazać, że część zidentyfikowanych czynników ma charakter wzajemnie wzmacniający się, co zwiększa ryzyko pogłębiania problemów społecznych w dłuższej perspektywie.

Najsilniejsze sprzężenie dotyczy zagrożeń demograficznych (T_1 i T_2), które są bezpośrednio powiązane ze słabymi stronami systemu, w szczególności niekorzystnymi trendami demograficznymi oraz niedoborem kadr. Odpływ ludności w wieku produkcyjnym oraz starzenie się społeczeństwa wzajemnie się wzmacniają, prowadząc do ograniczenia dostępności zasobów ludzkich oraz zwiększenia obciążenia systemu usług społecznych. Czynniki te mają charakter

strukturalny i w niewielkim stopniu zależą od działań lokalnych, co zwiększa ich znaczenie w analizie.

Istotne znaczenie ma również relacja słabych stron z zagrożeniem T_4, czyli wzrostem problemów zdrowia psychicznego. W tym przypadku szczególnie widoczny jest wpływ deficytu usług specjalistycznych oraz ograniczonej dostępności wsparcia. Z diagnozy wynika, że problemy te już obecnie stanowią jedno z kluczowych wyzwań systemowych, a ich dalsze nasilanie może prowadzić do przeciążenia instytucji pomocowych.

Wysokie wartości relacji dla W_2, W_4 i W_6 wskazują, że niedostosowanie skali usług, niedobór kadr oraz ograniczona dostępność usług są czynnikami, które w największym stopniu zwiększają ryzyko wystąpienia zagrożeń systemowych. W szczególności wpływają one na możliwość reagowania na rosnące potrzeby społeczne oraz ograniczają elastyczność systemu.

Zagrożenie związane z niską aktywnością społeczną (T_5) jest silnie powiązane ze słabą stroną W_10. Brak zaangażowania mieszkańców ogranicza możliwości realizacji działań wspólnotowych oraz współpracy międzysektorowej, co może prowadzić do osłabienia kapitału społecznego i zmniejszenia efektywności polityk publicznych.

W przypadku zagrożeń ekonomicznych (T_6) oraz konkurencji o zasoby (T_8), wpływ słabych stron ma charakter umiarkowany. Presja ekonomiczna może zwiększać zapotrzebowanie na usługi społeczne, jednak jednocześnie ogranicza możliwości finansowe zarówno mieszkańców, jak i samorządu.

Najmniejszy wpływ słabych stron widoczny jest w odniesieniu do zmienności regulacji prawnych (T_7), które pozostają w dużej mierze niezależne od lokalnych uwarunkowań i mogą być jedynie częściowo kompensowane poprzez działania organizacyjne.

Podsumowując, słabe strony systemu usług społecznych w Brodnicy w największym stopniu zwiększają ryzyko pogłębiania problemów demograficznych, ograniczenia dostępności usług oraz przeciążenia systemu wsparcia, szczególnie w obszarach wymagających specjalistycznej interwencji. Jednocześnie część zagrożeń ma charakter zewnętrzny i strukturalny, co oznacza, że działania lokalne mogą je jedynie ograniczać, a nie eliminować.

Tabela 93. Relacje pomiędzy słabymi stronami a zagrożeniami (strategia mini - mini)

W/ O	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	SUMA
W1	5	5	4	3	3	3	2	3	28
W2	4	4	4	4	4	3	3	4	30
W3	3	4	3	5	3	3	3	3	27
W4	4	5	4	4	3	3	3	4	30
W5	3	3	3	4	4	3	2	3	25
W6	4	4	4	4	3	3	3	4	29

W/ O	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	SUMA
W7	3	2	3	3	4	3	4	3	25
W8	3	3	3	3	3	3	2	3	23
W9	3	3	3	5	4	3	3	3	27
W10	4	3	3	3	5	3	3	3	27
W11	3	3	3	3	3	4	2	3	24
SUMA	39	39	37	41	39	34	30	36	295

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie przeprowadzonej analizy można określić, że najwyższy wynik punktowy uzyskała relacja maxi - maxi, oznaczająca rekomendowanie zastosowania strategii ekspansywnej. Relacja pomiędzy mocnymi stronami a szansami uzyskała 398 pkt. Następnie relacja mini - maxi uzyskała 368 pkt, relacja mini-mini 295 pkt, a relacja maxi - mini 277 pkt. Taki układ potwierdza, że system usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy posiada realny potencjał do wykorzystywania zewnętrznych szans rozwojowych, jednak jednocześnie część słabych stron wymaga aktywnego ograniczania poprzez dostępne instrumenty zewnętrzne.

Zastosowanie strategii maxi - maxi oznacza rekomendację wykorzystywania siły systemu, w szczególności funkcjonowania BCUS, doświadczonej kadry, współpracy międzyinstytucjonalnej, rozwiniętej polityki senioralnej oraz potencjału społecznego i infrastrukturalnego gminy, do maksymalizacji i przyspieszenia wykorzystania zidentyfikowanych szans. Dotyczy to przede wszystkim dostępu do środków zewnętrznych, rozwoju usług środowiskowych, polityki deinstytucjonalizacji, wzmacniania współpracy partnerskiej oraz rozwoju usług profilaktycznych i integracyjnych.

Do określenia prawdopodobieństwa realizacji strategii zastosowano wzór:

$$PPS = \frac{SP + AS}{2}$$

gdzie:

$$SP = \frac{\sum S}{\sum S + W} \quad AS = \frac{\sum O}{\sum O + T}$$

Przy przyjętych wartościach:

$$SP = \frac{40}{40 + 36} = 0,526 \quad AS = \frac{38}{38 + 30} = 0,559 \quad PPS = \frac{0,526 + 0,559}{2} = 0,5425$$

Po zaokrągleniu współczynnik prawdopodobieństwa powodzenia strategii wynosi 0,54.

Wynik powyżej 0,50 oznacza, że zastosowanie strategii maxi - maxi jest uzasadnione i powinno przynieść efekty w postaci dalszego rozwoju usług społecznych, zwiększenia ich dostępności, utrzymania wysokiej jakości działań realizowanych przez BCUS oraz lepszego wykorzystania zasobów instytucjonalnych, społecznych i finansowych Gminy Miasta Brodnicy.

7. Zdiagnozowane potrzeby społeczne i rekomendacje do Programu Usług Społecznych

7.1. Rozstrzygnięcie problemów badawczych

Przeprowadzona diagnoza, uzupełniona analizą SWOT, umożliwiła jednoznaczne rozstrzygnięcie problemów badawczych sformułowanych na etapie projektowania badania. Odpowiedzi na poszczególne pytania zostały oparte na triangulacji danych ilościowych, jakościowych oraz analizie danych zastanych, co zapewnia ich wysoką wiarygodność oraz użyteczność w procesie planowania usług społecznych.

Jednocześnie wyniki analizy wskazują na wyraźną przewagę potencjału systemu usług społecznych nad jego ograniczeniami oraz korzystne uwarunkowania zewnętrzne, co znajduje potwierdzenie w analizie SWOT i uzasadnia przyjęcie podejścia rozwojowego w dalszym planowaniu usług społecznych.

1. Jakie grupy mieszkańców wymagają szczególnego wsparcia oraz jakie są ich najważniejsze potrzeby?

Analiza danych wskazuje na zróżnicowanie sytuacji społecznej mieszkańców, przy jednoczesnym wyodrębnieniu trzech kluczowych grup wymagających szczególnego wsparcia.

Pierwszą z nich stanowią osoby starsze, których liczba systematycznie rośnie, co bezpośrednio przekłada się na zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne oraz środowiskowe. System wsparcia tej grupy należy ocenić jako rozwinięty i funkcjonalny, jednak jego skala nie nadąża za dynamiką zmian demograficznych. Kluczowe potrzeby koncentrują się wokół zwiększenia dostępności usług opieki długoterminowej, wsparcia środowiskowego oraz rozwiązań typu „door - to - door”.

Drugą grupą są osoby w wieku produkcyjnym oraz rodziny, które - pomimo relatywnie stabilnej sytuacji na rynku pracy - pozostają niewystarczająco objęte systemem usług społecznych. W tej grupie obserwuje się narastające problemy zdrowia psychicznego, przeciążenie obowiązkami oraz osłabienie więzi rodzinnych. Kluczowe potrzeby obejmują dostęp do wsparcia

psychologicznego, poradnictwa rodzinnego oraz usług dostosowanych do ograniczeń czasowych tej grupy.

Trzecią grupą są dzieci i młodzież, szczególnie z rodzin o niższych zasobach społecznych i ekonomicznych. Pomimo funkcjonowania systemu wsparcia, wskazuje się na ograniczoną dostępność usług, nierówności w dostępie oraz rosnące problemy emocjonalne i uzależnienia behawioralne. Istotnym wyzwaniem pozostaje również niewystarczająca liczba miejsc w pieczy zastępczej oraz ograniczona skuteczność docierania do młodzieży pozostającej poza systemem instytucjonalnym.

W ujęciu syntetycznym należy wskazać, że kluczowym wyzwaniem nie jest brak systemu wsparcia, lecz konieczność jego dalszego skalowania oraz lepszego dopasowania do zróżnicowanych potrzeb poszczególnych grup mieszkańców.

2. Jaka jest dostępność i jakość świadczonych usług społecznych?

System usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy należy ocenić jako rozwinięty, funkcjonalny i posiadający solidne podstawy organizacyjne. Szczególną rolę odgrywa Brodnickie Centrum Usług Społecznych, które pełni realną funkcję koordynacyjną, integrując działania różnych instytucji i podmiotów.

Wysoko oceniana jest jakość świadczonych usług, zwłaszcza w obszarze polityki senioralnej oraz współpracy międzyinstytucjonalnej. Jednocześnie kluczowym ograniczeniem pozostaje dostępność usług, szczególnie specjalistycznych, w tym psychologicznych i psychiatrycznych. Wskazywane są długie terminy oczekiwania oraz niedobór specjalistów, co wpływa na wszystkie grupy mieszkańców.

W konsekwencji system usług społecznych należy ocenić jako dobrze funkcjonujący jakościowo, lecz wymagający zwiększenia skali działania. Kluczowym kierunkiem dalszych działań jest zatem zwiększenie dostępności usług przy jednoczesnym utrzymaniu ich wysokiej jakości.

3. Czy dostępne zasoby instytucjonalne i społeczne są wystarczające oraz jakie bariery ograniczają skuteczność działań?

Zasoby instytucjonalne Gminy Miasta Brodnicy należy ocenić jako rozwinięte i stanowiące solidną podstawę do dalszego rozwoju systemu usług społecznych. Do najważniejszych zasobów należą funkcjonowanie BCUS jako integratora systemu, rozwinięta infrastruktura społeczna oraz szeroki katalog instytucji i podmiotów realizujących usługi.

Jednocześnie zasoby te nie są w pełni wystarczające w relacji do rosnących potrzeb społecznych. Kluczową barierą pozostaje niedobór kadr, szczególnie w obszarze usług specjalistycznych oraz zdrowia psychicznego. Istotnym ograniczeniem jest również niedostosowanie skali usług do funkcji miasta jako ośrodka ponadlokalnego.

Znaczenie mają także bariery o charakterze społecznym, w tym niska aktywność części mieszkańców oraz ograniczona świadomość dostępnych usług. Czynniki te wpływają na efektywność systemu oraz poziom wykorzystania istniejących zasobów.

W ujęciu strategicznym należy wskazać, że system posiada wystarczające zasoby do dalszego rozwoju, jednak wymaga ich bardziej efektywnego wykorzystania oraz wzmocnienia w obszarach kluczowych dla jego funkcjonowania.

4. Jak oceniana jest skuteczność komunikacji gminy w zakresie usług społecznych?

Komunikacja systemu usług społecznych należy ocenić jako funkcjonującą, lecz wymagającą dalszego wzmocnienia. Istnieją formalne kanały informacyjne oraz działania prowadzone przez BCUS i instytucje publiczne, jednak ich skuteczność jest zróżnicowana.

Badania jakościowe wskazują, że część mieszkańców - szczególnie osoby w wieku produkcyjnym - nie posiada wystarczającej wiedzy o dostępnych formach wsparcia. Problem ten wynika nie tylko z ograniczeń informacyjnych, lecz również z czynników społecznych, takich jak brak czasu, niska motywacja do poszukiwania wsparcia czy niedopasowanie komunikatów do odbiorców.

W konsekwencji komunikację należy ocenić jako umiarkowanie skuteczną - system przekazuje informacje, jednak nie zawsze dociera do grup najbardziej potrzebujących. Wymaga to dalszego rozwoju narzędzi komunikacyjnych oraz ich lepszego dostosowania do specyfiki różnych grup mieszkańców.

5. Jaki jest poziom aktywności i integracji społecznej mieszkańców?

Poziom aktywności społecznej mieszkańców Brodnicy jest zróżnicowany i selektywny. Wysoka aktywność obserwowana jest wśród seniorów oraz w wybranych obszarach życia społecznego, co wskazuje na istnienie istotnego kapitału społecznego.

Jednocześnie znacząca część mieszkańców, szczególnie w wieku produkcyjnym, wykazuje ograniczone zaangażowanie w działania społeczne. Wynika to przede wszystkim z przeciążenia obowiązkami zawodowymi i rodzinnymi oraz ograniczeń czasowych.

W przypadku dzieci i młodzieży widoczne jest zróżnicowanie poziomu uczestnictwa w życiu społecznym, co prowadzi do powstawania nierówności w dostępie do usług i możliwości rozwojowych.

Z punktu widzenia rozwoju systemu usług społecznych kluczowe znaczenie ma dalsze wzmacnianie aktywności społecznej oraz integracji mieszkańców, przy jednoczesnym wykorzystaniu istniejącego potencjału.

Podsumowanie syntetyczne

Rozstrzygnięcie problemów badawczych prowadzi do jednoznacznego wniosku, że system usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy:

- posiada rozwiniętą strukturę organizacyjną i instytucjonalną,
- dysponuje istotnym potencjałem rozwojowym,
- charakteryzuje się wysoką jakością świadczonych usług,
- jednak wymaga zwiększenia dostępności i skali działania,
- a jego kluczowymi wyzwaniami pozostają niedobór kadr, dostępność usług oraz niedopasowanie oferty do części grup mieszkańców.

W konsekwencji zasadnym kierunkiem dalszych działań jest nie tyle tworzenie nowych struktur, ile rozwój, skalowanie i lepsze dopasowanie istniejącego systemu usług społecznych, co pozostaje w pełnej zgodności z wynikami analizy SWOT oraz rekomendowaną strategią rozwojową.

7.2. Rekomendacje do Programu Usług Społecznych oraz dalszej perspektywy realizacji usług społecznych

Wyniki przeprowadzonej diagnozy, uzupełnione analizą SWOT oraz wyliczeniem wskaźnika PPS, jednoznacznie wskazują na zasadność przyjęcia podejścia rozwojowego w planowaniu usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy. System usług społecznych posiada ugruntowane podstawy organizacyjne, rozwiniętą strukturę instytucjonalną oraz istotny potencjał kadrowy i społeczny, który - przy odpowiednim wykorzystaniu - umożliwia dalsze wzmacnianie i skalowanie usług.

Przewaga mocnych stron nad słabymi oraz korzystne uwarunkowania zewnętrzne wskazują, że rekomendowany kierunek rozwoju powinien opierać się na maksymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów do przyspieszenia rozwoju systemu usług społecznych, a nie

wyłącznie na jego kompensacyjnym uzupełnianiu. Oznacza to konieczność przejścia od modelu reagowania na problemy do modelu aktywnego zarządzania rozwojem usług społecznych.

1. Rozwój usług dla osób starszych - skalowanie i dywersyfikacja wsparcia

W kontekście wyraźnych trendów demograficznych rekomenduje się dalsze zwiększanie skali i zakresu usług kierowanych do osób starszych. Obecny system wsparcia tej grupy należy ocenić jako rozwinięty, jednak jego skala nie odpowiada w pełni rosnącemu zapotrzebowaniu.

Rekomenduje się w szczególności:

- zwiększenie dostępności usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w tym rozwój usług długoterminowych i całodziennych,
- rozwój usług asystenckich oraz wsparcia środowiskowego w formule „door - to - door”,
- rozwój usług wytnieniowych dla opiekunów osób zależnych,
- dalsze wzmacnianie działań integracyjnych i aktywizujących, przeciwdziałających izolacji społecznej.

W perspektywie strategicznej kluczowe znaczenie ma przejście do modelu planowania usług w oparciu o prognozy demograficzne oraz aktywne zarządzanie rosnącym zapotrzebowaniem.

2. Wzmocnienie systemu wsparcia dla osób w wieku produkcyjnym i rodzin

Jednym z kluczowych wniosków diagnozy jest niedostateczne objęcie systemem usług społecznych osób w wieku produkcyjnym oraz rodzin. Grupa ta stanowi istotny obszar rozwojowy dla systemu usług społecznych.

Rekomenduje się:

- rozwój dostępnych czasowo usług wsparcia psychologicznego i poradnictwa rodzinnego, w tym usług krótkoterminowych i interwencyjnych, wprowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych wzmacniających kompetencje rodzicielskie,
- rozwój usług wsparcia w sytuacjach kryzysowych (konflikty rodzinne, kryzysy psychiczne), zwiększenie dostępności usług poprzez ich lokalizację w przestrzeniach codziennego funkcjonowania mieszkańców (szkoły, instytucje kultury). Istotnym elementem powinno być również zwiększenie skuteczności komunikacji oraz lepsze dopasowanie form wsparcia do ograniczeń czasowych tej grupy.

3. Rozwój systemu wsparcia dzieci i młodzieży - zwiększenie dostępności i wyrównywanie szans

Rekomenduje się dalsze zwiększanie dostępności usług dla dzieci i młodzieży oraz ograniczanie nierówności w dostępie do wsparcia.

Kluczowe kierunki obejmują:

- rozwój placówek wsparcia dziennego oraz zwiększenie liczby miejsc w istniejących formach,
- intensyfikację rozwoju usług specjalistycznych (psychologicznych, terapeutycznych),
- wzmocnienie działań skierowanych do rodzin jako podstawowego środowiska funkcjonowania dziecka,
- rozwój działań skierowanych do młodzieży pozostającej poza systemem instytucjonalnym.

Rekomenduje się również rozwój pieczy zastępczej oraz systemowego wsparcia rodzin zastępczych.

4. Wzmocnienie dostępności usług specjalistycznych i zdrowotnych

Zidentyfikowany niedobór specjalistów stanowi jedno z najpoważniejszych ograniczeń systemu usług społecznych, dlatego rekomenduje się intensyfikację działań w tym obszarze.

Kluczowe kierunki obejmują:

- rozwój lokalnych usług specjalistycznych w oparciu o środki zewnętrzne,
- zwiększenie dostępności wsparcia psychologicznego i terapeutycznego w modelu środowiskowym,
- rozwój współpracy z podmiotami zewnętrznymi oraz sektorem prywatnym, wdrażanie elastycznych rozwiązań organizacyjnych, w tym usług mobilnych.

W kontekście strategii rozwojowej szczególne znaczenie ma zwiększanie dostępności usług przy jednoczesnym utrzymaniu ich jakości.

5. Pełniejsze wykorzystanie zasobów lokalnych i infrastruktury społecznej

Diagnoza wskazuje na istotny potencjał infrastrukturalny gminy, który nie jest w pełni wykorzystywany w realizacji usług społecznych.

Rekomenduje się:

- systemowe wykorzystanie szkół, instytucji kultury i obiektów sportowych jako przestrzeni realizacji usług społecznych,
- rozwój działań integracyjnych i profilaktycznych w oparciu o istniejące zasoby,
- wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi jako partnerami realizującymi usługi.

Podejście to pozwala na zwiększenie efektywności systemu bez konieczności tworzenia nowych struktur.

6. Wzmocnienie funkcji koordynacyjnej BCUS i zarządzania systemem usług

Brodnickie Centrum Usług Społecznych stanowi kluczowy element systemu, którego rola powinna zostać dalszo wzmocniona w kontekście zarządzania rozwojem usług społecznych.

Rekomenduje się:

- rozwój funkcji koordynacyjnych i planistycznych BCUS,
- wdrażanie narzędzi zarządzania usługami (monitoring, ewaluacja, planowanie),
- rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej w modelu partnerskim,
- wzmocnienie roli BCUS jako centrum informacji o usługach społecznych.

7. Kierunki horyzontalne - rozwój systemowy

Niezależnie od działań skierowanych do poszczególnych grup społecznych, rekomenduje się:

- realizację działań o charakterze systemowym: zwiększanie skali usług społecznych przy wykorzystaniu środków zewnętrznych (EFS+, FERS),
- rozwój modelu usług środowiskowych jako podstawowego kierunku organizacji systemu, poprawa dostępności i skuteczności komunikacji z mieszkańcami,
- rozwój systemu monitorowania i ewaluacji usług społecznych.

Podsumowanie

Rekomendowany kierunek rozwoju systemu usług społecznych w Gminie Miasta Brodnicy opiera się na wykorzystaniu istniejącego potencjału organizacyjnego i społecznego do dalszego wzmacniania i skalowania usług.

Przyjęcie strategii rozwojowej (maxi - maxi), potwierdzone wynikami analizy SWOT oraz poziomem wskaźnika PPS, pozwoli na zwiększenie efektywności systemu, poprawę dostępności usług oraz lepsze przygotowanie gminy na wyzwania wynikające ze zmian demograficznych i społecznych.

Kluczowym wyzwaniem pozostaje zwiększenie skali działania systemu przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiej jakości usług oraz ich lepszym dopasowaniu do potrzeb różnych grup mieszkańców.

8. Spis tabel i wykresów

Spis tabel

Tabela 1. Liczba zameldowanych mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy w latach 2020-2025	9
Tabela 2. Rejestracja urodzeń i zgonów oraz urodzenia i zony mieszkańców Brodnicy w latach 2020-2025	12
Tabela 3. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD w latach 2020-2025	14
Tabela 4. Liczba bezrobotnych według gmin powiatu brodnickiego w 2025 r.	15
Tabela 5. Skala bezrobocia w 2025 r.	16
Tabela 6. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2020-2025	20
Tabela 7. Statystyka rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2025.....	20
Tabela 8. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2020-2025.....	22
Tabela 9. Liczba osób korzystających z usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością oraz opieki wytchnieniowej w latach 2021-2025	23
Tabela 10. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w latach 2022-2025	24
Tabela 11. Liczba procedur „Niebieskie Karty” według instytucji zakładającej w latach 2020-2025	25
Tabela 12. Struktura respondentów według płci (mieszkańcy)	27
Tabela 13. Struktura respondentów według wieku (mieszkańcy)	27
Tabela 14. Struktura respondentów według wykształcenia (mieszkańcy)	28
Tabela 15. Struktura respondentów według statusu zawodowego (mieszkańcy)	28
Tabela 16. Czas zamieszkiwania w Brodnicy (mieszkańcy)	29
Tabela 17. Struktura respondentów według płci (uczniowie)	29
Tabela 18. Struktura respondentów według wieku (uczniowie)	29
Tabela 19. Czas zamieszkiwania w Brodnicy (uczniowie)	30
Tabela 20. Posiadanie rodzeństwa (uczniowie)	30
Tabela 21. Struktura respondentów według płci (pracownicy)	31
Tabela 22. Struktura respondentów według wieku (pracownicy)	31
Tabela 23. Struktura respondentów według wykształcenia (pracownicy)	31
Tabela 24. Staż pracy w systemie polityki społecznej (pracownicy)	32
Tabela 25. Najważniejsze problemy społeczne - porównanie grup	36
Tabela 26. Najważniejsze problemy osób starszych - porównanie grup	40

Tabela 27. Najważniejsze problemy rodzin - porównanie grup	43
Tabela 28. Najważniejsze problemy dzieci i młodzieży - porównanie grup	46
Tabela 29. Najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami - porównanie grup	49
Tabela 30. Dodatkowe problemy społeczne w opinii mieszkańców	50
Tabela 31. Ocena ochrony zdrowia - porównanie grup	51
Tabela 32. Ocena bezpieczeństwa publicznego - porównanie grup	52
Tabela 33. Ocena samorządu lokalnego - porównanie grup	53
Tabela 34. Ocena pomocy społecznej - porównanie grup	54
Tabela 35. Ocena działalności w obszarze kultury - porównanie grup	55
Tabela 36. Ocena sportu i rekreacji - porównanie grup	56
Tabela 37. Ocena edukacji - porównanie grup	57
Tabela 38. Ocena działalności parafii - porównanie grup	58
Tabela 39. Ocena działalności organizacji młodzieżowych - porównanie grup	59
Tabela 40. Ocena działalności organizacji senioralnych - porównanie grup	60
Tabela 41. Ocena działalności organizacji pozarządowych (NGO) - porównanie grup	60
Tabela 42. Dostępność usług dla seniorów - porównanie grup	62
Tabela 43. Jakość usług dla seniorów - porównanie grup	62
Tabela 44. Dostępność usług dla osób z niepełnosprawnościami - porównanie grup	63
Tabela 45. Jakość usług dla osób z niepełnosprawnościami - porównanie grup	63
Tabela 46. Dostępność usług dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością - porównanie grup	64
Tabela 47. Jakość usług dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością - porównanie grup	64
Tabela 48. Dostępność usług dla osób w kryzysie psychicznym - porównanie grup	65
Tabela 49. Jakość usług dla osób w kryzysie psychicznym - porównanie grup	65
Tabela 50. Dostępność usług dla rodzin w kryzysie wychowawczym - porównanie grup	66
Tabela 51. Jakość usług dla rodzin w kryzysie wychowawczym - porównanie grup	66
Tabela 52. Dostępność usług dla osób ubogich - porównanie grup	67
Tabela 53. Jakość usług dla osób ubogich - porównanie grup	68
Tabela 54. Dostępność usług dla osób doznających przemocy domowej - porównanie grup	68
Tabela 55. Jakość usług dla osób doznających przemocy domowej - porównanie grup	69
Tabela 56. Dostępność usług dla osób uzależnionych - porównanie grup	70
Tabela 57. Jakość usług dla osób uzależnionych - porównanie grup	70
Tabela 58. Ocena dostępności usług i przestrzeni - perspektywa uczniów	71

Tabela 59. Potrzeby w zakresie usług społecznych - mieszkańcy	73
Tabela 60. Potrzeby w zakresie działań - uczniowie	75
Tabela 61. Ocena warunków rozwoju oraz dostępności miejsc do spędzania czasu-uczniowie	76
Tabela 62. Sposoby spędzania czasu wolnego przez uczniów	77
Tabela 63. Zainteresowanie uczniów sprawami lokalnymi	78
Tabela 64. Aktywność społeczna mieszkańców	79
Tabela 65. Uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach społecznych i kulturalnych	79
Tabela 66. Ocena zaangażowania mieszkańców - perspektywa pracowników	79
Tabela 67. Czynniki motywujące do aktywności społecznej - opinia pracowników	80
Tabela 68. Ocena komunikacji między władzami lokalnymi a mieszkańcami	81
Tabela 69. Ocena wpływu mieszkańców na decyzje lokalne	81
Tabela 70. Ocena wpływu młodzieży na decyzje lokalne	82
Tabela 71. Preferowane formy komunikacji z mieszkańcami	82
Tabela 72. Źródła informacji o sprawach lokalnych.....	83
Tabela 73. Zmiana poziomu życia mieszkańców w ciągu ostatnich 5 lat	85
Tabela 74. Bariery w systemie usług społecznych - opinia pracowników	86
Tabela 75. Ocena społecznego postrzegania pracy pracowników	86
Tabela 76. Ocena satysfakcji ekonomicznej pracowników	87
Tabela 77. Ocena przygotowania merytorycznego pracowników	87
Tabela 78. Czynniki wpływające na efektywność pracy pracowników	87
Tabela 79. Dochody, wydatki oraz wynik budżetu	
Gminy Miasta Brodnicy w latach 2020-2025	92
Tabela 80. Wydatki Gminy Miasta Brodnicy na realizację wybranych elementów polityki społecznej w latach 2020-2025	93
Tabela 81. Dynamika wydatków Gminy Miasta Brodnicy w wybranych obszarach polityki społecznej w latach 2020-2025	94
Tabela 82. Wydatki BCUS w latach 2020-2025 w tys. zł	94
Tabela 83. Wartość i źródła finansowania projektu BCUS	95
Tabela 84. Instytucje publiczne realizujące usługi społeczne.....	99
Tabela 85. Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty realizujące usługi społeczne	101
Tabela 86. Mocne strony.....	106
Tabela 87. Słabe strony.....	108
Tabela 88. Szanse.....	110
Tabela 89. Zagrożenia.....	112

Tabela 90. Relacje pomiędzy mocnymi stronami a szansami (strategia maxi - maxi).....	113
Tabela 91. Relacje pomiędzy słabymi stronami a szansami (strategia mini - maxi).....	115
Tabela 92. Relacje pomiędzy mocnymi stronami a zagrożeniami (strategia maxi - mini).....	116
Tabela 93. Relacje pomiędzy słabymi stronami a zagrożeniami (strategia mini - mini).....	118

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy w latach 2020-2025	10
Wykres 2. Liczba mieszkańców z podziałem na płeć w latach 2020-2025	11
Wykres 3. Osoby w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym w latach 2020-2025	12
Wykres 4. Struktura podmiotów gospodarczych w Brodnicy w 2025 r.	14
Wykres 5. Główne powody korzystania z pomocy społecznej w 2025 r.	16
Wykres 6. Liczba dzieci i uczniów według typu placówki w 2025 r.	17
Wykres 7. Powody udzielania pomocy rodzinom w 2025 r.	21
Wykres 8. Ocena jakości życia mieszkańców	33
Wykres 9. Plany młodzieży związane z przyszłością w mieście	34
Wykres 10. Problemy społeczne - mieszkańcy	35
Wykres 11. Problemy społeczne - uczniowie	35
Wykres 12. Problemy społeczne - pracownicy	36
Wykres 13. Problemy osób starszych - mieszkańcy	38
Wykres 14. Problemy osób starszych - uczniowie	39
Wykres 15. Problemy osób starszych - pracownicy	39
Wykres 16. Problemy rodzin - mieszkańcy	41
Wykres 17. Problemy rodzin - uczniowie.....	42
Wykres 18. Problemy rodzin - pracownicy	42
Wykres 19. Problemy dzieci i młodzieży - mieszkańcy	44
Wykres 20. Problemy dzieci i młodzieży - uczniowie.....	45
Wykres 21. Problemy dzieci i młodzieży - pracownicy	45
Wykres 22. Problemy osób z niepełnosprawnościami - mieszkańcy	47
Wykres 23. Problemy osób z niepełnosprawnościami - uczniowie.....	48
Wykres 24. Problemy osób z niepełnosprawnościami - pracownicy.....	48
Wykres 25. Komunikacja z mieszkańcami - pracownicy	83
Wykres 26. Ocena współpracy międzyinstytucjonalnej - pracownicy	84